

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Sammanfattning

Enligt 10 kap. 6 § riksdagsordningen ska konstitutionsutskottet följa tillämpningen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kamraren sina iakttagelser. I detta betänkande redovisar utskottet resultatet av uppföljningen för tiden den 1 januari–31 december 2011. Uppföljningen omfattar 124 subsidiaritetsprövningar som har genomförts i riksdagen under den nämnda perioden.

Utskottet har berett övriga utskott möjlighet att yttra sig över vissa iakttagelser som utskottet har gjort vid genomgången av de genomförda subsidiaritetsprövningarna. Yttranden har inkommit från finansutskottet, skatteutskottet, justitieutskottet, civilutskottet, socialförsäkringsutskottet, socialutskottet, trafikutskottet, miljö- och jordbruksutskottet, näringsutskottet och arbetsmarknadsutskottet.

Konstitutionsutskottet konstaterar att tröskelvärdena för att ett förslag ska omprövas av kommissionen, eller av någon annan förslagsställare, inte har uppnåtts i något av de ärenden som har prövats av riksdagen under 2011. Riksdagen, som prövar samtliga förslag, är det parlament som har avgett flest motiverade yttranden. Flera utskott har i sina yttranden föreslagit att det borde införas någon form av urval av vilka förslag som prövas. Enligt konstitutionsutskottets mening talar dock övervägande skäl för att behålla den nuvarande ordningen. Flera utskott har efterfrågat ett löpande stöd för att uppnå likvärdiga bedömningar. Konstitutionsutskottet pekar i denna del bl.a. på möjligheten för andra utskott att begära ett yttrande från konstitutionsutskottet om det uppstår tveksamhet om subsidiaritetsprincipens innebörd och dess tillämpning i praxis.

Konstitutionsutskottet anser vidare att rutiner bör införas för att följa upp hur riksdagens invändningar mot subsidiaritetsprincipens tillämpning har tillgodosetts i antagen lagstiftning.

Vissa reflektioner görs av utskottet i fråga om hur det samlade utfallet påverkar kompetensfördelningen mellan EU och medlemsstaterna. På finansutskottets område pågår det ett omfattande arbete bl.a. med att förstärka den ekonomiska och monetära politiken inom unionen. Det samlade utfal-

let inom dessa områden innebär att lagstiftningen på EU-nivå stärkts genom att en allt större del av bestämmelserna beslutas på EU-nivå. Även på skatteutskottets område sker en reell kompetensöverföring om två förslag som skatteutskottet under 2011 lämnat utlåtanden om genomförs. Justitieutskottet konstaterar i sitt yttrande att det samarbete som finns inom EU bl.a. på straffrättens område innebär att delar av den nationella kompetensen förs över till EU.

Enligt konstitutionsutskottet krävs ett utökat samarbete mellan de nationella parlamenten för att, i de fall där det finns invändningar mot ett förslags förenlighet med subsidiaritetsprincipen, kunna samla så många länder som möjligt, om de i protokollet angivna tröskelvärdena för att få ett förslag omprövat ska kunna uppnås. I detta sammanhang framhåller utskottet att kontakter med riksdagens ständiga representant i Bryssel kan vara en möjlig väg att uppmärksamma andra länder på de invändningar som ett utskott, sedermera riksdagen, har och att få ett förslag omprövat.

Utskottet konstaterar att en viss kvantitativ förbättring av antalet motiveringar från kommissionen märks, men att det återstår en hel del innan kommissionen uppfyller kraven i protokollet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets anmälan	5
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Bakgrund	7
Inriktningen på konstitutionsutskottets uppföljning	7
Subsidiaritetkontrollen enligt Lissabonfördraget	8
Subsidiaritetsprövningen i riksdagen	11
Utskottets överväganden	14
Inledning	14
Genomförda subsidiaritetsprövningar i riksdagen	14
Motiverade yttranden från Sveriges riksdag	15
Totalt antal motiverade yttranden från de nationella parlamenten – har tröskelvärdena uppnåtts?	17
Ärendenas formella hantering m.m.	19
Iakttagelser i konstitutionsutskottets promemoria	19
Yttranden från andra utskott	25
Utskottets ställningstagande	29
Samlat utfall av genomförda subsidiaritetsprövningar och kompetensfördelningen mellan EU och medlemsstaterna	32
Iakttagelser i konstitutionsutskottets promemoria	32
Yttranden från andra utskott	42
Utskottets ställningstagande	50
Inhämtande av information från IPEX och andra parlament	52
Iakttagelser i konstitutionsutskottets promemoria	52
Yttranden från andra utskott	54
Utskottets ställningstagande	55
Kommissionens motiveringar	56
Iakttagelser i konstitutionsutskottets promemoria	56
Yttranden från andra utskott	57
Utskottets ställningstagande	59
<i>Bilaga 1</i>	
Finansutskottets yttrande	61
<i>Bilaga 2</i>	
Skatteutskottets yttrande	72
<i>Bilaga 3</i>	
Justitieutskottets yttrande	76
<i>Bilaga 4</i>	
Civilutskottets yttrande	83
<i>Bilaga 5</i>	
Socialförsäkringsutskottets yttrande	92
<i>Bilaga 6</i>	
Socialutskottets yttrande	97
<i>Bilaga 7</i>	
Trafikutskottets yttrande	99

<i>Bilaga 8</i>	
Miljö- och jordbruksutskottets yttrande	106
<i>Bilaga 9</i>	
Näringsutskottets yttrande	114
<i>Bilaga 10</i>	
Arbetsmarknadsutskottets yttrande	119
<i>Bilaga 11</i>	
Förteckning över avgjorda subsidiaritetsärenden	124
<i>Bilaga 12</i>	
Förteckning över avgjorda subsidiaritetsärenden – per politikområde	139

Tabeller

Tabell 1 Antal ärenden, utlåtanden och motiverade yttranden per utskott	15
Tabell 2 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom konstitutionsutskottets område	32
Tabell 3 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom finansutskottets område	33
Tabell 4 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom skatteutskottets område	35
Tabell 5 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom justitieutskottets område	35
Tabell 6 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom civilutskottets område	36
Tabell 7 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom utrikesutskottets område	37
Tabell 8 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom försvarsutskottets område	37
Tabell 9 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom socialförsäkringsutskottets område	38
Tabell 10 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom socialutskottets område	38
Tabell 11 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom utbildningsutskottets område	39
Tabell 12 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom trafikutskottets område	39
Tabell 13 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom miljö- och jordbruksutskottets område	40
Tabell 14 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom näringsutskottets område	41
Tabell 15 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom arbetsmarknadsutskottets område	42

Utskottets anmälan

Konstitutionsutskottet anmäler härmed enligt 10 kap. 6 § åttonde stycket riksdagsordningen för riksdagen resultatet av den uppföljning som redovisas i detta betänkande.

Stockholm den 18 december 2012

På konstitutionsutskottets vägnar

Peter Eriksson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Eriksson (MP), Per Bill (M), Björn von Sydow (S), Andreas Norlén (M), Helene Petersson i Stockaryd (S), Lars Elinderson (M), Karl Sigfrid (M), Phia Andersson (S), Per-Ingvar Johnsson (C), Hans Ekström (S), Kajsa Lunderquist (M), Tuve Skånberg (KD), Jonas Åkerlund (SD), Mia Sydow Mölleby (V), Lena Sommestad (S), Caroline Helmersson Olsson (S) och Mathias Sundin (FP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009. Sedan dess har riksdagen enligt 10 kap. 6 § riksdagsordningen (RO) i uppgift att pröva om ett utkast till lagstiftningsakt strider mot subsidiaritetsprincipen. Prövningen utförs av utskotten i riksdagen (se vidare nedan).

Konstitutionsutskottet ska enligt åttonde stycket i nämnda paragraf följa tillämpningen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. Utskottet meddelar sina iakttagelser genom ett betänkande som brukar beredas under hösten.

Utskottets uppföljning hösten 2012 omfattar de subsidiaritetsprövningar som har genomförts i riksdagen, dvs. lett till beslut antingen i utskottet (protokollsutdrag) eller i kammaren (motiverat yttrande), *under tiden den 1 januari–31 december 2011*. Vissa iakttagelser görs även av den sammantagna utvecklingen hittills, dvs. under tiden 1 december 2009–31 december 2011. Subsidiaritetsprövningar som har inletts under hösten 2011 men avslutats först under våren 2012 ingår inte i underlaget, t.ex. gjorda sammanställningar och tabeller, för den nu aktuella uppföljningen utan tas upp vid nästa års uppföljning. Om något utskott i sitt yttrande (se nedan) berör sådana subsidiaritetsprövningar kommer dock konstitutionsutskottet att beakta det som sägs i detta betänkande.

Som ett led i beredningen av ärendet beslutade konstitutionsutskottet den 20 september 2012 att bereda övriga utskott tillfälle att genom ett yttrande ge de eventuella kommentarer som respektive utskott anser sig ha till de i en inom utskottet upprättad promemoria gjorda iakttagelserna.

Utskottet önskade särskilt följande kommentarer och bedömningar:

- En kommentar om det samlade utfallet hittills på olika politikområden vad gäller lagstiftning på EU-nivå.
- En bedömning av i vilken utsträckning en reell kompetensöverföring till EU kommer att ske om förslagen genomförs eller har skett i de fall förslagen genomförts och hur den sammantagna utvecklingen på olika områden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
- En kommentar om ärendenas formella beredning.
- En kommentar om inhämtandet av information från IPEX och andra parlament.
- En kommentar om kommissionens motiveringar.

Yttranden inkom från finansutskottet, skatteutskottet, justitieutskottet, civilutskottet, socialförsäkringsutskottet, socialutskottet, trafikutskottet, miljö- och jordbruksutskottet, näringsutskottet och arbetsmarknadsutskottet, *bilagor 1–10*.

I finansutskottets yttrande berörs en fråga som konstitutionsutskottet bedömer bättre kan tas om hand i det utlåtande som utskottet planerar att avge om förbindelserna mellan Europeiska kommissionen och de nationella parlamenten. Det gäller frågan om vilka rättsakter som bör bli föremål för subsidiaritetsprövning. Utskottet har i ett tidigare utlåtande (2011/12:KU5) om förbindelserna mellan Europeiska kommissionen och de nationella parlamenten gjort vissa uttalanden om detta.

Bakgrund

Inriktningen på konstitutionsutskottets uppföljning

Konstitutionsutskottet ska, som nämnts, enligt 10 kap. 6 § RO följa tillämpningen av subsidiaritetsprincipen och meddela kammaren sina iakttagelser. Bestämmelsen i 10 kap. 6 § RO grundas på ett förslag från Lissabonutredningen som överlämnades till riksdagen av riksdagsstyrelsen och som bereddes i konstitutionsutskottet (framst. 2008/09:RS4, bet. 2009/10:KU2). Hur konstitutionsutskottet mer konkret ska utforma uppföljningen är inte närmare reglerat eller preciserat i förarbetena. Det får i stället anses vara upp till konstitutionsutskottet att successivt utveckla denna uppgift på ett sätt som står i överensstämmelse med syftet i förarbetena, riksdagspraxis och det konstitutionella regelverket i övrigt.

En uppföljning av det slag som utskottet har att genomföra inbegriper *den rent formella hanteringen i riksdagen av utkast till lagstiftningsakter*. Denna del av uppföljningen gäller vilka subsidiaritetsprövningar som har genomförts i riksdagen och vilka metoder som har använts vid dessa subsidiaritetsprövningar.

Enbart en sådan, formellt inriktad, uppföljning torde dock inte svara fullt ut mot den uppgift konstitutionsutskottet är avsett att ha enligt förarbetena. Utredningen som lade fram förslaget till ändringar i riksdagsordningen ansåg det värdefullt om ett organ följer utvecklingen av riksdagens subsidiaritetskontroll och samlar erfarenheter från olika områden (framst. 2008/09:RS4 s. 53). Utredningen ansåg konstitutionsutskottet vara bäst lämpat att fylla det av Riksdagskommittén tidigare utpekade behovet av ett organ som har ett "helikopterperspektiv" på tillämpningen av subsidiaritetsprincipen (framst. 2008/09:RS4 s. 53; se även framst. 2005/06:RS3 s. 59).

Ska det uttalade behovet av ett helikopterperspektiv på tillämpningen av subsidiaritetsprincipen tillgodoses bör utskottet i uppföljningen även uppmärksamma *utfallet av genomförda subsidiaritetskontroller*. Samtidigt bör uppföljningen inte innebära att konstitutionsutskottet genomför nya subsidiaritetskontroller i varje enskilt ärende. Det skulle knappast vara lämpligt i konstitutionellt hänseende och det skulle inte heller vara förenligt med uppfattningen i förarbetena, att det är respektive utskott som är bäst lämpat att genomföra kontrollen (framst. 2008/09:RS4 s. 52, 2009/10:KU2 s. 13).

Mot denna bakgrund avser uppföljningen i denna del främst utfallet av genomförda subsidiaritetskontroller på en övergripande nivå. Detta görs genom sammanställningar av hur subsidiaritetskontroller har utfallit på olika politikområden, vilka sedan på sikt kommer att kunna relateras till olika mål. Mål kan finnas på både EU-nivå, t.ex. i fördragen, och på nationell nivå, t.ex. i grundlag eller vanlig lag eller i form av särskilda riksdagsbeslut på ett område. På sikt blir frågan hur utvecklingen av kompetensfördelningen mellan EU och medlemsstaterna har påverkat förutsättningarna för att uppfylla befintliga mål. I uppföljningen uppmärksammas om det t.ex. förekommer flera förslag som visserligen inte var för sig innebär att subsidiaritetsprincipen träds för när men som sammantagna kan peka på en tendens att subsidiaritetsprincipen är i fara.

Att notera är att *upplägget i årets uppföljning* skiljer sig något från upplägget vid de två tidigare uppföljningarna.¹ I fråga om den rent formella hanteringen i riksdagen har vissa iakttagelser gjorts, dock inte några systematiska genomgångar av ärendenas beredning såsom gjorts vid de tidigare uppföljningarna. I årets uppföljning önskar konstitutionsutskottet lägga mer fokus på *utfallet* i subsidiaritetsärendena, än vad som tidigare har kunnat göras.

Subsidiaritetskontrollen enligt Lissabonfördraget

Lissabonfördraget ger de nationella parlamenten en särskild roll när det gäller kontrollen av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen. Subsidiaritetsprincipen innebär enligt artikel 5.3 i fördraget om Europeiska unionen (förkortas i fortsättningen EU-fördraget) att unionen på de områden där den delar befogenheten att lagstifta med medlemsstaterna ska vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå.

Subsidiaritetsprincipen gäller således inte på de områden där unionen har exklusiv befogenhet, dvs. områden där unionen ensam har beslutanderätten. Sådana områden är tullunionen, vissa konkurrensregler och den gemensamma handelspolitiken och den monetära politiken för medlemsstater som har euron som valuta (se artikel 3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt; förkortas i fortsättningen EUF-fördraget). För övriga områden inom unionssamarbetet där befogenheten är delad mellan unionen och medlemsstaterna gäller att subsidiaritetsprincipen ska tillämpas. Enligt artikel 4 i EUF-fördraget ska unionen ha delad befogenhet med medlemsstaterna om den genom fördragen tilldelas en befogenhet som inte omfattas av de områden som omfattas av artiklarna 3 och 6 i EUF-fördraget. Det gäller således bl.a. den inre marknaden, miljö, konsument-

¹ För de två tidigare uppföljningarna, se bet. 2010/11:KU18 och 2011/12:KU4.

skydd, transport, energi och området med frihet, säkerhet och rättvisa. Enligt artikel 6 EUF-fördraget har unionen befogenhet att vidta stödjande åtgärder t.ex. i fråga om industri, kultur och turism.

Av artikel 2 EUF-fördraget framgår vidare att när fördragen tilldelar unionen en befogenhet som ska delas med medlemsstaterna på ett visst område, får unionen och medlemsstaterna lagstifta och anta rättsligt bindande akter på detta område. Medlemsstaterna ska utöva sin befogenhet i den mån som unionen inte har utövat sin befogenhet.

Unionens institutioner ska tillämpa subsidiaritetsprincipen i enlighet med protokollet om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna (förkortas protokollet). Enligt artikel 5 i protokollet ska utkastet till lagstiftningsakter motiveras med avseende på subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Detta gäller oavsett om kommissionen eller någon annan är förslagsställare.

Genom Lissabonfördraget har, som nämnts, de nationella parlamenten fått en särskild roll i kontrollen av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen. Enligt artikel 5.3 i EU-fördraget ska de nationella parlamenten se till att subsidiaritetsprincipen följs i enlighet med det förfarande som anges i protokollet.

Kommissionen, och i förekommande fall andra förslagsställare, ska översända sina utkast till lagstiftningsakter och sina ändrade utkast till de nationella parlamenten. Efter att utkastet har översänts till de nationella parlamenten får varje nationellt parlament (eller kammare i ett sådant parlament som har två kammare) till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande lämna ett motiverat yttrande med skälen till att det anser att det aktuella utkastet *inte* är förenligt med subsidiaritetsprincipen. De nationella parlamenten har åtta veckor på sig från översändandet att lämna ett sådant motiverat yttrande.

Varje nationellt parlament har två röster, vilket innebär att det totalt finns 54 röster inom EU. I de länder som har tvåkammarsystem har kamrarna en röst vardera. Om minst en tredjedel av det totala antalet röster, dvs. minst 18 röster, som tilldelats de nationella parlamenten står bakom uppfattningen att ett lagstiftningsutkast strider mot subsidiaritetsprincipen ska utkastet omprövas av kommissionen eller i förekommande fall av annan förslagsställare ("gula kortet"). För ett utkast till lagstiftningsakt som avser straffrättsligt samarbete och polissamarbete är tröskeln en fjärdedel, dvs. något lägre. Efter omprövningen kan kommissionen eller annan förslagsställare besluta att antingen vidhålla utkastet, ändra det eller dra tillbaka det.

Inom ramen för det ordinarie lagstiftningsförfarandet kan ett förslag från kommissionen till lagstiftningsakt, som föranlett att minst en enkel majoritet av de nationella parlamentens röster har ställt sig bakom kritiska yttranden, få ytterligare konsekvenser under lagstiftningsprocessen ("orange kortet"). Efter omprövningen kan kommissionen besluta att antingen vidhålla förslaget, ändra det eller dra tillbaka det. Om kommissio-

nen väljer att vidhålla förslaget, ska den i ett motiverat yttrande ange skälen till varför den anser att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Före den första behandlingen ska Europaparlamentet och rådet ta ställning till huruvida lagstiftningsförslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen. De ska då särskilt beakta de motiveringar som har angetts och som delas av majoriteten av de nationella parlamenten samt kommissionens motiverade yttrande. Om rådet med en majoritet av 55 procent av rådsmedlemmarna eller Europaparlamentet med en majoritet av de avgivna rösterna anser att lagstiftningsförslaget inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen, ska förslaget inte behandlas vidare.

Ogiltighetstalan

Enligt artikel 263 i EUF-fördraget ska EU-domstolen granska lagenligheten av sådana lagstiftningsakter som antas av rådet, av kommissionen eller av Europeiska centralbanken och som inte är rekommendationer eller yttrandet. EU-domstolen ska också granska lagenligheten av sådana rättsakter som antas av Europaparlamentet och av Europeiska rådet och som ska ha rättsverkan i förhållande till tredje man och sådana akter antagna av unionens organ eller byråer som är avsedda att ha rättsverkan i förhållande till tredje man. För detta ändamål ska domstolen vara behörig att pröva talan som väcks av en medlemsstat, av Europaparlamentet, av rådet eller av kommissionen om bristande behörighet, åsidosättande av väsentliga formföreskrifter, åsidosättande av fördragen eller av någon rättsregel som gäller dess tillämpning eller om maktmissbruk.

En talan som avses i denna artikel ska väckas inom *två månader* från den dag då åtgärden offentliggjordes eller delgavs klaganden eller, om så inte skett, från den dag då denne fick kännedom om åtgärden, allt efter omständigheterna.

Enligt artikel 8 i protokollet om subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna gäller bl.a. att EU-domstolen är behörig att pröva en talan om åsidosättande, genom en lagstiftningsakt, av subsidiaritetsprincipen, som har väckts (i enlighet med artikel 263 i EUF-fördraget) av en medlemsstat eller som i enlighet med denna medlemsstats rättsordning har överlämnats av denna på dess nationella parlaments vägnar eller för en kammare i detta parlament.

Lissabonutredningen påminde i sin utredning om vikten av att riksdagen *genom berört utskott* bevakar subsidiaritetsprincipens hantering i den fortsatta lagstiftningsprocessen. Om riksdagen har lämnat ett motiverat yttrande i frågan är det, enligt utredningen, särskilt viktigt att denna del av frågan bevakas (framst. 2008/09:RS4 s. 55). Om den föreslagna rättsakten antas utan att riksdagens synpunkter beaktats av EU:s institutioner kan det, ansåg Lissabonutredningen, finnas anledning att överväga om ytterligare åtgärder bör vidtas. Protokollet ger de nationella parlamenten en möjlighet att via sina regeringar väcka en ogiltighetstalan i EU-domstolen inom två månader efter det att rättsakten antagits. Riksdagen kan genom ett tillkän-

nagivande uppmana regeringen att väcka en fråga av detta slag vid domstolen. Initiativ till ett sådant tillkännagivande får tas antingen genom en motion eller på ett utskottsinitiativ.

Konstitutionsutskottet gjorde inte något uttalande om detta i sitt betänkande (bet. 2009/10:KU2).

Subsidiaritetsprövningen i riksdagen

Beredningen av subsidiaritetsärenden

Enligt 10 kap. 6 § RO ska riksdagen pröva om ett utkast till en lagstiftningsakt strider mot subsidiaritetsprincipen. Riksdagen prövar samtliga utkast till lagstiftningsakter.

Efter att ett utkast till lagstiftningsakt översänds till riksdagen hänvisar kammaren utkastet till det utskott vars beredningsområde ärendet gäller. Detta utskott har sedan i uppgift att pröva om utkastet strider mot subsidiaritetsprincipen och, om det anser att så är fallet, avge ett utlåtande till kammaren med förslag till ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Utskottet ska också avge ett utlåtande om minst fem ledamöter av utskottet begär det. I annat fall ska utskottet genom protokollsutdrag anmäla till kammaren att utkastet inte strider mot subsidiaritetsprincipen. Ett beslut i kammaren om ett motiverat yttrande ska meddelas Europaparlamentet, rådets och kommissionens ordförande genom en riksdagsskrivelse.

Under beredningen av subsidiaritetsärendena har det beredande utskottet möjlighet att begära yttranden från andra utskott enligt bestämmelserna i 4 kap. 8 § RO. Detta innebär att ett utskott vid behov kan begära ett yttrande från konstitutionsutskottet om ett utskott vid prövningen av subsidiaritetsfrågan i ett visst fall känner tvekan om subsidiaritetsprincipens innebörd och dess tillämpning i praxis (se framst. 2008/09:RS4 s. 53, bet. 2009/10:KU2 s. 14). Utskottet kan även begära att regeringen lämnar information om sin bedömning av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen. Sådan information ska lämnas inom två veckor från den dag då utskottet begär det och kan lämnas skriftligen och/eller muntligen av ett statsråd eller en statssekreterare, eller undantagsvis av en annan tjänsteman från det berörda departementet.

Konstitutionsutskottets tidigare uttalanden om subsidiaritetsprövningen

Vid behandlingen av riksdagsstyrelsens framställning Tillämpningen av Lissabonfördraget i riksdagen (framst. 2008/09:RS4) uttalade konstitutionsutskottet att subsidiaritetsprövningen i huvudsak är en lämplighetsprövning och att denna därför ska utföras av det utskott som innehar sakkunskapen på området i fråga (bet. 2009/10:KU2 s. 13).

Konstitutionsutskottet underströk att prövningen handlar om att fastställa på vilken nivå – unionsnivå eller någon nationell nivå – den föreslagna åtgärden ska företas, inte huruvida den föreslagna åtgärden ska företas eller inte. Vid denna prövning bör utskotten hämta vägledning från de riktlinjer som alltsedan subsidiaritetsprincipen infördes i EU-fördraget 1992 har varit vägledande vid tillämpningen av subsidiaritetsprincipen, och som Lissabonutredningen hänvisat till (se framst. 2008/09:RS4 s. 52).

Först ställs frågan om det är möjligt att uppnå målen för den föreslagna åtgärden genom att den företas på nationell, regional eller lokal nivå. Om svaret är nekande ska åtgärden vidtas på unionsnivå. Om svaret är jakande ska frågan ställas om målen för åtgärden kan uppnås bättre genom att den företas på unionsnivå.

För att besvara den sistnämnda frågan bör följande följdfrågor ställas:

- Finns det viktiga gränsöverskridande aspekter på den föreslagna åtgärden som inte på ett tillfredsställande sätt kan regleras genom åtgärder av medlemsstaterna?
- Skulle underlåtenhet att handla på unionsnivå stå i strid med fördragets krav eller på annat sätt avsevärt skada medlemsstaternas intressen?
- Skulle en åtgärd på unionsnivå på grund av sin omfattning eller sina verkningar innebära klara fördelar jämfört med en åtgärd på medlemsstatsnivå?

Denna metod att fastställa på vilken nivå en åtgärd bör vidtas har utskottet sedermera valt att kalla *tvåstegsmetoden* (bet. 2010/11:KU18 s. 22).

Vid sin första uppföljning hösten 2010 av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen noterade konstitutionsutskottet vidare att det av fördragens och protokollets ordalydelse inte följer någon skyldighet för de nationella parlamenten att följa proportionalitetsprincipens tillämpning (bet. 2010/11:KU18 s. 22). Av detta torde dock inte, ansåg utskottet, motsatsvis kunna dras någon slutsats om att de nationella parlamenten inte får eller bör göra en sådan prövning inom ramen för subsidiaritetsprövningen. Tvärtom ansåg utskottet, det finnas visst stöd i litteraturen och i EU-domstolens praxis (se nedan) för att ett visst mått av proportionalitetsbedömning kan anses ingå inom ramen för subsidiaritetsprövningen.

Utskottet anförde att utgångspunkten är att beslut ska fattas på nationell, regional eller lokal nivå. Unionen ska på de områden där den inte har exklusiv befogenhet vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna själva och därför bättre kan uppnås på EU-nivå. Av orden ”endast om och i den mån” fick det, enligt utskottet, anses framgå att subsidiaritetsprövningen innefattar ett proportionalitetskriterium och att det därav följer att den föreslagna åtgärden inte får gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå de eftersträfvade målen. Utskotten torde således vara oförhindrade att göra en sådan form av proportionalitetstest inom ramen för subsidiaritetsprövningen. Utskottet underströk dock att subsidia-

ritetsprövningen handlar om att avgöra om en åtgärd bör vidtas på medlemsstatsnivå eller unionsnivå, inte om att framföra synpunkter i sak på den förslagna åtgärden.

Utskottet fann stöd för sitt ställningstagande bl.a. i en dom från EU-domstolen från 2002.² Följande om domen är hämtat från utskottets betänkande (2010/11:KU18 s. 9).

I avgörandet som gällde giltigheten av direktivet om tobaksmärkning hade domstolen bl.a. att ta ställning till frågan om huruvida direktivet hade antagits med iakttagande av subsidiaritetsprincipen. För att besvara frågan måste det, enligt domstolen, först undersökas om målet för den planerade åtgärden bättre kunde uppnås på gemenskapsnivå. Domstolen fann att så var fallet. Därefter anförde domstolen följande:

Det skall för det andra konstateras att omfattningen av den åtgärd som vidtagits av gemenskapen i det förevarande fallet även uppfyller kraven enligt subsidiaritetsprincipen genom att den ... inte går längre än vad som är nödvändigt för att uppnå de eftersträlvade målen.

Det har med hänvisning till avgörandet ansetts att subsidiaritetsbedömningen innefattar såväl ett effektivitetstest som ett proportionalitetstest och att EU-domstolen utför proportionalitetsbedömningen inom ramen för subsidiaritetsbedömningen (Hettne, Subsidiaritetsprincipen: Politisk granskning eller juridisk kontroll?, Sieps 2003:4, s. 29).

² EG-domstolens dom av den 10 december 2002 i mål C-491/01 British American Tobacco (Investments) Ltd och Imperial Tobacco Ltd, REG 2002, s. I-11453.

Utskottets överväganden

Inledning

Genomförda subsidiaritetsprövningar i riksdagen

Riksdagen prövar, till skillnad från många andra EU-staters parlament, *samtliga* utkast till lagstiftningsakter som översänds av kommissionen eller någon av de andra initiativtagarna. I många andra parlament görs i ett tidigt skede ett urval av vilka utkast som ska prövas.

Det finns totalt 40 kamrar inom EU. Enligt uppgifter från riksdagens ständiga representant i Bryssel prövar, förutom Sverige, 13 kamrar i nio länder samtliga utkast till lagstiftningsakter.¹ I praktiken görs dock även i vissa av dessa länder ett förhandsurval på tjänstemannanivå. I 20 kamrar i 16 länder görs någon form av förhandsurval av vilka utkast som ska prövas.

Under perioden den 1 januari–31 december 2011 genomfördes 124 subsidiaritetsprövningar av utskotten, se förteckningen över avgjorda subsidiaritetsärenden i *bilaga II*. Av förteckningen framgår vilket utskott som behandlat ett ärende och vilket utkast till lagstiftningsakt som varit föremål för en subsidiaritetsprövning. Vidare anges tidpunkterna för beslut i utskottet och i förekommande fall beslut i kammaren. Slutligen anges vilka motiverade yttranden som riksdagen lämnat till Europaparlamentets rådets och kommissionens ordförande.

En översikt av fördelningen av antal ärenden mellan utskotten framgår av tabell 1, nedan. I tabellen anges även antal utlåtanden och motiverade yttranden till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande per utskott.

Av tabellen framgår att miljö- och jordbruksutskottet (MJU) har berett flest ärenden (28) under den aktuella perioden, följt av näringsutskottet (NU) med 23 ärenden. Finansutskottet (FiU) har berett elva ärenden. Därefter följer justitieutskottet (JuU) och trafikutskottet (TU) med vardera tio ärenden. Skatteutskottet (SkU) och civilutskottet (CU) har berett nio ärenden vardera. Arbetsmarknadsutskottet (AU) har berett sex ärenden och försvarsutskottet (FöU) fem ärenden. Därefter följer utbildningsutskottet med fyra ärenden samt utrikesutskottet (UU) och socialförsäkringsutskottet (SfU) med vardera tre ärenden. Konstitutionsutskottet (KU) har berett två ärenden och socialutskottet (SoU) ett ärende.

Av riksdagens 15 utskott har således 14 utskott genomfört subsidiaritetsprövningar under den aktuella perioden, medan kulturutskottet inte har genomfört någon subsidiaritetsprövning under nämnda period. Kulturutskottet beredde dock ett ärende under 2010 (se bet. 2010/11:KU18).

¹ Som framgår saknas uppgifter om sju av kamrarna.

Detta innebär sammantaget sedan Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009 att samtliga utskott har haft åtminstone något subsidiaritetsärende till prövning.

Tabell 1 Antal ärenden, utlåtanden och motiverade yttranden per utskott

Utskott	Antal ärenden	Antal utlåtanden	Antal motiverade yttranden
MJU	28	2	2
NU	23	2	1
FiU	11	2	2
JuU	10	1	1
TU	10	0	0
SKU	9	2	2
CU	9	1	0
AU	6	2	2
FöU	5	0	0
UbU	4	0	0
UU	3	0	0
SfU	3	0	0
KU	2	0	0
SoU	1	0	0
KrU	0	0	0
Totalt	124	12	10

Motiverade yttranden från Sveriges riksdag

Under den för uppföljningen aktuella perioden har utskotten, som nämnts, tillsammans berett 124 ärenden. I 112 av dessa ärenden har utskottet i fråga funnit att förslagen inte strider mot subsidiaritetsprincipen, vilket har anmälts till kammaren genom ett protokollsutdrag.

I tolv ärenden har utskottet i fråga avgett utlåtanden (se tabell 1 ovan). Finansutskottet, skatteutskottet, miljö- och jordbruksutskottet, näringsutskottet och arbetsmarknadsutskottet har vardera avgett två utlåtanden. Justitieutskottet och civilutskottet har vardera avgett ett utlåtande. Vilka förslag som har lett till motiverade yttranden framgår av bilaga 11 (se även nedan).

I tio av dessa ärenden har utskottets majoritet kommit fram till att förslaget i fråga strider mot subsidiaritetsprincipen och följaktligen i ett utlåtande lämnat förslag till ett motiverat yttrande (se tabell 1 ovan). I fem av dessa ärenden har reservationer lämnats. Det gäller följande ärenden.

Utskott	Utkast till lagstiftningsakt	Utlåtande	Reservationer
SkU	KOM(2011) 121	2010/11:SkU37	M, FP, C, KD
SkU	KOM(2011) 594	2011/12:SkU12	Reserv. 1 (S) Reserv. 2 (MP, V)
JuU	KOM(2011) 560	2011/12:JuU13	Reserv. 1 (SD) Reserv. 2 (V)
AU	KOM(2011) 608	2011/12:AU3	S
AU	KOM(2011) 609	2011/12:AU4	Reserv. 1 (SD) Reserv. 2 (V)

Riksdagen biföll utskottsmajoritetens förslag i dessa ärenden, vilket innebär att tio motiverade yttranden har översänts till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande under 2011. Följande förslag har lett till motiverade yttranden:

- Förslag till direktiv om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag samt om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/87/EG om extra tillsyn över kreditinstitut, försäkringsföretag och värdepappersföretag i ett finansiellt konglomerat, KOM(2011) 453 (utl. 2011/12:FiU17).
- Förslag till förordning om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag, KOM(2011) 452 (utl. 2011/12:FiU29).
- Förslag till direktiv en gemensam konsoliderad bolagsskattebas (CCCTB), KOM(2011) 121 (utl. 2010/11:SkU37).
- Förslag till direktiv om ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner och om ändring av direktiv 2008/7/EG, KOM(2011) 594 (utl. 2011/12:SkU12).
- Förslag till förordning om ändring av förordning (EG) nr 562/2006 i syfte att införa gemensamma regler för tillfälligt återinförande av gränskontroller vid de inre gränserna vid exceptionella omständigheter, (KOM (2011) 560 (utl. 2011/12:JuU13).
- Förslag till förordning om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter ("förordningen om en samlad marknadsordning"), KOM (2010) 799 (utl. 2010/11:MJU21).
- Ändrat förslag till förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1290/2005 och rådets förordning (EG) nr 1234/2007 vad gäller utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen, KOM(2011) 634 (utl. 2011/12:MJU8).
- Förslag till direktiv om energieffektivitet och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG, KOM(2011) 370 (utl. 2011/12:NU8).
- Förslag till förordning om Europeiska fonden för justering för globaliserings effekter (2014–2020), KOM(2011) 608 (utl. 2011/12:AU3).
- Förslag till förordning om Europeiska unionens program för social förändring och social innovation, KOM(2011) 609 (utl. 2011/12:AU4).

Utöver detta kan nämnas att i två ärenden har en minoritet om minst fem ledamöter av utskottet begärt att ett utlåtande ska avgas (jfr 10 kap. 6 § fjärde stycket andra meningen RO). Det gäller för det första kommissionens förslag till förordning om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer, KOM(2011) 658. Ärendet bereddes av näringsutskottet. Utskottsmajoriteten ansåg dock att förslaget inte stred mot subsidiaritetsprincipen och föreslog att riksdagen skulle lägga utlåtandet (2011/12: NU15) till handlingarna. S, SD och V reserverade sig och menade att förslaget stred mot subsidiaritetsprincipen. Riksdagen biföll utskottsmajoritetens förslag och utlåtandet lades till handlingarna, vilket innebar att något motiverat yttrande inte översändes till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande.

Det gäller för det andra kommissionens förslag till förordning om en gemensam europeisk köplag, KOM(2011) 635, som bereddes av civilutskottet. Utskottsmajoriteten fann att förslaget inte stred mot subsidiaritetsprincipen och föreslog att utlåtandet (2011/12:CU11) skulle läggas till handlingarna. I en reservation av S, SD och V anfördes motsatt uppfattning. Riksdagen biföll utskottsmajoritetens förslag, och även detta utlåtande lades till handlingarna.

Totalt antal motiverade yttranden från de nationella parlamenten – har tröskelvärdena uppnåtts?

Av kommissionens meddelande Rapport från kommissionen om subsidiaritet och proportionalitet (19:e rapporten om bättre lagstiftning avseende 2011) (KOM(2012) 373) framgår följande om antalet motiverade yttranden från nationella parlament och vilka förslag som gav upphov till flest motiverade yttranden.

År 2011 fick kommissionen in 64 motiverade yttranden från de nationella parlamenten, vilket är nästan 75 procent fler än 2010 som var det första året då subsidiaritetstestningar genomfördes i enlighet med Lissabonfördraget. De 64 motiverade yttranden som inkom 2011 avsåg 28 olika förslag från kommissionen. Kommissionen konstaterar att de flesta yttrandena avsåg lagstiftning om skatter, jordbruk, den inre marknaden och rättvisa.

Det förslag som enligt kommissionen gav upphov till flest motiverade yttranden (nio yttranden) avsåg förslaget till direktiv om en gemensam konsoliderad bolagsskattebas (CCCTB), KOM(2011) 121. Kommissionen anför att eftersom de motiverade yttrandena endast omfattar 13 röster utfärdades inget gult kort, något som kräver 18 röster.

Därefter följer sex yttranden som lämnades i fråga om förslag till förordning om ändring av förordning (EG) nr 562/2006 i syfte att införa gemensamma regler för tillfälligt återinförande av gränskontroller vid de inre gränserna vid exceptionella omständigheter, KOM(2011) 560. Förslaget till förordning om en gemensam europeisk köplag (KOM(2011) 635) respek-

tive förslaget till förordning om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter ("förordningen om en samlad marknadsordning") (KOM (2010) 799) har samlat fem yttranden vardera.

Av bilagan till kommissionens meddelande framgår följande om det totala antalet motiverade yttranden när det gäller de förslag som riksdagen lämnat motiverade yttranden om.

- Förslag till direktiv om en gemensam konsoliderad bolagsskattebas (CCCTB), KOM(2011) 121. Förutom Sverige har Storbritannien, Bulgarien, Nederländerna, Polen, Malta, Irland, Rumänien och Slovakien lämnat motiverade yttranden (*9 motiverade yttranden, 13 röster*).
- Förslag till förordning om ändring av förordning (EG) nr 562/2006 i syfte att införa gemensamma regler för tillfälligt återinförande av gränskontroller vid de inre gränserna vid exceptionella omständigheter, (KOM (2011) 560. Förutom Sverige har Frankrike, Nederländerna, Portugal, Rumänien och Slovakien lämnat motiverade yttranden (*6 motiverade yttranden, 10 röster*).
- Förslaget till förordning om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter ("förordningen om en samlad marknadsordning"), KOM (2010) 799. Förutom Sverige har Polen (båda kamrarna), Danmark, och Luxemburg lämnat motiverade yttranden (*5 motiverade yttranden, 8 röster*).
- Förslaget till direktiv om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag samt om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/87/EG om extra tillsyn över kreditinstitut, försäkringsföretag och värdepappersföretag i ett finansiellt konglomerat, KOM(2011) 453. Förutom Sverige lämnade Rumänien ett motiverat yttrande (*2 motiverade yttranden, 3 röster*).
- Förslag till förordning om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag, KOM(2011) 452. Förutom Sverige lämnade Storbritannien och Frankrike vardera ett motiverat yttrande (*3 motiverade yttranden, 4 röster*).
- Förslag till direktiv om ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner och om ändring av direktiv 2008/7/EG, KOM(2011) 594. Förutom Sverige lämnade Cypern och Malta vardera ett motiverat yttrande (*3 motiverade yttranden, 6 röster*).
- Förslag till förordning om Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (2014–2020), KOM(2011) 608. Förutom Sverige och Danmark lämnade Nederländerna ett motiverat yttrande (*3 motiverade yttranden, 6 röster*).

- Ändrat förslag till förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1290/2005 och rådets förordning (EG) nr 1234/2007 vad gäller utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen, KOM(2011) 634. Förutom Sverige lämnade Storbritannien ett motiverat yttrande (2 motiverade yttranden, 3 röster).
- Förslag till direktiv om energieffektivitet och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG, KOM(2011) 370. Förutom Sverige har Finland lämnat ett motiverat yttrande (2 motiverade yttranden, 4 röster).
- Förslag till förordning om Europeiska unionens program för social förändring och social innovation, KOM(2011) 609. Endast Sverige har lämnat ett motiverat yttrande (1 motiverat yttrande, 2 röster).

De nationella parlament som enligt kommissionen utfärdade flest motiverade yttranden var Sveriges riksdag (11)², Luxemburgs andrakammare *Chambre des Députés* (7) och de båda polska kammarna *Sejm* (5) och *Senat* (4).

Kommissionen konstaterar att inget av ärendena 2011 nådde upp till trösklarna för utfärdande av gult eller orange kort.

Ärendenas formella hantering m.m.

Iakttagelser i konstitutionsutskottets promemoria

I det följande redogörs selektivt för vissa iakttagelser som konstitutionsutskottet gjort i sin promemoria. I övrigt hänvisas till den promemoria som remitterats till utskotten.

Finansutskottet

I två av finansutskottets elva ärenden under den nu aktuella perioden ansåg ett enigt utskott att respektive förslag i ”nuvarande skick” inte är förenliga med subsidiaritetsprincipen och har avgett utlåtanden till kammaren med förslag om att riksdagen ska avge motiverade yttranden.

Det gäller för det första ett utlåtande (2011/12:FiU17) om kommissionens förslag till direktiv om kreditinstitut och värdepappersföretag (KOM (2011) 453). Det gäller för det andra ett utlåtande (2011/12:FiU29) om kommissionens förslag till förordning om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag (KOM(2011) 452). Båda förslagen bifölls av riksdagen, och motiverade yttranden översändes till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande.

² Anmärkas kan att kommissionen även räknat med ett motiverat yttrande (se bilagan till kommissionens rapport) som riksdagen beslutade om under 2012. Det gäller kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse (KOM(2011) 779). Detta förslag hänvisades till civilutskottet den 14 december 2011. Utskottet lämnade ett utlåtande (2011/12:CU21) med förslag till ett motiverat yttrande den 26 januari 2012. Riksdagen biföll förslaget den 1 februari 2012.

I båda dessa ärenden begärde utskottet att få regeringens bedömning av hur förslagen svarar mot subsidiaritetsprincipen. Regeringens bedömning lämnades dels preliminärt i en faktapromemoria, dels muntligt av en statssekreterare från Regeringskansliet vid ett utskottssammanträde.

Enligt kommissionen skulle dessa förslag ses som ett paket. Mot denna bakgrund ansåg finansutskottet att det hade varit en fördel om de två rättsakterna hade skickats samtidigt till de nationella parlamenten. Utskottet ansåg att det var olyckligt att de båda förslagen inte kunde subsidiaritetsprövas i ett sammanhang. Enligt utskottet har subsidiaritetsprövningen av förslaget i dess helhet därigenom försvårats avsevärt.

Skatteutskottet

Skatteutskottet prövade nio utkast till lagstiftningsakter, varav två ledde till utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Riksdagen biföll i båda dessa fall utskottets förslag, och motiverade yttranden översändes således till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande.

Det första utlåtandet (2010/11:SkU37) från skatteutskottet gällde förslaget till direktiv om en gemensam konsoliderad bolagsskattebas (CCCTB), KOM(2011) 121. Skatteutskottet fick skriftlig information av regeringen om hur den bedömer förslagens förenlighet med subsidiaritetsprincipen.

Den rättsliga grunden för förslaget var artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion. Regeringen ansåg att delar av förslaget gick längre, men ansåg dock sammantaget att det inte fanns skäl att ifrågasätta kommissionens bedömning att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Skatteutskottet ansåg emellertid att kommissionens förslag i "sitt nuvarande skick" inte till alla delar var utformat så att det kunde anses vara förenligt med subsidiaritetsprincipen. Till utlåtandet bifogades en reservation från M, FP, C och KD.

Det andra utlåtandet (2011/12:SkU12) från skatteutskottet gällde förslaget till direktiv om ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner (KOM(2011) 594). Även i detta ärende lämnades skriftlig information från regeringen. Regeringen ansåg att det sammantaget fanns tveksamheter med förslaget och ifrågasatte kommissionens bedömning att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Utskottet ansåg att förslaget i dess "nuvarande" utformning och med "nuvarande" mål inte var utformat så att det kunde anses vara förenligt med subsidiaritetsprincipen. I utlåtandet fanns dels en reservation av S, dels en av MP och V.

Justitieutskottet

Under 2011 prövade justitieutskottet tio utkast till lagstiftningsakter.

I ett av dessa ärenden avgav utskottet ett utlåtande till kammaren med förslag till ett motiverat yttrande (utl. 2011/12:JuU13). Riksdagen biföll utskottets förslag. Det gäller förslaget till gemensamma regler för tillfälligt återinförande av gränskontroller vid de inre gränserna (KOM(2011) 560). I

ärendet begärde utskottet in regeringens bedömning av förslaget förenlighet med subsidiaritetsprincipen. Regeringen inkom den 12 oktober 2011 med en bedömning som avsåg den del av förslaget som gäller återinförande av kontroller vid de inre gränserna i händelse av varaktiga brister i kontrollerna vid de yttre gränserna. Utskottet beslutade på nytt att begära in regeringens bedömning av subsidiaritetsfrågan vad avsåg övriga delar av kommissionens förslag.

Regeringen inkom den 19 oktober 2011 med den komplettering som begärts, och anförde i sin bedömning att ”som det nu liggande förslaget från kommissionen är utformat är det inte uppenbart oförenligt med subsidiaritetsprincipen”. Utskottet ansåg dock i sitt ställningstagande att kommissionens förslag i de delar som avser återinförande av kontroller vid de inre gränserna vid hot mot den allmänna ordningen eller den inre säkerheten, såväl i förutsebara fall som i oförutsebara fall strider mot subsidiaritetsprincipen.

Kommissionens motivering saknades i förslaget. Utskottet hämtade även in kommissionens bedömning av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen. Kommissionen inkom med ett skriftligt yttrande i subsidiaritetsfrågan. Företrädare för kommissionen lämnade även sin bedömning av samma fråga vid ett av utskottets sammanträden.

Trots dessa beredningsåtgärder kunde tidsfristen, som löpte ut den 14 november 2011, hållas.

Civilutskottet

Civilutskottet beredde nio ärenden under 2011, varav ett resulterade i ett utlåtande. Det gäller kommissionens förslag till förordning om en gemensam europeisk köplag, KOM(2011) 635. Utskottet begärde in regeringens bedömning av förslaget förenlighet med subsidiaritetsprincipen. Regeringen redovisade sin bedömning av subsidiaritetsfrågan i en särskild promemoria och i en faktapromemoria. Företrädare för Justitiedepartementet (statssekreteraren) lämnade dessutom information vid ett av utskottets sammanträden.

En minoritet av utskottet begärde att ett utlåtande skulle avges. Utskottsmajoriteten fann att förslaget inte stred mot subsidiaritetsprincipen och föreslog att utlåtandet (2011/12:CU11) skulle läggas till handlingarna. I en reservation av S, SD och V anfördes motsatt uppfattning. Riksdagen biföll utskottsmajoritetens förslag, och utlåtandet lades till handlingarna.

Trafikutskottet

Trafikutskottet prövade tio utkast till lagstiftningsakter under 2011. Utskottet fann i samtliga fall att förslagen inte strider mot subsidiaritetsprincipen.

Vid den förra uppföljningen kunde noteras att trafikutskottet tillämpade en slags förenklad beredning av vissa ärenden, som bl.a. innebar att ärenden ställdes samman i en förteckning och endast behandlades vid ett sammanträde (bet. 2011/12:KU4). I de ärenden som prövats under 2011

synes någon sådan förenklad behandling inte ha använts. I samtliga ärenden upprättades flera kanslipromemorior, dels en inför en första beredning då utskottet beslutat om eventuellt inhämtande av regeringens bedömning, dels en inför det slutliga beslutet i utskottet.

Nämnas kan att för förslaget KOM(2011) 439 gick tidsfristen ut den 17 oktober 2011. Beslutet i utskottet fattades först den 18 oktober 2011. Utskottet fann dock att förslaget inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket anmäldes till kammaren genom protokollsutdrag.

Miljö- och jordbruksutskottet

Miljö- och jordbruksutskottet prövade med sina 28 ärenden flest utkast till lagstiftningsakter av alla utskott. Utskottet har avgett två utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Dessa utlåtanden hänger samman med varandra genom de utkast som har prövats.

Det gäller för det första ett utlåtande (2010/11:MJU21) om förslaget till förordning om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter ("förordningen om en samlad marknadsordning"), KOM(2010) 799. Utskottet inhämtade regeringens bedömning av subsidiaritetsprincipen. I sin bedömning hänvisade regeringen till sin bedömning gällande ett tidigare förslag (KOM(2010) 486). Utskottet, som tidigare även prövat detta förslag, ansåg (alltjämt) att den rättsliga grund som kommissionen anger för såväl det tidigare som det nu behandlade förslaget i den del som berör livsmedelsstödet är felaktig. Utskottet vidhöll således att kommissionens förslag som avser utdelning av livsmedel till de sämst ställda står i strid med subsidiaritetsprincipen och föreslog att riksdagen skulle avge ett motiverat yttrande.

I det nu aktuella ärendet överskreds tidsfristen som gick ut den 8 mars 2011. Riksdagen fattade beslut den 9 mars 2011, och en riksdagskrivelse översändes samma dag. Skälet till att fristen överskreds var, enligt vad KUKansliet har kunnat utröna, att ärendet var uppsatt för behandling den 3 mars, men för långt ned i föredragningslistan för att hinna voteras samma dag. Voteringen sköts till nästföljande arbetsplenum den 9 mars 2011, vilket gjorde att det motiverade yttrandet lämnades först efter tidsfristens utgång. Noteras kan dock att kommissionen enligt uppgift har räknat med det motiverade yttrandet, trots att tidsfristen formellt överskreds med en dag.

Utskottet lämnade även ett utlåtande (2011/12:MJU8) om det ändrade förslaget till förordning om ändring av förordningar vad gäller utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen (KOM(2011) 634). Detta förslag ersatte det tidigare nämnda förslaget, KOM(2010) 486, som utskottet också avgett utlåtande om. I det nu aktuella utlåtandet framgår att utskottet tidigare inhämtat regeringens bedömning i subsidiaritetsfrågan gällande

det tidigare förslaget. Vid ett sammanträde informerade statssekreteraren utskottet om att regeringen alltjämt intar samma ståndpunkt när det gäller förslaget förenlighet med subsidiaritetsprincipen.

Utskottet ansåg (alltjämt) att den rättsliga grund som kommissionen anger för förslaget är felaktig, trots att kommissionen lagt till artikel 175.3 i EUF-fördraget och därmed föreslår en dubbel rättslig grund. Oavsett vilken rättslig grund kommissionen väljer för förslaget kunde utskottet inte finna några skäl till att målen för den planerade åtgärden i det aktuella förslaget, som i huvudsak är socialpolitiska, bättre skulle uppnås på unionsnivå. Utskottet vidhöll sammanfattningsvis sin åsikt att i och med de ändringar kommissionen föreslår av livsmedelsstödet har syftet med de åtgärder som det aktuella förslaget rör skiftat karaktär från att ha varit jordbrukspolitiska åtgärder till att vara socialpolitiska åtgärder. Socialpolitik hör främst till medlemsstaternas ansvar enligt fördragen. Oavsett vilken rättslig grund kommissionen väljer för förslaget kunde utskottet inte finna några skäl till att målen för den planerade åtgärden i det aktuella förslaget bättre skulle uppnås på unionsnivå. Förslaget strider därför mot subsidiaritetsprincipen.

Flera av de utkast till lagstiftningsakter som miljö- och jordbruksutskottet har prövat har kommissionen översänt till riksdagen kort tid innan riksdagens juluppehåll.

Näringsutskottet

Näringsutskottet prövade 23 utkast under 2011, varav två föranledde utskottet att avge utlåtanden.

Det första utlåtandet (2011/12:NU8) gällde kommissionens förslag till direktiv om energieffektivitet och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG, KOM(2011) 370. Det aktuella lagstiftningsförslaget inkom under riksdagens sommaruppehåll. Av detta skäl uppdrog utskottets ordförande, på bemyndigande av utskottet och efter samråd med vice ordföranden, åt kanslichefen att begära in regeringens bedömning av subsidiaritetsprincipens tillämpning. Regeringens bedömning överlämnades dels i en faktagromemoria, dels muntligt vid ett sammanträde.

I anslutning till Näringsdepartementets information i utskottet framgick att vissa andra medlemsstater när det gäller förslaget hade baserat sin uppfattning i subsidiaritetsfrågan på en bedömning av direktivförslagets delar snarare än på en bedömning av helheten. I ärendet har utskottet även tagit del av resultaten av en remisshearing som departementet genomförde under sommaren 2011 med vissa berörda aktörer. Flera av dessa reste invändningar mot det man ansåg som en alltför detaljerad, styrning och mot att direktivförslaget i vissa centrala delar innebar ett åsidosättande av subsidiaritetsprincipen.

Regeringen uttryckte i sin bedömning bl.a. tveksamhet till om en bestämmelse kring renoveringstakt för energieffektiviserande åtgärder i offentliga byggnader är nödvändig. Regeringen ansåg dock att förslaget som en helhet respekterar subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Näringsutskottet anförde följande i sitt ställningstagande:

Det kan, enligt utskottets uppfattning, inte heller vara godtagbart att ett direktivförslag som i en sammanvägd helhet bedöms "respektera" subsidiaritetsprincipen samtidigt tillåts innefatta delar som innebär att den nämnda principen inte har beaktats på ett tillfredsställande sätt. Härvidlag gör utskottet en annan bedömning än regeringen och anser att de invändningar som finns mot vissa delar av förslaget gör att det inte kan anses vara förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Utskottet föreslog därför att riksdagen skulle ge uttryck för detta i ett motiverat yttrande. Noteras kan att utskottet i förslaget till motiverat yttrande från riksdagen avslutar med följande mening:

Sammantaget – och mot bakgrund av den prövning av subsidiaritetsprincipens tillämpning i det aktuella förslaget som redovisas i näringsutskottets utlåtande 2011/12:NU8 – anser riksdagen att direktivförslaget inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Riksdagen biföll utskottets förslag.

Det andra utlåtandet (2011/12:NU15) gällde kommissionens förslag till förordning om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer, KOM (2011) 658. I detta ärende begärde en minoritet om minst fem ledamöter av utskottet att ett utlåtande skulle avges. Utskottsmajoriteten ansåg dock att förslaget inte stred mot subsidiaritetsprincipen och föreslog att riksdagen skulle lägga utlåtandet till handlingarna. S, SD och V reserverade sig och menade att förslaget stred mot subsidiaritetsprincipen. Riksdagen biföll utskottsmajoritetens förslag och utlåtandet lades till handlingarna, vilket innebar att något motiverat yttrande inte översändes till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande.

Arbetsmarknadsutskottet

Arbetsmarknadsutskottet prövade sex utkast till lagstiftningsakter under 2011, varav två utlåtanden avgavs.

Det gäller för det första ett utlåtande (2011/12:AU3) om förslaget till förordning om Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (2014–2020), KOM(2011) 608. Nämnas kan att detta utkast ingår i ett större paket, det s.k. sammanhållningspaketet, där även bl.a. utkasten KOM (2011) 607 och 609 (se nedan) ingår. Flera andra av förslagen i detta paket har behandlats av näringsutskottet. En faktapromemoria överlämnades till riksdagen där bl.a. regeringens bedömning av subsidiaritetsprincipens tillämpning på den föreslagna rättsakten framgår. Regeringens slutsats var att åtgärder av det slag som avses med det nu aktuella förslaget bör vara varje medlemsstats eget ansvar i enlighet med subsidiaritets-

principen. Utskottet instämde i regeringens bedömning, och fann att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen. Till utlåtandet lämnades en reservation (S).

Det gäller för det andra ett utlåtande (2011/12:AU4) om förslaget till förordning om Europeiska unionens program för social förändring och social innovation, KOM(2011) 609. En faktapromemoria överlämnades till riksdagen där regeringens bedömning av subsidiaritetsprincipens tillämpning i den föreslagna rättsakten framgår. Regeringens bedömning var att främjandet av mikrokreditgivning liksom stöd till socialt företagande i tillräcklig utsträckning kan uppnås på nationell nivå. Åtgärder av det slag som avses i denna del av förslaget bör därför vara varje medlemsstats eget ansvar i enlighet med subsidiaritetsprincipen. Utskottet delade regeringens bedömning och uttryckte tveksamhet till denna del av förslaget och ansåg liksom regeringen att åtgärder av det slag som avses i denna del av förslaget borde vara varje medlemsstats eget ansvar i enlighet med subsidiaritetsprincipen. Utskottet ansåg därför att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen. Till utlåtandet lämnades två reservationer (SD, V).

Yttranden från andra utskott

Finansutskottets yttrande

Finansutskottet anför i sitt yttrande att utskottet subsidiaritetsprövar alla rättsakter som hänvisas till utskottet för subsidiaritetsprövning. Beredningen sker på samma sätt i samtliga subsidiaritetsärenden och utskottet gör ingen prioritering mellan dem. Enligt utskottet kan det dock vara av värde att konstitutionsutskottet i uppföljningen uttalar sig om huruvida det finns något utrymme för utskotten att prioritera mellan olika rättsakter och anpassa beredningen av subsidiaritetsärendena med hänsyn till hur väsentliga de bedöms vara. Enligt finansutskottets mening är det fel att lägga för stora resurser på den formella beredningen av mindre väsentliga ärenden.

Finansutskottet pekar även på att viss EU-lagstiftning på finansutskottets område endast blir tillämplig på medlemsländer i euroområdet. Det kan dock, enligt utskottet, inte uteslutas att sådana förslag ändå kan få betydelse för Sverige. Finansutskottet genomför en sedvanlig subsidiaritetsprövning även av sådana förslag. Även när det gäller förslag om fördjupat samarbete inom ett visst område och där Sverige inte avser att delta i samarbetet kan den situationen uppkomma att förslaget inte har en omedelbar betydelse för Sverige. Finansutskottet anser att konstitutionsutskottet i sin fortsatta uppföljning av subsidiaritetsprincipens tillämpning särskilt bör följa prövningen av rättsakter som inte har en omedelbar betydelse för Sverige.

Finansutskottet anser vidare att det vore värdefullt om konstitutionsutskottet i sin fortsatta uppföljning följer upp hur tiden för de nationella parlamentens subsidiaritetskontroll korresponderar med tiden för förhandlingsarbetet inom EU om förslagen till rättsakter. Utskottet anför att det är

vanligt att förhandlingarna inom EU om förslagen till rättsakter påbörjas redan innan tidsfristen för subsidiaritetsprövning av rättsakterna löpt ut. Utskottet anser att värdet av de nationella parlamentens subsidiaritetskontroll kan förlora i betydelse om inte de nationella parlamentens subsidiaritetsprövningar kan genomföras innan eller i varje fall i inledningskedet av förhandlingarna om rättsakterna.

Finansutskottet framför också önskemål om att konstitutionsutskottet, mot bakgrund av antalet motiverade yttranden som riksdagen lämnat, i den fortsatta uppföljningen ska samla in information om andra länders subsidiaritetsprövningar. I samband med detta bör man undersöka om andra parlament använder andra kriterier och rutiner än riksdagen för sina subsidiaritetsprövningar och om sådana skillnader kan förklara Sveriges förhållandevis höga andel av alla motiverade yttranden inom EU.

Finansutskottet kommenterar också tidsramen för konstitutionsutskottets uppföljning. Finansutskottet anser att värdet av uppföljningen skulle vara större om den, inklusive kammarbehandlingen, slutfördes redan under våren.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anför i sitt yttrande att utskottet regelbundet får information från Regeringskansliet om regeringens ståndpunkt i subsidiaritetsfrågan. Informationen får utskottet företrädesvis genom faktapromemorior som upprättas i Regeringskansliet. Tvåstegsmetoden tillämpas.

Justitieutskottets yttrande

Vid samtliga prövningar där utskottets majoritet har kommit fram till att förslaget är i överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen har utskottet vid justeringen haft tillgång till regeringens bedömning i subsidiaritetsfrågan. Utskottet vill i detta sammanhang poängtera vikten av att regeringen tydligt motiverar sitt ställningstagande i subsidiaritetsfrågan. Vidare vill utskottet betona vikten av att den subsidiaritetsprövning som de olika utskotten gör blir likvärdig. Utskottet pekar på behovet av ett löpande stöd till utskotten och deras kanslier i subsidiaritetsprövningen.

I fråga om det ärende som resulterat i ett motiverat yttrande, nämligen förslaget om ändring av gränskodexen (KOM(2011) 560), anför utskottet att kommissionens förslag inte innehöll någon motivering vad gäller subsidiaritetsprincipen. Under ärendets beredning tog kommissionen emellertid kontakt med utskottets kansli. Utskottet beslutade därefter att begära in kommissionens bedömning av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen i ett skriftligt yttrande och att bereda kommissionen tillfälle att vid ett sammanträde muntligen lämna en bedömning. Kommissionen skickade in ett skriftligt yttrande i subsidiaritetsfrågan och företrädare för kommissionen lämnade även sin bedömning av samma fråga vid ett utskottssammanträde.

Utskottet beslutade vid första beredningen av ärendet att begära in regeringens bedömning av förslagets förenlighet med subsidiaritetsprincipen. Regeringen skickade inom den lagstadgade tiden in en bedömning av för-

slaget vad avser den del av förslaget som gäller återinförande av kontroller vid de inre gränserna i händelse av varaktiga brister i kontrollerna vid de yttre gränserna. Utskottet beslutade att på nytt begära in regeringens bedömning av subsidiaritetsfrågan vad gäller övriga delar av kommissionens förslag. Regeringen sände över den komplettering som begärts.

Utskottet ansåg vid sin prövning av förslagets överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen att kommissionens förslag i de delar som avser återinförande av kontroller vid de inre gränserna vid hot mot den allmänna ordningen eller den inre säkerheten, såväl i förutsebara fall (toppmöten, sportevenemang, m.m.) som i oförutsebara fall (terroristattentat, m.m.), strider mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet föreslog därför att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande.

Civilutskottets yttrande

Civilutskottet anför i sitt yttrande att tvåstegsmetoden används som utgångspunkt för subsidiaritetsprövningen. Utskottet begär inte regelmässigt in regeringens bedömning av subsidiaritetsfrågan utan detta avgörs från fall till fall. Under 2011 beslutade utskottet att begära regeringens bedömning av subsidiaritetsfrågan i ett ärende som gällde förslaget till förordning om en gemensam europeisk köplag (KOM(2011) 635).

Utskottet har kunnat behandla de aktuella ärendena inom tidsfristen på åtta veckor, men anser att det finns anledning att peka på att det i de fall då tidsfristen börjar löpa strax före eller under en längre plenifri period, t.ex. under sommar- och juluppehållen, kan vara svårt att hinna behandla ett ärende. Om utskottet beslutar att avge ett utlåtande i ärendet måste det utöver utskottsbehandlingen finnas tider såväl för bordläggning och remiss av kammaren som för en eventuell debatt i riksdagen.

Utskottet vill också peka på att det kan behövas längre tid för ett utskott att sätta sig in i ärendet om ärendet är komplicerat. Som exempel nämns förslaget till förordning om en gemensam europeisk köplag, där utskottet behandlade ärendet vid fem sammanträdestillfällen och i utlåtandet föreslog att ärendet skulle avgöras efter endast en bordläggning med hänsyn till att åttaveckorsfristen snart skulle löpa ut.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet anför att regeringens bedömning av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen begärdes i ett ärende (KOM(2010) 794). När det gäller de två andra ärendena (KOM(2011) 461 och KOM(2011) 290) hade utskottet en överläggning med regeringen, och därmed fanns regeringens bedömning i subsidiaritetsfrågan redan tillgänglig. Utskottet konstaterade att kommissionen hade inlett ett förfarande för subsidiaritetsprövning och gjorde vid första beredningstillfället bedömningen att förslagen inte stred mot subsidiaritetsprincipen.

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet anför i sitt yttrande att utskottet, i en strävan att uppnå ett enhetligt och lätt överblickbart system, har övergått från den tidigare använda förenklade behandlingen till en hantering där alla subsidiaritetsprövningar ska ske enligt den s.k. tvåstegsmetoden där underlagsmaterial i form av särskilda beredningspromemorior upprättas inför varje steg i utskottets beredning. I fråga om det ärende där tidsfristen överskreds med en dag, anför utskottet att man gjorde bedömningen att frågan var av okomplicerad karaktär och att det inte fanns någon risk att förslaget bröt mot subsidiaritetsprincipen. Med anledning av den bedömningen ansåg utskottet att det inte fanns skäl att kalla till sammanträde enbart för behandling av detta ärende.

Enligt trafikutskottets mening kan det vara lämpligt att överväga en effektivisering av processen så att fokus hamnar på de lagförslag där subsidiaritetsprincipen verkligen riskerar att överträdas. En internationell utblick där en översyn av hur andra parlament inom unionen hanterar subsidiaritetsfrågorna skulle, enligt trafikutskottet, kunna vara lämplig att genomföra för att inhämta idéer och goda exempel.

Utskottet anser vidare att det är viktigt att regeringen tidigt i processen lämnar sin inställning i frågan eftersom tidsfristen är förhållandevis kort. Regeringens bedömning av frågan är viktig av ett flertal anledningar, bl.a. därför att regeringen är det organ som förhandlar om förslagen inom EU och därför många gånger har längre gående kunskaper om det enskilda lagförslaget än vad riksdagen har tillgång till.

Därtill kan det enligt trafikutskottet vara värdefullt med en sammanhållen utgångspunkt från riksdagens sida, dvs. att alla utskott använder likartade bedömningskriterier för om ett förslag står i överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen. Utskottet anför vidare att hur ett förslag behandlas kan leda till att bedömningen i sakfrågan varierar. Exempelvis kan ett förslag i och för sig anses strida mot subsidiaritetsprincipen, men eftersom behandling samtidigt pågår i rådsmöten o.d. kan ett utskott, efter en överläggning med regeringen, bedöma att de delar av förslaget som strider mot subsidiaritetsprincipen inte kommer att finnas med i det slutliga lagförslaget.

Utskottet vill vidare, liksom i förra årets yttrande, lyfta fram frågan om ett centralt stöd till utskotten och deras kanslier i subsidiaritetsprövningen. Ett sådant stöd skulle, menar utskottet, kunna underlätta utvecklandet av en mer likartad principiell bedömning av subsidiaritetsfrågan.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet anför att utskottet använder tvåstegsmetoden vid beredning och beslut i subsidiaritetsärendena och detta innebär att beslut och beredning sker vid olika sammanträden.

Näringsutskottets yttrande

Näringsutskottet framhåller betydelsen av ett gemensamt förhållningssätt för stöd till utskotten i subsidiaritetsprövningen för att nå likartade bedömningar av principiella slag. Som exempel nämns utskottets subsidiaritetsprövning av förslaget till energieffektiviseringsdirektiv (KOM (2011) 370), där utskottets helhetsbedömning var att förslaget stred mot subsidiaritetsprincipen i och med att det i förslaget fanns delar som utskottet inte kunde acceptera. Det är enligt utskottets mening angeläget att utskotten tillämpar likartade principer vid sina bedömningar. Mot denna bakgrund kan det finnas skäl att överväga ett utvidgat centralt stöd till utskotten när det gäller subsidiaritetsprövningarna.

Vidare har utskottet tidvis upplevt att riksdagens och regeringens genomförande av prövningar av subsidiaritetsprincipens tillämpning skiljer sig åt. Utskottet menar att det är eftersträvansvärt att riksdagen och regeringen tillämpar likartade metoder vad gäller genomförandet av en subsidiaritetsprövning.

Utskottet har haft tvåstegsmetoden som utgångspunkt vid subsidiaritetsprövningarna.

Arbetsmarknadsutskottets yttrande

Arbetsmarknadsutskottet anför i sitt yttrande att när det gäller den formella beredningen av ärendena kan sägas att utskottet i tre fall behandlade ärendet vid tre tillfällen, i två fall vid två tillfällen och i ett fall vid ett tillfälle. Utskottet beslutade att begära in regeringens ståndpunkt i subsidiaritetsfrågan i samtliga fall utom ett. Regeringen meddelade i dessa fall sin ståndpunkt genom faktapromemorior i respektive ärende. Utskottet delegerade av praktiska skäl rätten att begära in synpunkter från Regeringskansliet och eventuella andra myndigheter till utskottets presidium i de två ärenden som var aktuella under sommaren.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att tröskelvärdena för att ett förslag ska omprövas av kommissionen, eller någon annan förslagsställare, inte har uppnåtts i något av de 124 ärenden som har prövats av riksdagen under 2011. Riksdagen är det parlament som har avgett flest motiverade yttranden under 2011. En förklaring till Sveriges höga andel av de motiverade yttrandena kan vara att riksdagen prövar samtliga utkast till lagstiftningsakter, medan många andra parlament gör någon form av urval av vilka utkast till lagstiftningsakter som prövas. Samtidigt finns det även andra parlament som prövar samtliga utkast men som inte avgett tillnärmelsevis så många motiverade yttranden.

Flera utskott har i sina yttranden framfört synpunkter på att riksdagen, i likhet med vissa andra länders parlament, borde införa någon form av urval av vilka utkast till lagstiftningsakter som prövas. Enligt konstitutions-

utskottets mening talar övervägande skäl för att behålla den nuvarande ordningen. Utskottet vill dock framhålla att även om riksdagsordningen ställer krav på att samtliga utkast till lagstiftningsakter ska prövas av utskottet, finns det inget som hindrar att någon form av förenklad behandling används, exempelvis en sådan som trafikutskottet tidigare använde sig av. Det finns inga formella krav på att alla ärenden ska beredas på ett visst sätt eller vid ett visst antal sammanträden. En annan sak är att utskottet tidigare har uttalat att den s.k. tvåstegsmetoden bör användas för att fastställa på vilken nivå en åtgärd bör vidtas. Detta är dock endast fråga om en metod för att nå fram till om ett förslag är förenligt med subsidiaritetsprincipen eller inte. I sammanhanget bör även beaktas att ju fler länders parlament som prövar samtliga utkast till lagstiftningsakter desto större utsikter torde det finnas att uppnå tröskelvärdena för att få förslag omprövade av förslagsställaren (se även nedan).

Utskottet kan även konstatera att den s.k. tvåstegsmetoden tycks användas av många utskott. Flera utskott har efterfrågat ett löpande stöd för att uppnå likvärdiga bedömningar. Tanken bakom den s.k. tvåstegsmetoden är, som utskottet även tidigare har uttalat, att den ska utgöra en vägledning för utskotten för att avgöra om en åtgärd ska vidtas på EU-nivå eller nationell nivå. Det är möjligt att metoden kan utvecklas något. Samtidigt har frågan om huruvida ett förslag är förenligt med subsidiaritetsprincipen ansetts vara en lämplighetsprövning, särskilt som den utförs av en politisk församling.

Utskottet vill även påpeka att utskotten har en möjlighet att begära ett yttrande från KU om det uppstår tveksamhet om subsidiaritetsprincipens innebörd och dess tillämpning i praxis. Hittills har denna möjlighet endast använts en gång. På begäran av justitieutskottet i februari 2012 avgav KU ett yttrande om vissa frågor som gällde formerna för ett motiverat yttrande vid subsidiaritetsprövningen (prot. 2011/12:27). Även de uttalanden som görs med anledning av KU:s årliga uppföljning torde kunna tjäna som stöd för utskotten, även om det inte är fråga om ett löpande stöd under hela året. Ytterligare en tanke kan vara att seminarier anordnas för samtliga utskott och dess kanslier i syfte att utbyta erfarenheter.

Enligt protokollet om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna ska alla utkast till lagstiftningsakter översändas till de nationella parlamenten för att de ska kunna subsidiaritetsprövas. Finansutskottet pekar på att viss EU-lagstiftning på finansutskottets område endast blir tillämplig på medlemsstater i euroområdet. Finansutskottet genomför en sedvanlig subsidiaritetsprövning även av sådana förslag. Såsom finansutskottet nämner förekommer det även att förslag om fördjupat samarbete inom ett visst område läggs fram, där Sverige inte avser att delta i samarbetet. Konstitutionsutskottet konstaterar att det även tidigare har förekommit att ett förslag subsidiaritetsprövats trots att Sverige inte deltar i det fördjupade samarbetet. Det gällde förslaget till förordning om genomförande av ett fördjupat samarbete om tillämplig lag för äktenskapsskillnad

och hemskillnad (KOM(2010) 105) som prövades av civilutskottet 2010 (bet. 2010/11:KU18). Såsom finansutskottet anför kan det inte uteslutas att sådana förslag ändå kan få betydelse för Sverige, och de bör därför subsidiaritetsprövas i sedvanlig ordning.

Utskottet delar finansutskottets uppfattning att man bör följa upp hur tiden för de nationella parlamentens subsidiaritetskontroll korresponderar med tiden för förhandlingarna inom EU om förslagen till rättsakter.

När det gäller tidsramen för konstitutionsutskottets uppföljning har det framförts önskemål om att uppföljningen ska genomföras under våren i stället för hösten. Skälet till att uppföljningen hittills har genomförts under hösten är att det saknas utrymme för en sådan uppföljning i utskottet under våren. När det gäller vilka subsidiaritetsprövningar som bör omfattas av uppföljningen har utskottet ansett att uppföljningsperioden bör knytas till kalenderår. Ett skäl för detta är den tid som behövs för att gå igenom akterna i subsidiaritetsärendena och förbereda den promemoria som remitteras till utskotten. Detta arbete brukar göras under sommaren. Den uppföljning KU genomför under hösten 2012 omfattar således de subsidiaritetsprövningar som har genomförts i riksdagen under kalenderåret 2011.

Utskottet har noga övervägt om uppföljningen skulle kunna genomföras under våren eller om uppföljningsperioden skulle kunna knytas till riksmötesår i stället för kalenderår. Utskottets uppfattning är alltså dock att det saknas utrymme för att förlägga uppföljningen till våren. Det mesta talar även för att behålla den nuvarande ordningen vad gäller uppföljningsperioden. En fördel med att behålla kalenderår som uppföljningsperiod är att även EU-kommissionen följer kalenderår vid sin rapportering av tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna i EU:s lagstiftningsarbete. Dessutom anser utskottet att det rentav kan vara en fördel att få lite distans till de genomförda subsidiaritetsprövningarna. Det är fråga om en uppföljning, och tanken är att se sammantagna utvecklingstendenser över tid, inte att återigen pröva enskilda förslag. Noteras kan även att det står respektive utskott fritt att i sitt yttrande till konstitutionsutskottet ta upp subsidiaritetsprövningar som har genomförts våren efter det aktuella kalenderåret.

Samlat utfall av genomförda subsidiaritetsprövningar och kompetensfördelningen mellan EU och medlemsstaterna

Iakttagelser i konstitutionsutskottets promemoria

Till detta betänkande bifogas en tabell över vilka utkast som under 2011 prövats av respektive utskott, se *bilaga 12*. Tabellen innehåller även uppgifter för 2010. Tabellen innehåller också uppgifter om vilken rättslig grund i EUF-fördraget som i huvudsak ligger till grund för de olika utkasterna och vilket politikområde utkasterna i huvudsak gäller.

I det följande görs sammanställningar av utfallet indelat efter utskott. Tabellerna innehåller en uppdelning på politikområde, rättslig grund i EUF-fördraget och uppgift om antal utkast till lagstiftningsakter. I tabellerna redovisas antalet utkast dels för tiden den 1 december 2009–31 december 2010, dels för kalenderåret 2011.

Konstitutionsutskottet

Under 2011 prövade konstitutionsutskottet, som nämnts, två (2) utkast till lagstiftningsakter, se tabellen nedan. Värt att notera är att det var fråga om utskottets två första prövningar sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.

Tabell 2 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom konstitutionsutskottets område

Politikområde i EUF-fördraget	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast 2010	Antal utkast 2011	Totalt antal utkast
Offentlighet	art. 15	0	1	1
Fri rörlighet för unionsmedborgare	art. 21	0	1	1

Den rättsliga grunden för det första förslaget om ändringar i öppenhetsförordningen (KOM(2011) 137) är artikel 15.3 i EUF-fördraget. Enligt denna artikel ska varje unionsmedborgare som är bosatt i en medlemsstat ha rätt till tillgång till handlingar hos EU:s institutioner.

Målet med det andra förslaget om Europaåret för medborgare (KOM(2011) 489) uppges vara att underlätta för EU-medborgare att utöva sin rätt att fritt röra sig och uppehålla sig i andra medlemsstater än den där de är medborgare. Förslagets rättsliga grund är artikel 21.2 i EUF-fördraget varav det framgår att om en åtgärd från unionens sida är nödvändig för att uppnå detta mål och om inte befogenheter för detta föreskrivs i fördragen får Europaparlamentet och rådet anta bestämmelser i syfte att underlätta utövandet av dessa rättigheter.

Finansutskottet

Av tabellen nedan framgår att av de elva (11) lagstiftningsutkast som under 2011 prövades av finansutskottet innehåller sju (7) av utkasten förslag om tillnärmning av lagstiftning som gäller den inre marknaden. Fyra (4) utkast innehåller förslag om etableringsrätt. Ett (1) utkast innehåller förslag som rör statistik och ett annat (1) innehåller förslag om straffrättsligt samarbete. Ytterligare ett (1) rör fri rörlighet av tjänster. Nämnas kan att två av utkasten innehåller förslag som grundar sig på flera artiklar i EUF-fördraget och därmed berör flera politikområden. Det gäller förslagen KOM (2011) 8 och 683.

Tabell 3 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom finansutskottets område

Politikområde i EUF-fördraget	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast 2010	Antal utkast 2011	Totalt antal utkast*
Etableringsrätt	art. 50, 52, 53	3	4	7
Fri rörlighet för tjänster	art. 62	0	1	1
Straffrättsligt samarbete	art. 83	0	1	1
Tillnärmning av lagstiftning	art. 114	3	7	10
Ekonomisk och monetär politik	art. 121, 126, 136	5	0	5
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	art. 175	1	0	1
Statistik	art. 338	1	1	2
Flexibilitetsklausulen	art. 352	1	0	1

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är fler än antalet prövade utkast.

Totalt prövade finansutskottet 24 utkast till lagstiftningsakter *under tiden den 1 december 2009–31 december 2011*. Om man ser till de huvudsakliga politikområdena finner man att allra flest utkast (10) grundar sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. det är fråga om förslag som gäller tillnärmning av lagstiftning. Därefter följer sju (7) utkast som innehåller förslag som gäller etableringsrätt. Fem (5) förslag har lagts fram som gäller den ekonomiska och monetära politiken. Två (2) förslag innehåller förslag om statistik. Ett (1) förslag grundar sig på den s.k. flexibilitetsklausulen. Övriga förslag rör fri rörlighet för tjänster (1), straffrättsligt samarbete (1) och ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (1).

Sammantaget under hela perioden 2010 och 2011 har tre av de förslag som har lett till utlåtanden från finansutskottet och där riksdagen har avgett motiverade yttranden grundat sig på artikel 53.1 i EUF-fördraget, dvs. etableringsrätt, se bilaga 12. Det gäller dels kommissionens förslag till direktiv om insättningsgarantisystem (KOM(2010) 368) och kommissionens förslag om ändring av direktivet om system för ersättning till investere-

rare (KOM(2010) 371) som avgjordes under 2010, dels kommissionens förslag till direktiv om kreditinstitut och värdepappersföretag (KOM(2011) 453) som avgjordes under 2011.

Ett av de förslag som har lett till ett motiverat yttrande från riksdagen på förslag från finansutskottet grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. förslaget gällde tillnärmning av lagstiftning, se bilaga 12. Det gäller kommissionens förslag till förordning om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag, KOM(2011) 452, som avgjordes under 2011.

Skatteutskottet

Av tabellen nedan framgår att av de nio (9) utkast som prövats av skatteutskottet under 2011 innehåller tre (3) utkast förslag om skatter och avgifter, närmare bestämt om harmonisering av indirekta skatter. Ytterligare fyra (4) utkast innehåller förslag som rör tillnärmning av lagstiftning som gäller den inre marknaden, varav ett utkast grundar sig på artikel 114 och tre utkast på artikel 115 i EUF-fördraget.

Nämnas kan att förslaget till förordning om inrättande av ett åtgärdsprogram för tull- och skattefrågor i Europeiska unionen för perioden 2014–2020 (Fiscus), KOM(2011) 706, hade två rättsliga grunder. De tullrelaterade aspekterna i förslaget grundade sig på artikel 33 i EUF-fördraget. Tullunionen ingår i EU:s exklusiva befogenhet. De skatterättsliga aspekterna grundade sig dock på artikel 114 i EUF-fördraget.

Två (2) utkast grundar sig på artikel 349 i EUF-fördraget. Denna artikel innebär att rådet kan anta särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena inom EU på grund av de permanenta nackdelar som påverkar dessa områdens ekonomiska och sociala situation.

Som tidigare nämnts har skatteutskottet avgett två utlåtanden med förslag till motiverade yttranden under 2011, se bilaga 12. Riksdagen biföll båda dessa förslag. Det första utkastet som ledde till ett motiverat yttrande gällde förslaget om en gemensam konsoliderad bolagsskattebas, även kallad CCCTB, (KOM(2011) 121) och grundade sig på artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadsens upprättande eller funktion.

Det andra av de utkast som ledde till ett utlåtande med förslag till ett motiverat yttrande grundade sig på artikel 113 i EUF-fördraget och innehöll förslag om en harmonisering av medlemsstaternas skatter på finansiella transaktioner (KOM(2011) 594).

Totalt har skatteutskottet under tiden den 1 december 2009–31 december 2011 prövat tio utkast till lagstiftningsakter. Fördelningen av antal utkast per politikområde framgår av tabellen nedan och av bilaga 12.

Tabell 4 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom skatteutskottets område

Politikområde i EUF-fördraget	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast 2010	Antal utkast 2011	Totalt antal utkast
Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	art. 113	1	3	4
Tillnärmning av lagstiftning	art. 114	0	1	1
Tillnärmning av lagstiftning	art. 115	0	3	3
Särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena	art. 349	0	2	2

Justitieukskottet

Av tabellen nedan framgår att en majoritet av de tio (10) utkast som prövats av justitieukskottet under 2011 innehåller förslag på området för frihet, säkerhet och rättvis. Det gäller tre (3) utkast som innehåller förslag om gränskontroll och tre (3) utkast som innehåller förslag om straffrättsligt samarbete. Det gäller vidare ett (1) utkast med förslag om civilrättsligt samarbete och ett (1) annat som innehåller förslag om polissamarbete. Därutöver har justitieukskottet prövat ett (1) utkast som innehåller förslag om bekämpning av bedrägeri och ytterligare ett (1) som innehåller förslag om statistik. Ett (1) utkast grundar sig på den s.k. flexibilitetsklausulen.

Ett av utkasten under 2011 berör mer än ett politikområde; det gäller förslag KOM(2011) 32 som grundar sig på både artiklarna 82.1 d och 87.2 a i EUF-fördraget, dvs. förslaget rör både straffrättsligt samarbete och polissamarbete.

Kommissionens förslag till förordning om ändring av förordning nr 562/2006 i syfte att införa gemensamma regler för tillfälligt återinförande av gränskontroller vid de inre gränserna (KOM(2011) 560) föranledde, som tidigare nämnts, justitieukskottet att avge ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande. Detta förslag grundade sig på artikel 77 i EUF-fördraget.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2011 prövade justitieukskottet 22 utkast till lagstiftningsakter. Fördelningen av antal utkast per politikområde framgår av tabellen nedan och av bilaga 12.

Tabell 5 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom justitieukskottets område

Politikområde i EUF-fördraget	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast 2010	Antal utkast 2011	Totalt antal utkast*
Administrativt samarbete	art. 74	2	0	2
Gränskontroll	art. 77	3	3	6
Asylpolitik	art. 78	1	0	1
Invandringspolitik	art. 79	1	0	1
Civilrättsligt samarbete	art. 81	0	1	1

Politikområde i EUF-fördraget	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast 2010	Antal utkast 2011	Totalt antal utkast*
Straffrättsligt samarbete	art. 82	8	3	11
Polissamarbete	art. 87	1	1	2
Bekämpning av bedrägeri	art. 325	0	1	1
Statistik	art. 338	0	1	1
Flexibilitetsklausulen	art. 352	1	1	2

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är fler än antalet prövade utkast.

Civilutskottet

Av de nio (9) utkast till lagstiftningsakter som prövades av civilutskottet under 2011 gällde flest utkast (4) förslag om civilrättsligt samarbete. Ett (1) av dessa förslag grundade sig även på artikel 67.4 i EUF-fördraget. Enligt denna artikel ska unionen underlätta tillgången till rättsväsendet, särskilt genom principen om ömsesidigt erkännande av avgöranden på det civila området. Därefter följer vardera två (2) utkast som innehåller förslag om etableringsrätt respektive tillnärmning av lagstiftning som gäller den inre marknaden. Ett (1) förslag gällde konsumentskydd.

Det förslag som på begäran av en minoritet av ledamöterna ledde till ett utlåtande från civilutskottet, nämligen KOM(2011) 635, grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. det var fråga om tillnärmning av lagstiftning. I det fallet lämnades dock inget motiverat yttrande från riksdagen (se ovan).

Civilutskottet prövade totalt tio utkast till lagstiftningsakter under tiden den 1 december 2009–31 december 2011. Vilka dessa utkast är och hur de fördelar sig på olika politikområden framgår av tabellen nedan och av bilaga 12.

Tabell 6 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom civilutskottets område

Politikområde i EUF-fördraget	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast 2010	Antal utkast 2011	Totalt antal utkast*
Etableringsrätt	art. 50	0	2	2
Ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden	art. 67.4	0	1	1
Civilrättsligt samarbete	art. 81	1	4	5
Tillnärmning av lagstiftning	art. 114	0	2	2
Konsumentskydd	art. 169	0	1	1

* Ett av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är fler än antalet prövade utkast.

Utrikesutskottet

Av tabellerna framgår att av de tre (3) utkast som prövades av utrikesutskottet under 2011 har samtliga grundat sig på artikel 212 i EUF-fördraget, dvs. området för ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer.

Tabell 7 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom utrikesutskottets område

Politikområde i EUF-fördraget	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast 2010	Antal utkast 2011	Totalt antal utkast
Utvecklingssamarbete	art. 209	1	0	1
Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	art. 212	1	3	4

Försvarsutskottet

Av de fem (5) utkast som försvarsutskottet prövade under 2011 innehöll tre (3) utkast förslag om tillnärmning av lagstiftningen inom den inre marknaden. Två (2) utkast innehöll förslag om miljöpolitik.

Tabell 8 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom försvarsutskottets område

Politikområde i EUF-fördraget	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast 2010	Antal utkast 2011	Totalt antal utkast
Tillnärmning av lagstiftning	art. 114	1	3	4
Miljöpolitik	art. 192	0	2	2

Socialförsäkringsutskottet

Av tabellerna framgår att av socialförsäkringsutskottets tre (3) prövade utkast under 2011 grundade sig ett (1) utkast på artikel 48 i EUF-fördraget, dvs. området för fri rörlighet för arbetstagare. Enligt artikeln får EU besluta om sådana åtgärder inom den sociala trygghetens område som är nödvändiga för att genomföra fri rörlighet för arbetstagare. Två (2) utkast innehöll förslag om gränskontroll. Det ena av utkasten grundar sig på artikel 77.2 a i EUF-fördraget, som kommissionen gör gällande hör till EU:s exklusiva behörighet (se även nedan under kommissionens motiveringar).

Tabell 9 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom socialförsäkringsutskottets område

Politikområde i EUF-fördraget	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast 2010	Antal utkast 2011	Totalt antal utkast
Fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet)	art. 48	0	1	1
Gränskontroll	art. 77	2	2	4
Asylpolitik	art. 78	1	0	1
Invandringspolitik	art. 79	2	0	2

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2011 prövade socialförsäkringsutskottet åtta utkast till lagstiftningsakter. Fördelningen av antal utkast per politikområde framgår av tabellen ovan och av bilaga 12.

Socialutskottet

Av tabellerna framgår att socialutskottet under 2011 prövade ett (1) utkast till lagstiftningsakt. Förslaget grundar sig på artikel 168 i EUF-fördraget, dvs. folkhälsa. Under 2010 prövade utskottet ett (1) utkast inom området socialpolitik.

Tabell 10 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom socialutskottets område

Politikområde i EUF-fördraget	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast 2010	Antal utkast 2011	Totalt antal utkast
Socialpolitik	art. 153	1	0	1
Folkhälsa	art. 168	0	1	1

Kulturutskottet

Kulturutskottet prövade inte något utkast till lagstiftningsakt under 2011. Under första halvan av 2010 prövade utskottet ett (1) utkast inom kulturområdet (se bet. 2010/11:KU18). Detta utkast grundade sig på artikel 167 i EUF-fördraget.

Utbildningsutskottet

Av tabellen nedan framgår att av utbildningsutskottets fyra (4) utkast som prövats under 2011 har tre (3) gällt området industri och två (2) utkast området forskning och teknisk utveckling. Ett (1) av förslagen, nämligen KOM(2011) 810, grundar sig såväl på artikel 173 i EUF-fördraget som på artiklarna 183 och 188 i EUF-fördraget, dvs. förslaget berör både området industri och forskning och teknisk utveckling.

Tabell 11 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom utbildningsutskottets område

Politikområde i EUF-fördraget	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast 2010	Antal utkast 2011	Totalt antal utkast*
Industri	art. 173	0	3	3
Forskning och teknisk utveckling	art. 182, 183, 188	0	2	2

* Ett av utkasterna berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är fler än antalet prövade utkast.

Trafikutskottet

Av trafikutskottets tio (10) utkast som prövats under 2011 har fyra (4) utkast gällt transportpolitik. Tre (3) utkast har gällt transeuropeiska nät. Två (2) utkast har grundat sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. fråga är om tillnärmning av lagstiftning. Övriga utkast har gällt områdena industri (1) och miljö (1). Ett utkast under 2011, nämligen KOM(2011) 659, har grundat sig på både artikel 172 (transeuropeiska nät) och artikel 173.3 i EUF-fördraget (industri).

Tabell 12 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom trafikutskottets område

Politikområde i EUF-fördraget	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast 2010	Antal utkast 2011	Totalt antal utkast*
Jordbruk och fiskeri	art. 43	1	0	1
Administrativt samarbete	art. 74	1	0	1
Gränskontroll	art. 77	1	0	1
Transportpolitik	art. 91, 100	3	4	7
Tillnärmning av lagstiftning	art. 114	5	2	7
Transeuropeiska nät	art. 172	1	3	4
Industri	art. 173	1	1	2
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	art. 175	1	0	1
Forskning och teknisk utveckling	art. 188	1	0	1
Miljöpolitik	art. 192	1	1	2
Energipolitik	art. 194	1	0	1
Turism	art. 195	1	0	1
Statistik	art. 338	2	0	2

* Vissa av utkasterna berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är fler än antalet prövade utkast.

Totalt prövade trafikutskottet 21 utkast till lagstiftningsakter under tiden den 1 december 2009–31 december 2011. Fördelningen av antal utkast per politikområde framgår av tabellen ovan och av bilaga 12.

Miljö- och jordbruksutskottet

Av sammanställningarna framgår att av de 28 utkast miljö- och jordbruksutskottet prövat under 2011 har en majoritet av utkasten (24) gällt området jordbruk och fiskeri. Tre (3) utkast har grundat sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning, och två (2) utkast har gällt miljöpolitik. Övriga utkast har gällt tillnärmning av lagstiftning i fråga om immateriella rättigheter (1), folkhälsa (1) och den gemensamma handelspolitiken (1) samt ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (1). Fem (5) av utkasten berör flera politikområden, se bilaga 12.

Miljö- och jordbruksutskottet har avgett totalt tre utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Samtliga dessa utlåtanden har gällt förslag på området jordbruk och fiskeri (se dock ovan), se bilaga 12. Ett av dessa förslag, KOM(2011) 634, grundas även på artikel 175 i EUF-fördraget, dvs. ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder).

Totalt prövade miljö- och jordbruksutskottet under tiden den 1 december 2009–31 december 2011 hela 46 utkast till lagstiftningsakter. Fördelningen av antal utkast per politikområde framgår av tabellen nedan och av bilaga 12. Majoriteten av förslagen kan konstateras gälla området jordbruk och fiskeri.

Tabell 13 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom miljö- och jordbruksutskottets område

Politikområde i EUF-fördraget	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast 2010	Antal utkast 2011	Totalt antal utkast*
Jordbruk och fiskeri	art. 42, 43	11	24	35
Tillnärmning av lagstiftning	art. 114	5	3	8
Tillnärmning av lagstiftning (immateriella rättigheter)	art. 118	0	1	1
Folkhälsa	art. 168	0	1	1
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	art. 175	0	1	1
Miljöpolitik	art. 192	0	2	2
Associering av utomeuropeiska länder och territorier	art. 203	1	0	1
Gemensam handelspolitik	art. 207	0	1	1
Statistik	art. 338	1	0	1

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är fler än antalet prövade utkast.

Näringsutskottet

Av tabellerna framgår att av de 23 utkast till lagstiftningsakter som näringsutskottet prövade under 2011 grundades åtta (8) utkast på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som gäller den inre marknaden.

Lika många (8) utkast gäller ekonomisk, social och territoriell sammanhållning. Tre (3) utkast grundar sig på artikel 118 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning vad gäller immateriella rättigheter, och ytterligare tre (3) gäller förslag om energipolitik. Två (2) andra utkast gäller särskilda åtgärder till förmån för de s.k. yttersta randområdena. Övriga utkast gäller etableringsrätt (1), fri rörlighet för tjänster (1), transeuropeiska nät (1), utvecklingssamarbete (1) samt ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer (1).

Fyra av utkasterna under 2011 berör flera politikområden. Det gäller förslagen KOM(2011) 288, KOM(2011) 289, KOM(2011) 610 och KOM(2011) 614, se bilaga 12.

Det utlåtande med förslag till motiverat yttrande som näringsutskottet lämnade under 2011 och som ledde till ett motiverat yttrande från riksdagen gällde förslaget KOM(2011) 370. Detta förslag grundade sig på artikel 194.2 i EUF-fördraget, dvs. energipolitik.

Tabell 14 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom näringsutskottets område

Politikområde i EUF-fördraget	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal	Antal	Totalt
		utkast 2010	utkast 2011	antal utkast*
Jordbruk och fiskeri	art. 43	1	0	1
Etableringsrätt	art. 49	0	1	1
Fri rörlighet för tjänster	art. 56	0	1	1
Tillnärmning av lagstiftning	art. 114	1	8	9
Tillnärmning av lagstiftning (immateriella rättigheter)	art. 118	1	3	4
Transeuropeiska nät	art. 172	0	1	1
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning	art. 175, 177, 178	0	8	8
Energi politik	art. 194	1	3	4
Utvecklingssamarbete	art. 209	0	1	1
Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	art. 212	0	1	1
Inhämtande av information	art. 337	1	0	1
Statistik	art. 338	1	0	1
Särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena	art. 349	0	2	2

* Vissa av utkasterna berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är fler än antalet prövade utkast.

Totalt prövade näringsutskottet under tiden den 1 december 2009–31 december 2011 27 utkast till lagstiftningsakter. Fördelningen av antal utkast per politikområde framgår av tabellen ovan och av bilaga 12.

Arbetsmarknadsutskottet

Av tabellerna framgår att av de sex (6) utkast som utskottet prövade under 2011 gällde tre (3) utkast ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, och två (2) utkast socialpolitik. Övriga utkast gällde jordbruk och fiskeri (1), fri rörlighet för arbetstagare (1), tillnärmning av lagstiftning (1) och sysselsättning (1). Ett (1) utkast slutligen gällde Europeiska socialfonden.

Två av utkasterna berör flera politikområden. Det gäller kommissionens förslag KOM(2011) 608 och 609, se bilaga 12. Arbetsmarknadsutskottet lämnade utlåtanden om båda dessa förslag. Riksdagen biföll utskottets förslag och motiverade yttranden har, som nämnts, översänts till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande.

Totalt har arbetsmarknadsutskottet under tiden den 1 december 2009–31 december 2011 prövat sju utkast till lagstiftningsakter. Fördelningen av antal utkast per politikområde framgår av tabellen nedan och av bilaga 12.

Tabell 15 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom arbetsmarknadsutskottets område

Politikområde i EUF-fördraget	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast 2010	Antal utkast 2011	Totalt antal utkast*
Jordbruk och fiskeri	art. 42, 43	0	1	1
Fri rörlighet för arbetstagare	art. 45, 46	1	1	2
Tillnärmning av lagstiftning	art. 114	0	1	1
Sysselsättning	art. 149	0	1	1
Socialpolitik	art. 153	0	2	2
Europeiska socialfonden	art. 164	0	1	1
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	art. 175	0	3	3

* Vissa av utkasterna berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är fler än antalet prövade utkast.

Yttranden från andra utskott

Finansutskottets yttrande

Finansutskottet konstaterar att det pågår ett omfattande arbete inom EU för att förstärka lagstiftningen på finansmarknadsområdet och för att förstärka regleringen för den ekonomiska och monetära politiken inom unionen. Det samlade utfallet inom dessa områden innebär att lagstiftningen på EU-nivå har stärkts genom att en allt större del av bestämmelserna beslutas på EU-nivå. Flera av de genomförda och föreslagna lagstiftningsakterna utgörs dessutom av förordningar. När EU-lagstiftning beslutas på ett område blir utrymmet för nationell lagstiftning mindre, och man kan därför anse att EU:s kompetens har ökat inom de aktuella områdena. Arbetet med att stärka lagstiftningen på EU-nivå fortgår också och utskottet har nyligen

subsidiaritetsprövat bl.a. ett direktivförslag till ett krishanteringsramverk och två förordningsförslag som gäller tillsyn över kreditinstitut (den s.k. bankunionen).

Inom områdena etableringsrätt och tillnärmning av lagstiftning hade utskottet subsidiaritetsinvändningar mot fyra av förslagen. Inget av dessa förslag har ännu lett till EU-lagstiftning, men förhandlingar om förslagen pågår inom EU. Det är dock enligt utskottet svårt att i dag bedöma hur den sammantagna utvecklingen förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen. En faktor som gör en sådan bedömning svår är att alla förslag ännu inte lett till EU-lagstiftning.

Vad gäller lagstiftning inom andra politikområden än etableringsrätt, tillnärmning av lagstiftning samt ekonomisk och monetär politik har utskottet under perioden december 2009–december 2011 endast subsidiaritetsprövat ett fåtal ärenden inom varje område. Det går därför inte att ge någon kommentar om det samlade utfallet och den sammantagna utvecklingen inom dessa områden.

Skatteutskottets yttrande

Antalet förslag till lagstiftningsakter där subsidiaritetsprövning har gjorts är nio inom skatteutskottets ansvarsområde. I två av dessa har ett motiverat yttrande lämnats. Skatteutskottet anför att det dock kan sägas vara svårt att i dag ytterligare kommentera hur den sammantagna utvecklingen inom politikområde Skatter förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen. En faktor som gör en sådan bedömning svår är att alla prövade förslag ännu inte lett till EU-lagstiftning.

I sitt yttrande anför skatteutskottet att det i båda de utlåtanden som utskottet lämnat framgår av utskottets skrivningar – som därefter har införts i de motiverade yttrandena – att utskottet har ansett att en reell kompetensöverföring sker om dessa lagstiftningsakter genomförs.

Som framgår av det första utlåtandet (2010/11:SkU37) om förslag till direktiv om en gemensam konsoliderad bolagsskattebas (CCCTB), KOM (2011) 121, ansågs det aktuella utkastet till lagstiftningsakt innehålla inslag som innebar att förslaget i sin helhet inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Den rättsliga grunden för förslaget var artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion. Utskottet ansåg att en alltför extensiv tillämpning av de regler som ger unionen lagstiftningskompetens i förlängningen leder till en urholkning av medlemsstaternas suveränitet när det gäller att bibehålla tillräckliga skatteintäkter för att finansiera välfärden. Utskottet ansåg att dessa invändningar måste leda till slutsatsen att kommissionens förslag i sitt nuvarande skick inte till alla delar är utformat så att det kan anses vara förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Det andra utlåtandet (2010/11:SkU12) från skatteutskottet gällde förslaget till direktiv om ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner (KOM(2011) 594). Utskottet framförde inledningsvis i sitt

ställningstagande att utskottet står bakom grundprincipen om att skattesuveränitet för medlemsstaterna måste värnas. Artikel 113 i EUF-fördraget ger unionen kompetens att anta bestämmelser om harmonisering av lagstiftningen om omsättningsskatter, punktskatter och andra indirekta skatter eller avgifter, i den utsträckning en sådan harmonisering är nödvändig för att säkerställa att den inre marknaden upprättas och fungerar och för att undvika snedvridning av konkurrensen. Kommissionens förslag går längre än att skapa en harmonisering. Utskottet sade bl.a. att det anser att det faller inom ramen för varje medlemsstats nationella kompetens att säkra välfärden genom att ta ut och använda skatteintäkter på lämpligt sätt. En alltför extensiv tillämpning av de regler som ger unionen lagstiftningskompetens leder i förlängningen till en urholkning av medlemsstaternas suveränitet när det gäller att bibehålla tillräckliga skatteintäkter för att finansiera den välfärd som respektive medlemsstat valt att tillhandahålla sina invånare. Det är med andra ord inte enbart fråga om en harmonisering av lagar på ett område där det i och för sig är angeläget med åtgärder, utan om att man vill öka EU:s intäkter inom ramen för EU:s egna medel. Utskottet ansåg att kommissionens förslag i dess nuvarande utformning och med nuvarande uttalande mål inte är utformat så att det kan anses vara förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Utskottet noterar i sitt yttrande att förhandlingarna om förslaget till en gemensam konsoliderad bolagsskattebas ännu inte har kommit i ett läge där det förefaller kunna fattas beslut i rådet inom den närmaste framtiden. När det däremot gäller förslaget om skatt på finansiella transaktioner bör det observeras att kommissionen den 25 oktober 2012 presenterade ett förslag till fördjupat samarbete om detta förslag efter att elva medlemsstater lämnat besked till kommissionen om att de önskade gå vidare med ett sådant fördjupat samarbete sedan det konstaterats att den nödvändiga enhäligheten bland alla medlemsstater inte kunnat uppnås.

Justitieutskottets yttrande

Justitieutskottet anför i sitt yttrande att majoriteten av de tio utkast till lagstiftningsakter som utskottet prövat under 2011 innehåller förslag inom området för frihet, säkerhet och rättvisa. Det gäller tre utkast till lagstiftningsakter vilka innehåller förslag om gränskontroll och tre utkast som innehåller förslag om straffrättsligt samarbete. Det gäller vidare ett utkast med förslag om civilrättsligt samarbete och ett annat som innehåller förslag om polissamarbete. Därutöver har justitieutskottet under den aktuella perioden prövat ett utkast som innehåller förslag om bekämpning av bedrägeri och ytterligare ett som innehåller förslag om statistik. Utskottet har även prövat ett utkast som grundar sig på den s.k. flexibilitetsklausulen. Ett av utkasten till lagstiftningsakter berör mer än ett politikområde.

Av samtliga 22 subsidiaritetsprövningar som utskottet gjort fram till den 31 december 2011 avser elva straffrättsligt samarbete och sex gränskontroll. Resterande fem avser antingen flexibilitetsklausulen, civilrättsligt

samarbete, bekämpning av bedrägeri eller statistik. I ett av dessa ärenden fann utskottet att ett förslag delvis strider mot subsidiaritetsprincipen. Det var i ärendet som gällde förslag om ändring av gränskodexen.

Justitieutskottet konstaterar att det samarbete som finns inom EU bl.a. på straffrättens område och när det gäller gränskontroll innebär att delar av den nationella kompetensen förs över till EU, vilket i många fall är nödvändigt för att ett effektivt samarbete på området ska vara möjligt och att man därmed kan uppnå målet för samarbetet, att förebygga och bekämpa gränsöverskridande och allvarlig brottslighet. Samtidigt ska en åtgärd vidtas på EU-nivå endast om målen med åtgärderna inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan bättre kan uppnås på EU-nivå. Det är enligt justitieutskottet viktigt att uppmärksamma den samlade effekten som olika förslag kan ha tillsammans, vilket kan vara svårt att överblicka vid subsidiaritetsprövningar av ett enskilt förslag. Utskottet välkomnar därför konstitutionsutskottets ansats att på ett övergripande sätt följa upp utfallet av gjorda subsidiaritetskontroller och utvecklingen vad gäller kompetensfördelningen mellan EU och medlemsstaterna.

Civilutskottets yttrande

Civilutskottet anför i sitt yttrande att flertalet av de rättsområden som omfattas av civilutskottets beredningsansvar har direkt anknytning till EU:s regelverk. Av de nio ärenden som utskottet subsidiaritetsprövat under 2011 har ett ärende gällt konsumentskydd, nämligen förslaget till förordning om ett konsumentprogram 2014–2020 (KOM(2011) 707). Förslaget grundar sig på artikel 169 i EUF-fördraget. Förordningen ska utgöra ramen för finansieringen av unionens åtgärder på konsumentområdet. Den föreslagna förordningen rör således i huvudsak samarbetet på EU-nivå.

Två förslag som utskottet har subsidiaritetsprövat har gällt tillnärmning av lagstiftning; artikel 114 i EUF-fördraget har åberopats som rättslig grund. Det gäller förordningsförslaget om en gemensam europeisk köplag (KOM(2011) 635). Det övergripande syftet med förslaget är att underlätta för den gränsöverskridande handeln och därmed förbättra den inre marknadens funktion. Förslaget innebär att parterna i vissa gränsöverskridande avtal i stället för den nationella avtalsrätten ska kunna välja att en gemensam europeisk köplag ska tillämpas på avtalet. Den föreslagna förordningen innebär således inte någon sedvanlig harmonisering av nationell lagstiftning.

Det gäller vidare direktivförslaget om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av hissar och säkerhetskomponenter till hissar (KOM(2011) 770). Förslaget ingår i ett lagstiftningspaket med förslag till omarbetning av nio direktiv som reglerar produkters egenskaper. Direktiven som ska revideras är genomförda i svensk rätt. De svenska reglerna kommer att behöva omarbetas när de reviderade direkti-

ven ska genomföras. Övergripande svenska regler om teknisk kontroll är redan anpassade efter det nya lagstiftningsramverket. Svensk rätt är därmed i vissa delar redan anpassad till de föreslagna direktivens regler.

Fyra av ärendena som subsidiaritetsprövats har gällt förslag om civilrättsligt samarbete. Artikel 81 i EUF-fördraget har åberopats som rättslig grund. Ytterligare två av ärendena som har prövats gäller etableringsfriheten inom EU. Utskottet redogör i sitt yttrande för dessa förslag.

När det gäller formen för kommissionens förslag är det utskottets uppfattning att kommissionen under senare år i större utsträckning valt förordningsformen. Som exempel nämns förslaget om en gemensam europeisk köplag (KOM(2011) 635).

Utskottet anför vidare att förslaget till förordning om införande av ett europeiskt föreläggande om bevarande av bankkontotillgångar för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (KOM(2011) 445) innebär att det inrättas ett självständigt europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel. Innehållet i förslaget överensstämmer i stora delar med svensk lagstiftning om kvarstad.

Civilutskottet nämner också att ett område där EU-initiativen har ökat på senare år är familjerätten. Från 2010 nämns förslaget till förordning om genomförande av ett fördjupat samarbete om tillämplig lag för äktenskapskillnad och hemskillnad (KOM(2010) 105). Förordningsförslaget är numera antaget. Sverige deltar inte i det fördjupade samarbetet. Under 2011 lämnades två förslag, nämligen förordningsförslagen om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet i mål om makars förmögenhetsförhållanden (KOM(2011) 126) respektive i mål om förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap (KOM(2011) 127).

Det nämnda förslaget till direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av hissar och säkerhetskomponenter till hissar nämns som ett exempel på lagstiftning där en kompetensöverföring redan skett genom tidigare rättsakter. I det nyligen antagna direktivet vad avser sammankoppling av centrala register, handelsregister och företagsregister överlämnas det till kommissionen att i genomförandeakter reglera hur sammankopplingen ska byggas upp. Vidare har befogenheter att anta bestämmelser om uttagande av avgifter för tillgång till företagsinformation delegerats till kommissionen (se KOM(2011) 79).

Socialförsäkringsutskottets yttrande

När det gäller frågan om det samlade utfallet hittills på olika politikområden konstaterar socialförsäkringsutskottet att en prövning hänför sig till området samordning av social trygghet och fri rörlighet för arbetstagare (artiklarna 21 och 48 i EUF-fördraget) och två till området gränskontroll (artikel 77 i EUF-fördraget). För båda dessa områden gäller en delad befogenhet mellan unionen och medlemsstaterna. I samtliga fall har ett enigt

utskott gjort bedömningen att utkasterna inte strider mot subsidiaritetsprincipen. Under den aktuella perioden har utskottet inte heller gjort någon särskild iakttagelse om utvecklingen inom de olika politikområdena.

Av de aktuella ändringsförslagen har två genomförts (KOM(2010) 794 och KOM(2011) 461), och ett har ännu inte genomförts (KOM(2011) 290). Utskottet konstaterar att beträffande de två genomförda förslagen har någon reell kompetensöverföring inte skett. I det ena fallet uppdaterades endast förordningens bilagor. Även det andra fallet rörde en ändring i en bilaga till förordningen.

Utskottet kan emellertid på området social trygghet konstatera att det inom EU finns en strävan mot ökad reglering på EU-nivå. I ett utlåtande (2011/12:SfU15) behandlade utskottet kommissionens vitbok om en agenda för tillräckliga, trygga och långsiktigt bärkraftiga pensioner. I vitboken presenteras ett flertal förslag till EU-initiativ, bl.a. till stöd för medlemsstaternas ansträngningar att skapa en balans mellan tiden i arbetslivet och tiden som pensionär. Utskottet betonade, med anledning av vissa delar i kommissionens förslag, att utformningen av såväl lagstadgade pensioner som tjänstepensioner till alla delar är en nationell angelägenhet.

Kommissionens förslag om ändring i den s.k. viseringslistan (KOM(2011) 290) har, som nämnts, ännu inte genomförts. Förslaget var uppe till diskussion i rådet i december 2011. Därefter har frågorna behandlats vid olika tillfällen och vid ministerrådsmötet (rättsliga och inrikes frågor) i Bryssel i juni 2012.

Socialutskottets yttrande

Socialutskottet har behandlat ett ärende (folkhälsa) under den tidsperiod som uppföljningen omfattar och ett ärende (socialpolitik) under den föregående tidsperioden. Vid båda tillfällena har utskottet beslutat att förslagen inte strider mot subsidiaritetsprincipen. Det senast behandlade ärendet var kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett program för hälsa och tillväxt, det tredje fleråriga programmet för EU-åtgärder på hälsoområdet för perioden 2014–2020, KOM(2011) 709. Utskottet anför att informella triloger nyligen har inletts för förslaget, som är en del i arbetet med att implementera EU:s hälsostategi i medlemsstaterna (rör finansieringen av strategin). Någon reell kompetensöverföring kommer alltså inte att ske. Så var inte heller fallet när det gäller prövningen 2010.

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet framhåller att det rättsliga regelverket inom EU har tillerkänt unionen en betydande beslutskapacitet inom transportområdet, vilket till stora delar gäller även inom post-, tele- och it-områdena. Utskottet anser att denna ordning är naturlig och att en utveckling inom dessa områden bättre kan främjas om viktiga delar av det övergripande regelverket läggs fast på EU-nivå. Syftet med många av förslagen inom trafikutskot-

tets beredningsområde är att uppnå förenkling av regelverk och en enhetlig lagstiftning. Av detta följer att många av förslagen inom trafikutskottets beredningsområde av utskottet bedöms vara i överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen.

Utskottet vill dock samtidigt framhålla vikten av att beslut i så stor utsträckning som möjligt fattas så nära medborgarna och företagen som möjligt. Enbart det faktum att det många gånger är lämpligt att beslut fattas på EU-nivå innebär inte att det per automatik är den lämpligaste nivån för ett beslut.

När det gäller frågan om kompetensöverföring påpekar utskottet att vissa av förslagen har gällt omarbetning och kodifieringar av redan existerande unionslagstiftning, andra förslag har gällt områden där unionen redan har kompetens eller har tagit upp en fråga som behandlats inom andra internationella forum, varför utskottet inte finner att något av de behandlade förslagen har lett till att reell kompetens överförs till EU.

Utskottet pekar i sitt yttrande, som redan nämnts, också på behovet av ett centralt stöd till utskotten för att de ska kunna utveckla en mer likartad principiell bedömning av subsidiaritetsfrågan. Därutöver kan detta, enligt utskottet, innebära att frågor uppmärksammas där ett förslag i sig inte bryter mot subsidiaritetsprincipen men där förslaget utgör en del av en helhet där en överträdelse mot subsidiaritetsprincipen kan vara aktuell. För att detta ska kunna bli genomförbart krävs en systematisk sammanställning av utfallen av de olika subsidiaritetsprövningarna.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Inledningsvis konstaterar utskottet att en fråga har resulterat i lagstiftning på EU-nivå. Denna fråga har emellertid utgjorts av tre ärenden som har prövats vid olika tillfällen och behandlats i tre utlåtanden från utskottet, varav två ingår i KU:s nuvarande uppföljning. Frågan gäller förslag till utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen.

Utskottet lämnade i februari 2011 ett utlåtande (2010/11:MJU21) om förslaget till förordning om en samlad marknadsordning (KOM(2010) 799). I det aktuella förslaget hade ett tidigare förslag till ändring rörande livsmedelshjälp till de sämst ställda i unionen inarbetats (KOM(2010) 486 slutlig). Utskottet lämnade även ett utlåtande (2011/12:MJU8) i november 2011 om det ändrade förslaget till förordning om ändring av förordningar vad gäller utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen (KOM(2011) 634). Förslaget ersatte det tidigare nämnda förslaget, KOM(2010) 486.

Utskottet anför att Europaparlamentet i samband med Europaparlamentets andra läsning av kommissionens förslag nämnde att Sverige tillsammans med Danmark och Storbritanniens överhus hade lämnat motiverade yttranden med anledning av kommissionens förslag. Europaparlamentet

och Europeiska unionens råd antog i februari 2012 en förordning om ändring av rådets förordningar vad gäller utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen.

Utskottet anser att det är svårt att uttala sig om riksdagens motiverade yttranden där kommissionens förslag avvisades har haft betydelse för utfallet av lagstiftningen. Däremot kan konstateras att kommissionen presenterade tre förslag i samma fråga. Det slutliga förslaget, som sedan resulterade i en lagstiftningsakt, innebar att åtgärden tidsbegränsades till två år. Lagstiftning brukar inte vara tidsbegränsad. Enligt utskottets mening kan det därför finnas skäl att även fortsättningsvis vara uppmärksam på eventuella nya lagstiftningsförslag.

I det aktuella fallet har det inte skett någon reell kompetensöverföring till EU eftersom utdelningen av livsmedel begränsades till en tvåårsperiod. Inom utskottets beredningsområde är det än så länge endast denna fråga som har resulterat i lagstiftning och därför är underlaget alltför begränsat för att man ska kunna göra iakttagelser om kompetensöverföring till EU.

Liksom i sitt yttrande vid den förra uppföljningen anser utskottet alltför jämt att kommissionens svar är ett underlag för att bedöma hur invändningar tas emot och bemöts, vilket i sin tur kan ha betydelse för lagstiftningsprocessen. Utskottets erfarenheter är att kommissionen inte i sak bemöter de invändningar som har framförts i subsidiaritetsärendena. Det behövs dock mer underlag för att man ska kunna få en generell bild av detta.

Näringsutskottets yttrande

När gäller frågan om en *reell kompetensöverföring* till EU kommer att ske eller har skett genom förslagets genomförande anför näringsutskottet följande. Kommissionens förslag till direktiv om energieffektivitet (KOM (2011) 370) och dess förslag till beslut om inrättandet av en mekanism för informationsutbyte om mellanstatliga avtal mellan medlemsstaterna och tredjeländer på energiområdet (KOM(2011) 658) antogs båda av Europaparlamentet och rådet under hösten 2012. Båda rättsakterna är relativt omfattande. Utskottet kan inte utesluta att antagandet av nämnda rättsakter innebär att kompetens överförs från nationell nivå till EU-nivå. Utan en mer genomgripande analys och jämförelse än vad som är görligt inom ramen för detta yttrande mellan de nu antagna och de tidigare gällande rättsakterna på området anser utskottet inte att det är möjligt att fastställa huruvida kompetens faktiskt överförs eller inte. Möjligen är de två berörda rättsakterna intressanta för en vidare uppföljning av kompetensöverföringen till EU.

Näringsutskottet betonade i detta sammanhang vikten av *rutiner för att följa upp* hur riksdagens *invändningar* mot subsidiaritetsprincipens tillämpning tillgodosetts i antagen lagstiftning. Utskottet noterade att riksdagen i dag saknar fasta rutiner för information om när lagstiftningsförslagen antagits. Mot bakgrund av att riksdagen har möjlighet att genom regeringen

väcka ogiltighetstalan vid EU-domstolen inom två månader efter det att rättsakten har antagits, om rättsakten antas utan att riksdagens synpunkter beaktats av EU:s institutioner, finns det skäl att belysa detta ytterligare.

Arbetsmarknadsutskottets yttrande

Arbetsmarknadsutskottet anser att de nationella parlamentens subsidiaritetsprövning av förslag som väcks inom unionens lagstiftningsarbete är ett viktigt demokratiskt instrument, då de nationella parlamenten är bärare av en stark folklig legitimitet i medlemsstaterna. Det är av betydelse att de subsidiaritetsprövningar som görs i riksdagen och övriga nationella parlament följs upp och att erfarenheter tas till vara, även i de fall där subsidiaritetsinvändningarna inte når tröskelnivån för att ett förslag till lagstiftning ska omprövas. Utskottet välkomnar därför konstitutionsutskottets uppföljning.

Utskottet konstaterar vidare att utskottet under 2011 behandlade ett relativt begränsat antal ärenden. De sex ärendena under 2011 spretade också mellan olika politikområden, och det var endast inom två områden som utskottet behandlade mer än ett ärende. Det kan vidare noteras att utskottet under hela 2010 endast behandlade ett ärende. Mot denna bakgrund finner utskottet det vanskligt att dra några mer övergripande slutsatser om hur den sammantagna utvecklingen på olika områden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen, på det sätt som efterfrågas i promemorian.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inledningsvis konstatera att det är tämligen enkelt att göra en kvantitativ bedömning av det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar. Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft och fram till den 31 december 2011 har allra flest utkast till lagstiftningsakter gällt tillnärmning av lagstiftning som gäller den inre marknaden (artikel 114 i EUF-fördraget). Förslagen återfinns inom en majoritet av utskottens beredningsområden. Detta innebär även att förslagen berör vitt skilda frågor. Därefter följer lagstiftning på jordbruksområdet och lagstiftning på området för frihet, säkerhet och rättvisa. Inom det sistnämnda området dominerar förslag som gäller gränskontroll och straffrättsligt samarbete.

Sammantaget under tiden 2010–2011 har de flesta av de motiverade yttranden som riksdagen lämnat gällt förslag inom jordbruksområdet (4). Flera av dessa förslag har även gällt strukturfonder. Därefter följer motiverade yttranden inom området etableringsrätt (3), tillnärmning av lagstiftning (2), skatter (1), gränskontroll (1), energipolitik (1) och sysselsättning och socialpolitik (1). Enligt kommissionen har flest motiverade yttranden under 2011 gällt lagstiftningsförslag om jordbruk, skatter, den inre marknaden och rättvisa.

Att göra en kvalitativ bedömning av hur det samlade utfallet påverkar kompetensfördelningen mellan EU och medlemsstaterna är desto svårare. Några reflektioner låter sig dock göras. Såsom finansutskottet konstaterar i sitt yttrande pågår det ett omfattande arbete inom EU för att förstärka lagstiftningen på finansmarknadsområdet och för att förstärka regleringen för den ekonomiska och monetära politiken inom unionen. Det samlade utfallet inom dessa områden innebär att lagstiftningen på EU-nivå har stärkts genom att en allt större del av bestämmelserna beslutas på EU-nivå. När EU-lagstiftning beslutas på ett område blir utrymmet för nationell lagstiftning i motsvarande mån mindre, och EU:s kompetens ökar inom de aktuella områdena. Enligt skatteutskottet sker en reell kompetensöverföring om de två förslag, däribland förslaget om en konsoliderad bolagsskattebas, som utskottet under 2011 lämnat utlåtanden om genomförs. Justitieukskottet konstaterar att det samarbete som finns inom EU bl.a. på straffrättens område och när det gäller gränskontroll innebär att delar av den nationella kompetensen förs över till EU, vilket i många fall är nödvändigt för att ett effektivt samarbete på området ska vara möjligt och att man därmed kan uppnå målet för samarbetet. Samtidigt, framhåller justitieukskottet, ska en åtgärd vidtas på EU-nivå endast om målen med åtgärderna inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan bättre kan uppnås på EU-nivå. Det är därför som justitieukskottet framhåller vikten av att uppmärksamma den samlade effekt som olika förslag kan ha tillsammans, vilket kan vara svårt att överblicka vid subsidiaritetsprövningar av ett enskilt förslag.

En annan reflektion som några av utskotten gör är att det numera är vanligare att förslagen läggs fram i form av en förordning i stället för direktiv. En förordning får jämfört med direktiv ett större genomslag genom att den till alla delar blir bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater. Konstitutionsutskottet har i en subsidiaritetsprövning som genomfördes under 2012 ansett att kommissionens val av lagstiftningsinstrument för den föreslagna åtgärden, en förordning, gått längre än vad som är nödvändigt för att uppnå de eftersträlvade målen. Därvid beaktade utskottet särskilt att ett nytt direktiv i stället för en förordning typiskt sett skulle ge större utrymme för medlemsstaterna att vid införlivandet ta hänsyn till nationella förhållanden (se utl. 2011/12:KU25 s. 8 f.).

Konstitutionsutskottet har tidigare konstaterat att utskotten kan utföra en form av subsidiaritetsgranskning i flera av EU-processens olika beslutsfaser både när det gäller granskningen av s.k. grön- och vitböcker och andra EU-dokument och vid den egentliga subsidiaritetsgranskning som sker när kommissionen översänder sina utkast till lagstiftningsakter i enlighet med protokollet (bet. 2009/10:KU2). Lissabonutredningen påminde i sin utredning om vikten av att riksdagen genom utskotten bevakar subsidiaritetsprincipens hantering i den fortsatta lagstiftningsprocessen. Om den föreslagna rättsakten antas utan att riksdagens synpunkter beaktats av EU:s institutioner kan det finnas anledning att överväga om ytterligare åtgärder bör

vidtas. De nationella parlamenten har, enligt protokollet, möjlighet att via sina regeringar väcka en ogiltighetstalan vid EU-domstolen inom två månader från det att rättsakten antogs.

Konstitutionsutskottet delar näringsutskottets uppfattning att rutiner bör införas för att följa upp hur riksdagens invändningar mot subsidiaritetsprincipens tillämpning har tillgodosetts i antagen lagstiftning. Riksdagen saknar i dag sådana fasta rutiner för information om när lagstiftningsförslagen antagits. Lissabonutredningen ansåg att det åligger utskotten att bevaka den fortsatta lagstiftningsprocessen. Även om det formellt sett är utskottens uppgift anser konstitutionsutskottet att det vore bra om det som stöd för utskotten kunde ske en mer systematisk uppföljning centralt i Riksdagsförvaltningen.

Inhämtande av information från IPEX och andra parlament

Iakttagelser i konstitutionsutskottets promemoria

I fråga om användningen av databasen IPEX (Interparliamentary EU Information Exchange) och vilka övriga kontakter som tagits med andra länders parlament under beredningen av subsidiaritetsärendena har följande iakttagelser gjorts.

Konstitutionsutskottet

I båda de av konstitutionsutskottet beredda ärendena gjordes kontroller i IPEX. I fråga om öppenhetsförordningen fanns inga uppgifter om utfallet i andra länders subsidiaritetsprövningar. I det andra ärendet, som gällde förslag till beslut om Europaåret för medborgarna, fanns det inledningsvis uppgifter om att Finlands riksdag (Eduskunta) och det tyska förbundsrådet (Bundesrat) hade inlett prövningar av förslagen, men det fanns inte några uppgifter om utfallet. Inför ett andra beredningstillfälle anges det i en kanslipromemoria att det spanska parlamentet (Cortes Generales) i september 2011 hade granskat förslaget och inte hade haft några invändningar. Vidare framgick det av IPEX att prövning hade inletts även i det polska parlamentets båda kamrar och i den rumänska deputeradekammaren.

Finansutskottet

Enligt en kanslipromemoria om förslaget till direktiv KOM(2011) 453 har en förfrågan utgått från finansutskottets kansli till övriga parlament för att få en överblick över hur dessa arbetar med subsidiaritetsfrågan.

I finansutskottets utlåtande (2011/12:FiU29) om kommissionens förslag till förordning om tillsyns krav för kreditinstitut och värdepappersföretag, KOM(2011) 452, anges att det brittiska underhuset den 8 november 2011

lämnat ett motiverat yttrande. Underhuset ansåg bl.a. att syftet med förordningen bättre kan uppnås om inte medlemsstaterna hindras från att införa striktare kapitaltäckningsregler än de som kommissionen föreslår.

Av vad som framgår av akterna har kontroller i IPEX gjorts i fråga om vissa förslag.

Justitiekommittén

I akten för ärendet avseende förslaget KOM(2011) 32 framgår bl.a. att justitiekommitténs kansli från riksdagens ständiga representant fått information om att tyska förbundsrådet avgett ett motiverat yttrande om förslaget. Vissa kontroller synes även ha gjorts i IPEX.

Utrikeskommittén

Av en kanslipromemoria i ärendet om kommissionens förslag KOM(2011) 396 framgår att information har hämtats från IPEX om att bl.a. Finlands, Tysklands, Polens, Rumäniens, Spaniens och Storbritanniens nationella parlament påbörjat subsidiaritetsprövning av förslaget. Vidare anges att Spaniens parlament funnit att förslaget inte strider mot subsidiaritetsprincipen.

Även i ärende KOM(2011) 446 gjordes en kontroll av IPEX. Av informationen som fanns tillgänglig framgick att med undantag av Tyskland hade samma länder som i det förra förslaget påbörjat subsidiaritetsprövning av förslaget. I det nu aktuella ärendet hade Spaniens och Storbritanniens parlament funnit att förslagen inte strider mot subsidiaritetsprincipen. Information från IPEX hämtades även in i ärende KOM(2010) 804. Av informationen framgick att Spaniens parlament granskat förslaget men inte aviserat att förslaget skulle strida mot subsidiaritetsprincipen.

Näringskommittén

Av utlåtandet (2011/12:NU8) i ärendet om förslaget KOM(2011) 370 framgår att i anslutning till information som lämnats av Näringsdepartementet redovisades något av vad som har framförts av vissa andra medlemsstater när det gäller direktivets överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen.

Arbetsmarknadskommittén

Av akterna i ärendena gällande de förslag som ledde till utlåtanden från arbetsmarknadskommittén framgår att utskottets kansli har varit i kontakt med riksdagens ständiga representant för att få muntlig information om läget i andra medlemsstater. Det framgår även att kontroller gjordes i IPEX. Enligt IPEX hade det nederländska parlamentet ”possible concerns”.

Yttranden från andra utskott

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet framför att informationen i IPEX som regel varken är fullständig eller särskilt relevant i det läge då utskottet ska behandla subsidiaritetsärenden. Det faller sig naturligt eftersom alla medlemsländernas parlament arbetar inom samma tidsram. Utskottet har dock i flera fall fått information från riksdagens ständiga representant i Bryssel.

Justitieutskottets yttrande

Justitieutskottet har under den aktuella perioden inte haft kontakt med utskott i andra nationella parlament med anledning av beredningen av subsidiaritetsärendena. Kansliet har emellertid regelmässigt använt sig av IPEX för att se dels vilka parlament som prövar det aktuella förslaget, dels om något parlament har lagt ut information om prövningen. Utskottets kansli har fortlöpande haft kontakter med riksdagens ständiga representant i Bryssel och därigenom fått relevant information.

Civilutskottets yttrande

Civilutskottet anför att det inte har haft någon kontakt med andra nationella parlament under beredningen av subsidiaritetsärendena. När det gäller IPEX är de iakttagelser som utskottets kansli gjort att det endast i undantagsfall framgår av IPEX hur andra parlamentsutskott ställer sig till ett förslag. Inte sällan saknas information från många medlemsländer vid den tidpunkt som är relevant för utskottets prövning och ställningstagande. Ofta lämnas befintlig information på medlemslandets språk, och om detta inte är något av de s.k. arbetsspråken, kan den därför vara svårtillgänglig.

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet har i sitt tidigare yttrande till konstitutionsutskottet påpekat den begränsade nytta IPEX har inneburit. Utskottet pekar särskilt på att det ofta saknas information från många medlemsländer och att den information som läggs in ofta är på originalspråk och därmed svår att tillgodogöra sig. Utskottet har under den nu aktuella tidsperioden inte kontaktat andra parlament om deras inställning i en subsidiaritetsfråga.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Utskottet anser att det finns skäl för konstitutionsutskottet att fortsätta att följa frågan om hur kontakter mellan parlamenten kan utvecklas. Detta är angeläget när det kan finnas invändningar mot kommissionens lagstiftningsutkast. På grundval av detta förhållande vill utskottet understryka att användningen av IPEX bör följas upp i syfte att överväga nödvändiga åtgärder så att it-stödet kan bli ett bättre verktyg vid beredningen av subsidiaritetsärenden. Utskottet har goda erfarenheter av kontakter med riksdagens

kontaktperson i Bryssel. Det är enligt utskottets mening viktigt att utvecklingen av funktionen fortsätter så att resursen kan vara ett aktivt stöd vid beredningen av utlåtanen. Det gäller att dels fånga upp andra länders ståndpunkter, dels sprida riksdagens ståndpunkt för att få större genomslag innan tidsfrister går ut.

Näringsutskottets yttrande

Näringsutskottet har i samband med beredningen av subsidiaritetsärenden inte haft någon direkt kontakt med parlament i andra medlemsländer. Utskottet uppger att det endast i begränsad omfattning haft användning av den information som finns tillgänglig i IPEX. Information saknas ofta vid den tidpunkt när den kan vara relevant för utskottet, och den upplevs ofta som bristfällig då vissa parlament inte verkar använda sig av IPEX. Vidare kan informationen vara svår att tillgodogöra sig eftersom den oftast enbart verkar finnas på medlemslandets språk. Utskottet framhåller dock kontakterna med riksdagens representant i Bryssel som med sitt kontaktnät med de andra parlamentens representanter kan ge information om beredningsläget i andra parlament på ett relativt tidigt stadium.

Arbetsmarknadsutskottets yttrande

När det gäller användningen av IPEX kan noteras att utskottet i några fall kunnat få information om andra parlaments ställningstaganden, men att värdet av informationen i IPEX begränsas av att medlemsstaterna bereder ärendena samtidigt. När det gällde behandlingen av fondförordningarna för den nya budgetperioden tog utskottskansliet kontakt med riksdagens ständiga representant i Bryssel för att snabbt få information om huruvida andra medlemsstaters parlament ämnade agera.

Utskottets ställningstagande

Såsom tidigare nämnts kan utskottet konstatera att tröskelvärdena för att ett förslag ska omprövas av kommissionen, eller annan förslagsställare, inte har uppnåtts i något av de 124 ärenden som har prövats av riksdagen under 2011. Det förslag som gav upphov till flest motiverade yttranden var förslaget till direktiv om en gemensam konsoliderad bolagsskattebas (CCCTB). Riksdagen lämnade ett motiverat yttrande om förslaget. De motiverade yttrandena samlade 13 röster totalt. För att förslaget skulle ha omprövats hade 18 röster krävts. Samtidigt kan utskottet konstatera att parlamenten i de flesta länderna inte prövar samtliga utkast, vilket riksdagen och ett antal andra länder gör. Detta kan innebära att det finns en risk för att tröskelvärdet sällan kommer att kunna uppnås.

Enligt utskottet krävs därför ett utökat samarbete mellan de nationella parlamenten för att, i de fall där det finns invändningar mot ett förslags förenlighet med subsidiaritetsprincipen, kunna samla så många länder som möjligt, om de i protokollet angivna tröskelvärdena för att få ett förslag

omprövat ska kunna uppnås. I detta sammanhang vill utskottet återigen framhålla att flera av utskotten har goda erfarenheter av kontakter med riksdagens ständiga representant i Bryssel. De nationella parlamentens ständiga representanter i Bryssel har som uppgift att underlätta det regelbundna utbytet av information mellan parlamenten. Kontakter med riksdagens ständiga representant kan således vara en möjlig väg att skaffa information om beredningsläget i andra länders parlament, och samtidigt uppmärksamma andra länder på de invändningar som ett utskott i riksdagen har i syfte att samla så många länder som möjligt för att få ett förslag omprövat.

Utskottet delar vidare den uppfattning som flera utskott ger uttryck för – att informationen i IPEX kan förbättras både när det gäller i vilken omfattning som information läggs in i databasen och att det läggs in på ett språk som är tillgängligt för andra parlament att ta del av. Eftersom tidsfristen börjar löpa samtidigt i alla länder har man dock sällan nytta av databasen under själva beredningen. IPEX kan aldrig ersätta kontakter med andra parlament eller sådana informella kontakter som riksdagens ständiga representant kan bidra med.

Kommissionens motiveringar

Iakttagelser i konstitutionsutskottets promemoria

Enligt artikel 5 i protokollet om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna ska utkast till lagstiftningsakter motiveras med avseende på subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Detta gäller oavsett om kommissionen eller någon annan är förslagsställare. I många, men inte alla, av kommissionens utkast finns en särskild rubrik ”Subsidiaritetsprincipen” under vilken kommissionen lämnar sin motivering i fråga om subsidiaritetsprincipen.

En översiktlig genomgång har gjorts av motiveringarna av subsidiaritetsprincipen i de 124 förslagen under 2011. Genomgången visar att motivering saknas eller är bristfälliga i 20 av förslagen, dvs. i drygt 16 procent av förslagen. En kvantitativ förbättring märks vid jämförelse med föregående uppföljningar. Sammantaget vid de två uppföljningar som gällde 2010 saknades eller var motiveringarna bristfälliga i totalt 24 av 71 förslag, dvs. i knappt 34 procent av förslagen (bet. 2010/11:KU18 och 2011/12:KU4).

Under 2011 har miljö- och jordbruksutskottet, liksom under 2010, prövat allra flest förslag där motivering saknas (eller är bristfälliga). Av miljö- och jordbruksutskottets 28 förslag saknas motivering i åtta förslag. Av konstitutionsutskottets två förslag saknas motivering i ett förslag. Av skatteutskottets nio förslag saknas motivering i ett förslag. Av justitieutskottets tio förslag saknas motivering i fyra förslag. Av trafikutskottets

tio förslag saknas motivering i tre förslag. Av utbildningsutskottets fyra förslag saknas motivering i två förslag. Av näringsutskottets 23 förslag saknas motivering i ett förslag.

Yttranden från andra utskott

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anför att kommissionens motiveringar i subsidiaritetsfrågan ofta är kortfattade. De är inte heller alltid alldeles lättgenomträngliga. I något fall har motivering helt saknats.

Justitieutskottets yttrande

Justitieutskottet konstaterar att kommissionen inte har lämnat motiveringar vad gäller flera av de förslag som är aktuella för subsidiaritetsprövning. Utförliga motiveringar i fråga om subsidiaritetsprincipen utan schablonmässiga inslag ger enligt utskottet de nationella parlamenten bättre förutsättningar att ta ställning till förslagets förenlighet med subsidiaritetsprincipen.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

När det gäller frågan om kommissionens motiveringar noterar socialförsäkringsutskottet att kommissionen när det gällde subsidiaritetsprincipen anförde att beslutet om att ändra förordningens förteckningar utgör en av EU:s exklusiva behörigheter i enlighet med artikel 77.2 a i EUF-fördraget. Kommissionen angav att detta är ett område där man av uppenbara effektivitetsskäl länge har eftersträvat fullständig harmonisering. Enligt utskottets mening skulle det vara av värde att kommissionen i sina förslag lämnar en mer utförlig redogörelse för hur den har resonerat i fråga om förslagets förenlighet med subsidiaritetsprincipen, exempelvis vad gäller begreppet EU:s exklusiva behörigheter.

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet anser att det är viktigt att riksdagen har en tydlig överblick av subsidiaritetsbedömningen i samtliga förslag till lagstiftning från kommissionen. Därför krävs det att kommissionen motiverar sin bedömning i subsidiaritetsfrågan. Trafikutskottet framhåller det otillräckliga i att kommissionen många gånger lämnar en alltför knapphändig motivering i subsidiaritetsfrågan. Detta är otillfredsställande eftersom det är lämpligt att det organ som utreder och lägger fram ett lagstiftningsförslag också bör lämna en tillfredsställande motivering till sitt beslut. Avsaknaden av en fullgod motivering i fråga om subsidiaritet utgör enligt utskottet en svaghet i unionens lagstiftningsarbete.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet anför att frågan om livsmedel till de sämst ställda i unionen har, som redan nämnts, behandlats i sammanlagt tre utkast till lagstiftningsakter. Utskottet anförde vid behandlingen av det sista ärendet att förslaget till rättsakt saknade en uttrycklig bedömning av subsidiaritetsprincipen i förhållande till de föreslagna åtgärderna. Utskottet noterade att inget av förslagen har innehållit någon motivering mot bakgrund av subsidiaritets- eller proportionalitetsprincipen med avseende på livsmedelsstödet. Med tanke på att flera nationella parlament efter noggrann prövning har framhållit att de tidigare förslagen strider mot subsidiaritetsprincipen hade det varit önskvärt om kommissionen i alla fall i det tredje förslaget hade gett en motivering. Utskottet fann det anmärkningsvärt att kommissionen hade underlåtit att uppfylla denna skyldighet som kommissionen har och som är av största vikt för ett brett demokratiskt förtroende för beslutsprocessen inom EU.

Utskottet understryker att det är väsentligt att denna fråga uppmärksammas i ett brett perspektiv så att man kan få en generell bild av kommissionens skyldighet att redovisa motiveringar i de utkast till lagstiftningsakter som prövas av de nationella parlamenten. Det är därför viktigt att frågan även ingår i framtida uppföljningar så att det blir möjligt att dra slutsatser i detta avseende.

Näringsutskottets yttrande

Näringsutskottet anför i sitt yttrande att kommissionens motivering avseende subsidiaritetsprincipen har saknats helt i ett fall. Det gällde kommissionens förslag till förordning om särskilda bestämmelser för stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden till målet Europeiskt territoriellt samarbete (KOM(2011) 611). Utskottet noterar vidare att kommissionen i förslaget till förordning om Sammanhållningsfonden (KOM(2011) 612) förefaller ha återanvänt den motivering som ges i förslag till särskilda bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden och målet Investering för tillväxt och sysselsättning (KOM(2011) 614).

Arbetsmarknadsutskottets yttrande

När det gäller kommissionens motiveringar av att den anser att förslagen är förenliga med subsidiaritetsprincipen kan arbetsmarknadsutskottet konstatera att motiveringarna generellt är mycket kortfattade. I två av förslagen som bereddes av utskottet – förlängningen av Globaliseringsfondens krisundantag och ändringen av direktivet om elektromagnetiska fält – var motiveringen begränsad till att i allt väsentligt konstatera att förslagen innebar förändringar i en EU-rättslig akt och därför inte kunde åtgärdas på nationell nivå. I två andra förslag – gällande Europeiska socialfonden och Programmet för social förändring och social innovation – nöjde sig kommissionen med att konstatera att målen för de föreslagna rättsakterna var

formulerade så att de inte kunde uppnås på nationell nivå. Endast i förslagen om den nya Globaliseringsfonden och omarbetningen av APEX-direktivet förde kommissionen ett något mer ingående resonemang i sak om varför den ansåg att en EU-lagstiftning kunde bedömas vara nödvändig.

Utskottet pekade avslutningsvis på att förslaget till det nya programmet för social förändring och social innovation bestod av tre delar med skilda inriktningar. Utskottet noterade i sitt utlåtande över förslaget (2011/12: AU4 s. 7) att kommissionen inte hade gjort åtskillnad mellan programmets olika delar när den bedömde om förslaget var förenligt med subsidiaritetsprincipen. Utskottet kan konstatera att det hade varit av värde om kommissionen hade genomfört en subsidiaritetsbedömning av var och en av delarna. Vid sin bedömning fann utskottet, liksom senare riksdagen, att det endast var vissa aspekter av en av de tre delarna av programmet som kunde anses strida mot subsidiaritetsprincipen. Trots detta räknades riksdagens motiverade yttrande mot det samlade förslagets tröskelvärde. Utskottet kan konstatera att denna presumtion för subsidiaritetsinvändning å ena sidan gör det lättare för de nationella parlamenten att nå upp till tröskelvärdet och påverka kommissionens lagstiftningsarbete. Å andra sidan riskerar en sådan ordning att försena delar av en lagstiftning som de nationella parlamenten inte har någon invändning mot.

Utskottets ställningstagande

Konstitutionsutskottet konstaterar att det i jämförelse med de två tidigare uppföljningarna märks en viss kvantitativ förbättring av antalet motiveringar. Fortfarande saknas dock motiveringar i drygt 16 procent av de utkast till lagstiftningsakter som prövats under 2011. Liksom tidigare är det framför allt på miljö- och jordbruksutskottets område som motiveringarna saknas eller är bristfälliga. I 8 av 28 utkast, dvs. i drygt 28 procent av utkast, som prövats av miljö- och jordbruksutskottet saknas motiveringar helt. Flera utskott framhåller även att motiveringarna ofta är alltför knapphändiga eller inte alltid är alldeles lätt genomträngliga.

Enligt det protokoll om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna som fogats till fördraget har kommissionen och andra förslagsställare en absolut skyldighet att motivera sina utkast till lagstiftningsakter i fråga om subsidiaritetsprincipen. Utskottet tvingas konstatera att det återstår en hel del innan kommissionen uppfyller kraven i protokollet. Utskottet får mot denna bakgrund än en gång och med eftertryck betona att uteblivna eller knapphändiga motiveringar i sin tur leder till att riksdagen och andra nationella parlament får svårt att fullgöra sin fördragsenliga skyldighet att se till att subsidiaritetsprincipen följs i enlighet med protokollet. Detta utgör, enligt utskottet, en allvarlig brist i unionens lagstiftningsprocess. Utskottet delar vidare uppfattningen att det är av värde att kommissionen i sina förslag lämnar en mer utförlig redogörelse för hur kommissionen resonerat för att komma fram till att förslagen är förenliga

med subsidiaritetsprincipen. Utförliga motiveringar ger enligt konstitutionsutskottet de nationella parlamenten bättre förutsättningar att kontrollera förslagens förenlighet med subsidiaritetsprincipen.

Utskottet noterar också att en av de motiveringar som saknades gällde förslaget om ändring av gränskodexen (KOM(2011) 560) som prövades av justitieutskottet. Under beredningen av detta ärende lämnade kommissionen på begäran av utskottet in ett skriftligt yttrande i subsidiaritetsfrågan till utskottet, och företrädare för kommissionen lämnade även sin bedömning av samma fråga vid ett sammanträde med utskottet. Trots detta kunde tidsfristen som löpte ut den 14 november 2011 hållas, och riksdagen över-sände ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Konstitutionsutskottet vill dock framhålla att om utskotten tvingas att inhämta upplysningar på detta sätt kan det leda till problem med att hålla den tidsfrist på åtta veckor som riksdagen har på sig att behandla ett utkast, vilket ytterligare understryker vikten av att motiveringar lämnas redan i förslagen.

BILAGA 1

Finansutskottets yttrande 2012/13:FiU2y

Uppföljning av riksdagens subsidiaritetskontroll

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet (KU) beslutade att ge övriga utskott tillfälle att senast den 20 november 2012 yttra sig över de iakttagelser som redovisas i en promemoria som upprättats av konstitutionsutskottets kansli.

I yttrandet lämnar finansutskottet kommentarer om det samlade utfallet och den sammantagna utvecklingen på vissa politikområden. Vidare lämnar utskottet kommentarer om den formella beredningen av subsidiaritetsärendena och om tidsramen för subsidiaritetskontrollen. Utskottet anser bl.a. att KU i sin fortsatta uppföljning bör följa upp hur tiden för de nationella parlamentens subsidiaritetskontroll korresponderar med tiden för förhandlingsarbetet inom EU om förslagen till rättsakter.

Finansutskottet önskar också att KU, mot bakgrund av antalet motiverade yttranden som riksdagen lämnat, i den fortsatta uppföljningen samlar in information om andra länders subsidiaritetsprövningar. I samband med detta bör man undersöka om andra parlament använder andra kriterier och rutiner än riksdagen för sina subsidiaritetsprövningar och om sådana skillnader kan förklara Sveriges förhållandevis höga andel av alla motiverade yttranden inom EU.

Utskottet tar även upp frågor om vilka förslag till rättsakter som kommissionen översänder till de nationella parlamenten för subsidiaritetsprövning. Slutligen lämnar utskottet kommentarer om tidsramarna för KU:s uppföljning.

Vad gäller frågorna om information från IPEX och kommissionens motiveringar har utskottet inga särskilda iakttagelser utöver de som anfördes i yttrandet förra året.

Utskottets överväganden

KU:s uppföljning

Inom ramen för sin uppgift enligt 10 kap. 6 § riksdagsordningen att följa tillämpningen av subsidiaritetsprincipen vill konstitutionsutskottet särskilt få kommentarer och bedömningar om följande:

1. En kommentar om det samlade utfallet hittills på olika politikområden vad gäller lagstiftning på EU-nivå.
2. En bedömning av i vilken utsträckning en reell kompetensöverföring till EU kommer att ske om förslagen genomförs eller har skett i de fall förslagen genomförts och hur den sammantagna utvecklingen på olika områden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar om ärendenas formella beredning.
4. En kommentar om inhämtandet av information från IPEX och andra parlament.
5. En kommentar om kommissionens motiveringar.

KU:s uppföljning omfattar de subsidiaritetsprövningar som har genomförts i riksdagen under 2011. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar under perioden december 2009–december 2011 uppmärksammas. Subsidiaritetsärenden som inlets under hösten 2011 men avslutats först under 2012 ingår inte.

Av KU:s promemoria framgår att KU:s uppföljning omfattar dels den rent formella hanteringen av utkast till lagstiftningsakter i riksdagen, dels utfallet av genomförda subsidiaritetskontroller. Uppföljningen av utfallet görs genom sammanställningar av hur subsidiaritetskontroller har utfallit på olika politikområden, vilka sedan på sikt relateras till olika mål. Målen kan finnas på EU-nivå eller på nationell nivå. I promemorian anges att på sikt blir frågan hur kompetensfördelningen mellan EU och medlemsstaterna har påverkat förutsättningarna för att uppfylla målen. I uppföljningen uppmärksammas om det förekommer flera förslag som inte var och ett för sig innebär att subsidiaritetsprincipen överträds men som sammantagna kan peka på en tendens att subsidiaritetsprincipen är i fara.

Genomförda subsidiaritetsprövningar

Under 2011 genomförde finansutskottet elva subsidiaritetsprövningar. I två av dessa föreslog utskottet att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande.

Under perioden december 2009–2011 subsidiaritetsprövade finansutskottet 24 utkast till lagstiftningsakter. I KU:s promemoria redovisas utkasten på politikområden enligt nedanstående tabell.

Tabell Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter

Politikområde i EUF-fördraget	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast 2010*	Antal utkast 2011	Totalt antal utkast**
Etableringsrätt	art. 50, 52, 53	3	4	7
Fri rörlighet för tjänster	art. 62	0	1	1
Straffrättsligt samarbete	art. 83.2	0	1	1
Tillnärmning av lagstiftning	art. 114	3	7	10
Ekonomisk och monetär politik	art. 121, 126, 136	5	0	5
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	art. 175	1	0	1
Statistik	art. 338	1	1	2
Flexibilitetsklausulen	art. 352	1	0	1

* Antalet utkast under perioden den 1 december 2009–31 december 2010.

** Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är fler än antalet prövade utkast.

Som framgår av tabellen var det inom politikområdena etableringsrätt, tillnärmning av lagstiftning samt ekonomisk och monetär politik som utskottet subsidiaritetsprövade fler än några enstaka förslag. Genomgången nedan av genomförda subsidiaritetsprövningar omfattar därför endast prövningar inom dessa politikområden.

Etableringsrätt och tillnärmning av lagstiftningen som rör den inre marknaden

De förslag som utskottet subsidiaritetsprövade under perioden december 2009–december 2011 som helt eller delvis rör politikområdet etableringsrätt (artikel 53.1 i EUF-fördraget) var följande:

- Förslag till direktiv om insättningsgarantisystem (KOM(2010) 368).
- Förslag till direktiv om ändring av direktiv 97/9/EG om system för ersättning till investerare (KOM(2010) 371).
- Förslag till direktiv om ändring av direktiven 98/78/EG, 2002/87/EG och 2006/48/EG i fråga om extra tillsyn över finansiella enheter i ett finansiellt konglomerat (KOM(2010) 433).
- Förslag till direktiv om ändring av direktiv 2003/71/EG och 2009/138/EG med avseende på befogenheterna för Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten och Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (KOM(2011) 8).

- Förslag till direktiv om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag samt om ändring av Europaparlamentets och rådet direktiv 2002/87/EG om extra tillsyn över kreditinstitut, försäkringsföretag och värdepappersföretag i ett finansiellt konglomerat (KOM(2011) 453).
- Förslag till direktiv om marknader för finansiella instrument och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG (KOM(2011) 656).
- Förslag till direktiv om ändring av direktiv 2004/109/EG om harmonisering av insynskraven angående upplysningar om emittenter vars värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad och om ändring av kommissionens direktiv 2007/14/EG (KOM(2011) 683).

Av dessa har utskottet haft subsidiaritetsinvändningar mot tre förslag, nämligen förslaget om insättningsgaranti (utl. 2009/10:FiU42), om investerarskydd (utl. 2009/10:FiU43) och om behörighet att utöva verksamhet i och tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag (utl. 2011/12:FiU17).

De förslag om tillnärmning av lagstiftning (artikel 114 i EUF-fördraget) som utskottet prövade under perioden december 2009–2011 var följande:

- Förslag till förordning om ändring av förordning (EG) 1060/2009 om kreditvärderingsinstitut (KOM(2010) 289).
- Förslag till förordning om blankning och vissa aspekter av kreditswappar (KOM(2010) 482).
- Förslag till förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (KOM(2010) 484).
- Förslag till förordning om antagande av tekniska krav för betalningar och autogireringar i euro och om ändring av förordning (EG) nr 924/2009 (KOM(2010) 775).
- Förslag till direktiv om ändring av direktiv 2003/71/EG och 2009/138/EG med avseende på befogenheterna för Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten och Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (KOM(2011) 8).
- Förslag till direktiv om bostadslåneavtal (KOM(2011) 142).
- Förslag till förordning om insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan (marknadsmissbruk) (KOM(2011) 651).
- Förslag till förordning om marknader för finansiella instrument och om ändring av förordning [EMIR] om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (KOM(2011) 652).
- Förslag till direktiv om ändring av direktiv 2004/109/EG om harmonisering av insynskraven angående upplysningar om emittenter vars värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad och om ändring av kommissionens direktiv 2007/14/EG (KOM(2011) 683).
- Förslag till förordning om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag (KOM(2011) 452).

I ett av dessa förslag har utskottet (utl. 2011/12:FiU29) föreslagit ett motiverat yttrande, nämligen i förslaget om en förordning om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersbolag.

Ekonomisk och monetär politik

Under hösten 2010 prövade finansutskottet, som framgår av KU:s promemoria, fem förslag rörande ekonomisk och monetär politik:

- Förslag till förordning om ändring av förordning (EG) nr 1467/97 om påskyndande och förtydligande av tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott (KOM(2010) 522).
- Förslag till förordning om effektiv övervakning av de offentliga finanserna i euroområdet (KOM(2010) 524).
- Förslag till förordning om verkställighetsåtgärder för att korrigera alltför stora makroekonomiska obalanser i euroområdet (KOM(2010) 525).
- Förslag till förordning om ändring av förordning (EG) nr 1466/97 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken (KOM(2010) 526).
- Förslag till förordning om förebyggande och korrigering av makroekonomiska obalanser (KOM(2010) 527).

Utskottet hade inte någon subsidiaritetsinvändning mot dessa förslag.

Under 2011 lade kommissionen inte fram några förslag inom detta område som föranledde subsidiaritetsprövningar. Under 2012 har dock förslag rörande ekonomisk och monetär politik lagts fram, och i januari 2012 beslutade riksdagen om ett motiverat yttrande (utl. 2011/12:FiU33 Subsidiaritetsprövning av förslag till förordning om gemensamma bestämmelser för övervakning och bedömning av utkast till budgetplaner och säkerställande av korrigering av alltför stora underskott i medlemsstater i euroområdet). Finansutskottet ansåg att det i det aktuella förslaget inte finns tillräckliga garantier för att värna den nationella kompetensen för finanspolitiken.

Vilka förslag har lett till EU-lagstiftning?

Finansutskottets kansli har tagit fram uppgifter om vilka av de förslag som kommissionen lämnat under perioden december 2009–2011 och som utskottet har subsidiaritetsprövat, som lett till beslut om EU-lagstiftning. Följande förslag har lett till EU-lagstiftning:

- Förslag till förordning om Europeiska unionens finansiella bidrag till Internationella fonden för Irland (2007–2010) (KOM(2010)12).
- Förslag till förordning om europeiska miljöräkenskaper (KOM(2010) 132).

- Förslag till förordning om ändring av förordning (EG) 1060/2009 om kreditvärderingsinstitut (KOM(2010) 289). Lagstiftning i samband med förordningen behandlades av utskottet i betänkande 2011/12:FiU13.
- Förslag till direktiv om ändring av direktiven 98/78/EG, 2002/87/EG och 2006/48/EG i fråga om extra tillsyn över finansiella enheter i ett finansiellt konglomerat (KOM(2010) 433).
- Förslag till förordning om blankning och vissa aspekter av kreditwappar (KOM(2010) 482). I prop. 2011/12:175 som nyligen behandlats av utskottet (bet. 2012/13:FiU13) föreslogs en lag med kompletterande bestämmelser till förordning (EU) nr 236/2012 om blankning och vissa aspekter av kreditwappar.
- Förslag till förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (KOM(2010) 484).
- Förslag till förordning om ändring av förordning (EG) nr 1467/97 om påskyndande och förtydligande av tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott (KOM(2010) 522).
- Förslag till förordning om effektiv övervakning av de offentliga finanserna i euroområdet (KOM(2010) 524).
- Förslag till förordning om verkställighetsåtgärder för att korrigera alltför stora makroekonomiska obalanser i euroområdet (KOM(2010) 525).
- Förslag till förordning om ändring av förordning (EG) nr 1466/97 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken (KOM(2010) 526).
- Förslag till förordning om förebyggande och korrigering av makroekonomiska obalanser (KOM(2010) 527).
- Förslag till förordning antagande av tekniska krav för betalningar och autogireringar i euro m.m. (KOM(2010) 775). I utlåtande 2011/12:FiU37 behandlade utskottet en grönbok om en integrerad europeisk marknad för kort-, internet- och mobilbetalningar.

De förslag där utskottet under perioden december 2009–december 2011 har haft subsidiaritetinvändningar – insättningsgaranti, investerarskydd samt direktiv och förordning om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersbolag – har ännu inte lett till EU-lagstiftning. Förhandlingar inom EU pågår ännu om dessa förslag.

Utskottets ställningstagande

Det samlade utfallet och den sammantagna utvecklingen

Utskottet konstaterar att det pågår ett omfattande arbete inom EU för att förstärka lagstiftningen på finansmarknadsområdet och för att förstärka regleringen för den ekonomiska och monetära politiken inom unionen. Det samlade utfallet inom dessa områden innebär att lagstiftningen på EU-nivå har stärkts genom att en allt större del av bestämmelserna beslutas på EU-

nivå. Flera av de genomförda och föreslagna EU-lagstiftningsakterna utgörs dessutom av förordningar. När EU-lagstiftning beslutats på ett område blir utrymmet för nationell lagstiftning mindre, och man kan därför anse att EU:s kompetens har ökat inom de aktuella områdena. Arbetet med att stärka lagstiftningen på EU-nivå fortgår också och utskottet har nyligen subsidiaritetsprövat bl.a. ett direktivförslag till ett krishanteringsramverk och två förordningsförslag som gäller tillsyn över kreditinstitut (den s.k. bankunionen).

Samtidigt har utskottet genom subsidiaritetskontrollen haft möjlighet att framföra sina synpunkter på de olika förslagen direkt till EU:s institutioner. Inom områdena etableringsrätt och tillnärmning av lagstiftning hade utskottet subsidiaritetsinvändningar mot fyra av förslagen. Inget av dessa förslag har ännu lett till EU-lagstiftning, men förhandlingar om förslagen pågår inom EU.

Det är dock enligt utskottet svårt att i dag bedöma hur den sammantagna utvecklingen förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen. En faktor som gör en sådan bedömning svår är att alla förslag ännu inte lett till EU-lagstiftning.

Vad gäller lagstiftning inom andra politikområden än etableringsrätt, tillnärmning av lagstiftning samt ekonomisk och monetär politik har utskottet under perioden december 2009–december 2011 endast subsidiaritetsprövat ett fåtal ärenden inom varje område. Det går därför inte att ge någon kommentar om det samlade utfallet och den sammantagna utvecklingen inom dessa områden.

Ärendenas formella beredning

Finansutskottet noterade i april 2012 i sitt yttrande (yttr. 2011/12:FiU4y) till utrikesutskottet om berättelsen om verksamheten i Europeiska unionen 2011 den väsentliga arbetsinsats som inte sällan krävs i samband med subsidiaritetsprövningen av ett stort antal ärenden. Detta motiverade enligt finansutskottet en utvärdering av riksdagens arbete med dessa frågor i syfte att få större fokus på de mest väsentliga ärendena. Utskottet ansåg att en utvärdering skulle överväga möjligheten att i ett tidigt skede av subsidiaritetsprövningen prioritera vilka ärenden som utskottet ska pröva.

I 10 kap. 6 § riksdagsordningen anges att riksdagen ska pröva om ett utkast till en lagstiftningsakt strider mot subsidiaritetsprincipen.

Finansutskottet subsidiaritetsprövar alla rättsakter som hänvisas till utskottet för subsidiaritetsprövning. Beredningen sker på samma sätt i samtliga subsidiaritetsärenden och utskottet gör ingen prioritering mellan dem. Enligt utskottet kan det dock vara av värde att KU i uppföljningen uttalar sig om det finns något utrymme för utskotten att prioritera mellan olika rättsakter och anpassa beredningen av subsidiaritetsärendena med hänsyn

till hur väsentliga de bedöms vara. Enligt utskottets mening är det fel att lägga för stora resurser på den formella beredningen av mindre väsentliga ärenden.

Viss EU-lagstiftning på finansutskottets område blir endast tillämplig på medlemsländer i euroområdet. Det gäller t.ex. förslagen till förordning om effektiv övervakning av de offentliga finanserna i euroområdet och till förordning om verkställighetsåtgärder för att korrigera alltför stora makroekonomiska obalanser i euroområdet. Det kan dock inte uteslutas att sådana förslag ändå kan få betydelse för Sverige. Finansutskottet genomförde en sedvanlig subsidiaritetsprövning av dessa förslag. Även när det gäller förslag om ett fördjupat samarbete inom ett visst område och där Sverige inte avser att delta i samarbetet kan den situationen uppkomma att förslaget inte har en omedelbar betydelse för Sverige. Som ett exempel kan nämnas att civilutskottet i juni 2010 subsidiaritetsprövade ett förslag till en förordning om genomförande av ett fördjupat samarbete om tillämplig lag för äktenskapsskillnad. I samband med prövningen uttalade civilutskottet att Sverige enligt utskottets mening inte skulle delta i det fördjupade samarbetet (prot. 2009/10:32).

Finansutskottet anser att KU i sin fortsatta uppföljning av subsidiaritetsprincipens tillämpning särskilt bör följa prövningen av rättsakter som inte har en omedelbar betydelse för Sverige.

Tidsramen för subsidiaritetskontrollen

En annan fråga vid beredningen är hur tidsramen för subsidiaritetskontrollen av ett förslag korresponderar med behandlingen av kommissionens förslag inom EU. Det är vanligt att förhandlingarna inom EU om förslagen till rättsakter påbörjas redan innan tidsfristen för subsidiaritetsprövning av rättsakterna löpt ut. Ett exempel från senare tid som kan belysa frågeställningen är de förslag som kommissionen lade fram den 12 september 2012 om tillsyn över kreditinstitut (KOM(2012) 511 och KOM(2012) 512) som ingår i skapandet av den s.k. bankunionen. I regeringens faktabeskrivning om förslagen (2012/13:FPM10) framgår att förhandlingar om förslagen inleddes den 27 och 28 september 2012. Ett möte hölls därefter den 11 och 12 oktober 2012 och ytterligare ett möte kommer att hållas under oktober. Detta samtidigt som tidsfristen för de nationella parlamentens subsidiaritetsprövning löper ut den 8 november 2012. Enligt förslagen ska förordningarna träda i kraft den 1 januari 2013 och från samma datum föreslås Europeiska centralbanken få vissa tillsynsuppgifter.

I KU:s betänkande 2009/10:KU2 Tillämpningen av Lissabonfördraget i riksdagen noterade KU att utskotten kommer att kunna utföra en form av subsidiaritetsgranskning i EU-beslutsprocessens olika faser. Utskottet noterar att det kan bli aktuellt med en viss granskning av grön- och vitböcker samt andra EU-dokument ur ett subsidiaritetsperspektiv i samband med att utskotten lämnar utlåtanden om olika EU-dokument fram till dess att ett

utkast till lagstiftningsakt läggs fram. I och med de ändringar som föreslogs i riksdagsordningen sker den egentliga subsidiaritetskontrollen inom åtta veckor från det att ett utkast till lagstiftningsakt lagts fram.

Finansutskottet anser att värdet av de nationella parlamentens subsidiaritetskontroll kan förlora i betydelse om inte de nationella parlamentens subsidiarietsprövningar kan genomföras innan eller i varje fall i inledningskedet av förhandlingarna om rättsakterna. Det kan även i vissa fall vara nödvändigt för utskottet att genomföra överläggningar om det sakliga innehållet i förslagen innan subsidiaritetsprövningen är genomförd. Även om ett utskott redan vid granskningen av grön- och vitböcker har möjlighet att beakta subsidiaritetsaspekter är det först vid den fördragsenliga subsidiaritetsprövningen av ett framlagt utkast till lagstiftningsakt som utskottet gör en samlad bedömning av subsidiaritetsfrågan.

Finansutskottet anser att det vore värdefullt om KU i sin fortsatta uppföljning följer upp hur tiden för de nationella parlamentens subsidiaritetskontroll korresponderar med tiden för förhandlingsarbetet inom EU om förslagen till rättsakter.

Riksdagens subsidiaritetsprövningar i jämförelse med andra EU-länders subsidiaritetsprövningar

Av kommissionens rapport den 10 juli 2012 om subsidiaritet och proportionalitet (KOM(2012) 373) framgår att de nationella parlament som lämnade flest motiverade yttranden under 2011 var riksdagen, Luxemburgs andra-kammare och de båda polska kamrarna. Den svenska riksdagen har således lämnat ett stort antal motiverade yttranden.

Utskottet önskar mot den bakgrunden att KU i den fortsatta uppföljningen samlar in information om andra länders subsidiaritetsprövningar. I samband med detta bör man undersöka om andra parlament använder andra kriterier eller rutiner än riksdagen för sina subsidiaritetsprövningar, och om skillnader i dessa avseenden kan förklara Sveriges förhållandevis höga andel av alla motiverade yttranden inom EU.

Om det faktiskt visar sig att Sverige har en oproportionerligt hög andel av alla motiverade yttranden tyder det på att riksdagen hanterar subsidiaritetsprövningen annorlunda än andra länders parlament. Detta motiverar i så fall en bedömning av riksdagens sätt att genomföra subsidiaritetsprövningar. Det kan finnas en risk för att riksdagens yttranden ges en lägre vikt än yttranden från andra nationella parlament som är mer sparsamma med att lämna sådana.

Vilka rättsakter blir föremål för subsidiaritetsprövning?

I september 2010 presenterade kommissionen sex förslag till rättsakter om förstärkt ekonomisk styrning. Fem av dessa blev föremål för subsidiaritetsprövning. Ett av förslagen, Förslag till rådets direktiv om krav på finanspolitiska ramverk i medlemsstaternas budgetramverk (KOM(2010) 523),

översändes inte riksdagen för subsidiaritetsprövning. Skälet till att detta förslag inte blev föremål för subsidiaritetsprövning torde ha varit att den rättsliga grunden (artikel 126.14 tredje stycket EUF-fördraget) inte hänvisade till ett lagstiftningsförfarande.

Sommaren 2012 presenterade kommissionen två ändrade förslag till direktiv och förordning som rör insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan (marknadsmissbruk), (KOM(2012) 420 och KOM(2012) 421). De ursprungliga förslagen hade subsidiaritetsprövats av utskottet, som inte hade någon subsidiaritetsinvändning. De ändrade förslagen syftar till att definiera manipulation av s.k. referensvärden som otillbörlig marknadspåverkan. Kommissionen översände inte de ändrade förslagen till de nationella parlamenten för subsidiaritetsprövning.

Utskottet noterar att KU i utlåtande 2011/12:KU5 Förbindelserna mellan Europeiska kommissionen och de nationella parlamenten uttalat att det är av stor betydelse att en tydlighet och förutsägbarhet skapas när det gäller vilka utkast till lagstiftningsakter som omfattas av subsidiaritetsprotokollets förfarande. KU förutsatte att kommissionen på ett lämpligt sätt klargör de otydligheter som finns om subsidiaritetskontrollmekanismens tillämpningsområde.

Mot bakgrund av de lagstiftningsärenden som nämns ovan och som inte underställts riksdagen för subsidiaritetsprövning anser utskottet att KU ånyo bör ta upp frågan om subsidiaritetskontrollmekanismens tillämpningsområde. Enligt finansutskottets mening är det viktigt att det finns en tydlig och konsekvent tillämpning hos kommissionen av reglerna om översändande av förslag till rättsakter för subsidiaritetsprövning.

Tidsramarna för KU:s uppföljning

Kammaren beslutade den 25 januari 2012 att – på förslag av finansutskottet – lämna ett motiverat yttrande över kommissionens förslag till förordning om gemensamma bestämmelser för övervakning och bedömning av utkast till budgetplaner och säkerställande av korrigerande av alltför stora underskott i medlemsstater i euroområdet (KOM(2011) 821, utl. 2011/12:FiU33).

Med den rytm som KU har för sin uppföljning kommer ärenden under 2012 att följas upp först hösten 2013, dvs. i oktober/november 2013 ska finansutskottet kommentera frågor som hanterades för över ett och halvt år sedan. KU:s slutliga betänkande kommer om rytmen från tidigare år hålls att justeras i december 2013 och debatteras i kammaren i januari 2014, dvs. två år efter finansutskottets behandling av det aktuella fallet.

Finansutskottet anser att värdet av konstitutionsutskottets uppföljning skulle vara större om uppföljningen, inklusive kammarbehandlingen, slutfördes redan under våren det påföljande året. Med en sådan ordning skulle uppföljningen av 2012 slutföras senast i juni 2013.

Stockholm den 8 november 2012

På finansutskottets vägnar

Anna Kinberg Batra

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anna Kinberg Batra (M), Fredrik Olovsson (S), Pia Nilsson (S), Peder Wachtmeister (M), Jörgen Hellman (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Carl B Hamilton (FP), Per Åsling (C), Marie Nordén (S), Anders Sellström (KD), Erik Almqvist (SD), Ulla Andersson (V), Jörgen Andersson (M), Sven-Erik Bucht (S), Edip Noyan (M), Mats Pertoft (MP) och Adnan Dibrani (S).

BILAGA 2

Skatteutskottets yttrande
2012/13:SkU3y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Sedan Lissabonfördragets ikraftträdande den 1 december 2009 har riksdagen enligt 10 kap. 6 § första stycket riksdagsordningen (RO) i uppgift att pröva om ett utkast till lagstiftningsakt strider mot subsidiaritetsprincipen. Enligt åttonde stycket i nämnda paragraf ska konstitutionsutskottet följa tillämpningen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kamraren sina iakttagelser. Bestämmelserna i 10 kap. 6 § RO grundas på ett utredningsförslag som överlämnades till riksdagen av riksdagsstyrelsen och som bereddes i konstitutionsutskottet (framst. 2008/09:RS4, bet. 2009/10:KU2).

Konstitutionsutskottets uppföljning riksmötet 2012/13 omfattar de subsidiaritetsprövningar som har genomförts i riksdagen under tiden den 1 januari–31 december 2011.

Konstitutionsutskottet har berett övriga utskott tillfälle att senast den 20 november 2012 yttra sig över konstitutionsutskottets promemoria av den 20 september 2011.

Utskottets överväganden

Under den granskade perioden genomfördes 124 subsidiaritetsprövningar av utskotten. Skatteutskottet har under perioden granskat nio ärenden, varav två resulterade i utlåtanden och två motiverade yttranden. Riksdagen har i båda dessa fall bifallit utskottets förslag, och två motiverade yttranden har översänts till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. I båda fallen fanns reservationer fogade till utlåtandena.

Som framgår av det första utlåtandet (2010/11:SkU37) justerat den 5 maj 2011 om förslag till direktiv om en gemensam konsoliderad bolags-skattebas (CCCTB), KOM (2011)121, ansågs det aktuella utkastet till lagstiftningsakt innehålla inslag som innebar att förslaget i sin helhet inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Som KU har angivit i sin underlagspromemoria inför uppföljningen var den rättsliga grunden för förslaget artikel 115 FEUF dvs. fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (dvs. tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion). Regeringen ansåg att delar av förslaget gick längre. Regeringen ansåg dock sammantaget att det inte fanns skäl att ifrågasätta kommissionens bedömning att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Skatteutskottet ansåg emellertid att regeringen inte fullt ut dragit konsekvensen av att delar av förslaget inte är fria från invändningar från subsidiaritetsynpunkt. Utskottet ansåg att en alltför extensiv tillämpning av de regler som ger unionen lagstiftningskompetens i förlängningen leder till en urholkning av medlemsstaternas suveränitet när det gäller att bibehålla tillräckliga skatteintäkter för att finansiera välfärden. Utskottet ansåg att dessa invändningar måste leda till slutsatsen att kommissionens förslag i sitt nuvarande skick inte till alla delar är utformat så att det kan anses vara förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Som tidigare nämnts var utskottet inte enigt. Till utlåtandet bifogades en reservation från M, FP, C och KD.

Det andra utlåtandet (2010/11:SkU12) från skatteutskottet beslutades den 15 november 2011 och gällde förslaget till direktiv om ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner (KOM(2011) 594).

Utskottet framförde inledningsvis i sitt ställningstagande att utskottet står bakom grundprincipen om att skattesuveränitet för medlemsstaterna måste värnas. Artikel 113 i FEUF ger unionen kompetens att anta bestämmelser om harmonisering av lagstiftningen om omsättningsskatter, punkt-skatter och andra indirekta skatter eller avgifter, i den utsträckning en sådan harmonisering är nödvändig för att säkerställa att den inre marknaden upprättas och fungerar och för att undvika snedvridning av konkurrensen.

Kommissionens förslag går längre än att skapa en harmonisering. Syftet med kommissionens förslag är att skapa en ny inkomstkälla, med målet att gradvis ersätta nationella bidrag till EU:s budget och därigenom minska trycket på de nationella budgetarna.

Utskottet sade vidare att det anser att det faller inom ramen för varje medlemsstats nationella kompetens att säkra välfärden genom att ta ut och använda skatteintäkter på lämpligt sätt. En alltför extensiv tillämpning av de regler som ger unionen lagstiftningskompetens leder i förlängningen till en urholkning av medlemsstaternas suveränitet när det gäller att bibehålla tillräckliga skatteintäkter för att finansiera den välfärd som respektive medlemsstat valt att tillhandahålla sina invånare. Det är med andra ord inte enbart fråga om en harmonisering av lagar på ett område där det i och för sig är angeläget med åtgärder, utan om att man vill öka EU:s intäkter inom ramen för EU:s egna medel.

Utskottet ansåg att kommissionens förslag i dess nuvarande utformning och med nuvarande uttalade mål inte är utformat så att det kan anses vara förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Utskottet var inte enigt, och i utlåtandet finns två reservationer: dels en reservation av S, dels en av MP och V.

I båda dessa utlåtanden framgår av utskottets skrivningar som därefter har införts i de motiverade yttrandena att utskottet har ansett att en reell kompetensöverföring sker om dessa lagstiftningsakter genomförs.

Det kan antecknas att förhandlingarna om förslaget till en gemensam konsoliderad bolagsskattebas (CCCTB) ännu inte har kommit i ett läge där det förefaller kunna fattas beslut i rådet inom den närmaste framtiden. När det däremot gäller förslaget om skatt på finansiella transaktioner (FTT) bör det observeras att kommissionen den 25 oktober 2012 presenterade ett förslag till fördjupat samarbete angående detta förslag efter att elva medlemsstater har lämnat besked till kommissionen om att de önskar gå vidare med ett sådant fördjupat samarbete sedan det konstaterats att den nödvändiga enhälligheten bland alla medlemsstater inte kunnat uppnås.

Antalet förslag till lagstiftningsakter där subsidiaritetsprövning har gjorts är nio inom skatteutskottets ansvarsområde. I två av dessa har motiverat yttrande lämnats. Det kan dock sägas vara svårt att i dag ytterligare kommentera hur den sammantagna utvecklingen inom politikområdet skatter förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen. En faktor som gör en sådan bedömning svår är att alla prövade förslag ännu inte lett till EU-lagstiftning.

Utskottet får regelbundet information från Regeringskansliet avseende regeringens ståndpunkt i subsidiaritetsfrågan. Detta görs företrädesvis genom faktapromemorior som upprättas i Regeringskansliet. Tvåstegsmetoden tillämpas.

Informationen i IPEX är som regel varken fullständig eller särskilt relevant i det läge då utskottet ska behandla subsidiaritetsärenden. Det faller sig naturligt eftersom alla medlemsländernas parlament arbetar inom samma tidsram. Utskottet har dock i flera fall fått information från riksdagens representant i Bryssel.

Kommissionens motiveringar i subsidiaritetsfrågan är ofta kortfattade. De är inte heller alltid alldeles lättgenomträngliga. I något fall har motivering helt saknats.

Stockholm den 15 november 2012

På skatteutskottets vägnar

Leif Jakobsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Leif Jakobsson (S), Ulf Berg (M), Hannah Bergstedt (S), Lena Asplund (M), Christina Oskarsson (S), Fredrik Schulte (M), Hans Olsson (S), Gunnar Andréén (FP), Peter Persson (S), Karin Nilsson (C), Anders Karlsson (S), Mats Pertoft (MP), Lars Gustafsson (KD), Thoralf Alfsson (SD), Jacob Johnson (V), Lars Beckman (M) och Anette Åkesson (M).

BILAGA 3Justitiekottets yttrande
2012/13:JuU1yRiksdagens tillämpning av
subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 20 september 2012 att bereda övriga utskott tillfälle att lämna de eventuella kommentarer som respektive utskott anser sig ha till de iakttagelser som konstitutionsutskottets kansli gjort och som framgår av en promemoria som detta kansli har upprättat. Konstitutionsutskottet anförde även att utskottet önskade kommentarer och bedömningar angående vissa angivna frågor.

Konstitutionsutskottets uppföljning avser de subsidiaritetsprövningar som har genomförts i riksdagen under tiden den 1 januari–31 december 2011. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas.

Justitiekottet har under den aktuella perioden genomfört tio subsidiaritetsprövningar. Utskottet konstaterar att kommissionen inte har lämnat motiveringar vad gäller flera av de förslag som är aktuella för subsidiaritetsprövning. Utförliga motiveringar i fråga om subsidiaritetsprincipen utan schablonmässiga inslag ger enligt utskottet de nationella parlamenten bättre förutsättningar att ta ställning till förslagets förenlighet med subsidiaritetsprincipen. Det är också viktigt att regeringen tydligt motiverar sitt ställningstagande i subsidiaritetsfrågan. Vidare vill utskottet betona vikten av att den subsidiaritetsprövning som utskotten gör blir likvärdig. Det finns behov av ett löpande stöd till utskotten och deras kanslier i subsidiaritetsprövningen.

Justitiekottet konstaterar att det samarbete inom EU som finns bl.a. på straffrättens område och när det gäller gränskontroll innebär att delar av den nationella kompetensen förs över till EU. Denna kompetensöverföring är i många fall nödvändig för att ett effektivt samarbete på området ska vara möjligt och att det därmed ska vara möjligt att uppnå målet för samarbetet. Utskottet anser att det är viktigt att uppmärksamma den samlade effekten som olika förslag kan ha tillsammans. Utskottet välkomnar därför konstitutionsutskottets ansats att på ett övergripande sätt följa upp utfallet av gjorda subsidiaritetskontroller och utvecklingen vad gäller kompetensfördelningen mellan EU och medlemsstaterna.

Utskottets överväganden

Inledning

Den period som nu är föremål för konstitutionsutskottets uppföljning omfattar tiden den 1 januari–31 december 2011 och avser de subsidiaritetsprövningar som lett till beslut antingen i utskottet (protokollsutdrag) eller i kammaren (motiverat yttrande) under den aktuella tiden. Detta är den tredje uppföljningen av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen som konstitutionsutskottet gör.

Justitieutskottet har under den aktuella perioden genomfört tio subsidiaritetsprövningar och i samband med en av dessa prövningar lämnat ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande (2011/12:JuU13). Denna prövning gällde förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 562/2006 i syfte att införa gemensamma regler för tillfälligt återinförande av kontroller vid de inre gränserna vid exceptionella omständigheter (KOM(2011) 560). Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2011/12:22).

Förutom det ovan nämnda ärendet har justitieutskottet under den aktuella perioden subsidiaritetsprövat följande utkast till lagstiftningsakter.

- KOM(2010) 708 Förslag till rådets beslut om ändring av beslut (2008/203/EG) av den 28 februari 2008 om genomförande av förordning (EG) nr 168/2007 vad gäller antagande av ett flerårigt ramprogram för Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter för 2007–2012
- KOM(2011) 32 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om användning av PNR-uppgifter för att förebygga, upptäcka, utreda och lagföra terroristbrott och grov brottslighet
- KOM(2011) 118 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 562/2006 gemenskapskodex om gränspassage för personer (kodexen om Schengengränserna) och konventionen om tillämpningen av Schengenavtalet
- KOM(2011) 135 Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 1073/1999 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av förordning (Euratom) nr 1074/1999
- KOM(2011) 275 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om miniminormer för brottsoffers rättigheter samt stöd till och skydd av brottsoffer
- KOM(2011) 276 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga förfaranden
- KOM(2011) 335 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om europeisk statistik om trygghet mot brott

- KOM(2011) 326 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om rätt till advokat i straffrättsliga förfaranden och rätt till kontakt med tredje part vid frihetsberövande
- KOM(2011) 559 Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättandet av en utvärderings- och övervakningsmekanism avsedd att kontrollera tillämpningen av Schengenregelverket.

Promemorian

Konstitutionsutskottet ska enligt 10 kap. 6 § riksdagsordningen följa tillämpningen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kamraren sina iakttagelser. I promemorian Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen – hösten 2012 redogör konstitutionsutskottet för de iakttagelser som gjorts vid genomgången av de subsidiaritetsprövningar som genomförts i riksdagen under perioden den 1 januari–31 december 2011. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas.

Konstitutionsutskottets uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen rymmer två delar, dels den formella hanteringen i riksdagen av utkast till lagstiftningsakter som översänts för subsidiaritetskontroll, dels utfallen på en övergripande nivå av de genomförda subsidiaritetskontrollerna.

Uppföljningen av den formella hanteringen i riksdagen av utkast till lagstiftningsakter gäller vilka subsidiaritetsprövningar som har genomförts i riksdagen och vilka metoder som har använts vid dessa subsidiaritetsprövningar. Uppföljningen av utfallet avser främst de genomförda subsidiaritetskontrollerna på en övergripande nivå. Detta görs genom sammanställningar av hur dessa kontroller har utfallit på olika politikområden, vilka sedan på sikt kommer att kunna relateras till olika mål. På sikt blir frågan hur utvecklingen vad gäller kompetensfördelningen mellan EU och medlemsstaterna har påverkat förutsättningarna för att uppfylla befintliga mål. I uppföljningen uppmärksammas om det t.ex. förekommer flera förslag som visserligen inte var för sig innebär att subsidiaritetsprincipen träds för när men som sammantagna kan peka på en tendens att subsidiaritetsprincipen är i fara.

Konstitutionsutskottet anför att det vid årets uppföljning önskar lägga mer fokus på utfallet i subsidiaritetsärendena än vad som gjorts vid de tidigare uppföljningarna.

I promemorian konstaterar konstitutionsutskottet att subsidiaritetsbedömningen innefattar såväl ett effektivitets- som ett proportionalitetstest.

Vid konstitutionsutskottets tidigare uppföljningar (bet. 2010/11:KU18 och 2011/12:KU4) har brister i kommissionens motiveringar uppmärksamats. Med anledning av detta och som förberedelse inför en eventuell behandling av kommissionens rapport om förbindelserna mellan Europe-

iska kommissionen och de nationella parlamenten görs även i denna promemoria, liksom tidigare, en översiktlig genomgång av kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.

Utskottets ställningstagande

Den formella hanteringen – allmänt

Utskottet välkomnar att en uppföljning görs av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen och vill i detta sammanhang framföra vissa iakttagelser.

Av de 124 subsidiaritetsprövningar som riksdagen genomfört under den aktuella perioden har 10 gällt justitieutskottets beredningsområde. En av subsidiaritetsprövningarna under perioden resulterade i att kammaren beslutade om ett motiverat yttrande (2011/12:JuU13).

Justitieutskottets kansli har upprättat kanslipromemorior i samtliga ärenden. Av dessa promemorior framgår tidsfristen för prövningen, en sammanfattning av förslagets innehåll och bakgrund, förslagsställarens eventuella motivering avseende subsidiaritetsprincipen, kansliets förslag till planering och vilka dokument som bifogats. Kansliet har inte i sina promemorior refererat till tvåstegsmetoden, som konstitutionsutskottet redogör för i sin promemoria. Kanslipromemorian har inte heller innehållit något förslag från kansliet till bedömning av subsidiaritetsfrågan.

I fyra av de tio förslag till lagstiftningsakter som utskottet har prövat har förslagsställaren, kommissionen, inte lämnat motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen, och i vissa fall har motiveringen varit bristfällig. Som konstitutionsutskottet påtalat vid en tidigare utvärdering (bet. 2011/12:KU4) av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen saknas kommissionens motiveringar i fråga om subsidiariteten helt eller är bristfälliga i en stor del av de lagstiftningsutkast som prövats av parlamenten. De uteblivna motiveringarna utgör en allvarlig brist i unionens lagstiftningsprocess. Justitieutskottet vill här betona att utförliga motiveringar i fråga om subsidiaritetsprincipen utan schablonmässiga inslag ger de nationella parlamenten bättre förutsättningar att ta ställning till förslagets förenlighet med subsidiaritetsprincipen.

Vid samtliga prövningar där utskottets majoritet har kommit fram till att förslaget är i överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen har utskottet vid justeringen haft tillgång till regeringens bedömning i subsidiaritetsfrågan. Regeringens bedömning har i fyra ärenden framgått av en faktapromemoria som upprättats med anledning av förslaget. I fyra ärenden har regeringens bedömning inkommit i en särskild upprättad promemoria. I två ärenden har utskottet fått muntlig information från regeringen angående dess bedömning av subsidiaritetsfrågan. Kansliet har bifogat tjänsteanteckningar om innehållet i bedömningarna till respektive akt. Utskottet vill i detta sammanhang poängtera vikten av att regeringen tydligt motiverar sitt ställningstagande i subsidiaritetsfrågan.

Utskottets uppfattning är att tidsfristen på åtta veckor för prövning inte i något fall varit svår att hålla.

Utskottet har under den aktuella perioden inte haft kontakt med utskott i andra nationella parlament med anledning av beredningen av subsidiaritets-ärendena. Kansliet har emellertid regelmässigt använt sig av IPEX för att se dels vilka parlament som prövar det aktuella förslaget, dels om något parlament har lagt ut information angående prövningen. Utskottets kansli har fortlöpande haft kontakter med riksdagens ständiga representant i Bryssel och därigenom fått relevant information.

Justitieutskottet vill betona vikten av att den subsidiaritetsprövning som de olika utskotten gör blir likvärdig. Utskottet vill här peka på behovet av ett löpande stöd till utskotten och deras kanslier i subsidiaritetsprövningen.

Den formella hanteringen – ärendet som resulterade i ett motiverat yttrande

Kommissionen presenterade den 16 september 2011 ett paket om förvaltning av Schengensamarbetet. Paketet bestod av ett meddelande om förstärkt förvaltning av Schengensamarbetet (KOM(2011) 561), ett ändrat förslag om Schengenutvärderingsmekanismen (KOM(2011) 559) och ett förslag om ändring av gränskodexen (KOM(2011) 560). Kommissionen föreslog i det sistnämnda ärendet – det ärende som resulterade i ett motiverat yttrande – att en möjlighet till återinförande av kontroll vid de inre gränserna skulle införas. Detta skulle gälla när en medlemsstat underlåter att kontrollera sin del av den yttre gränsen. Vidare föreslog kommissionen att beslutsmakten skulle flyttas från medlemsstaterna till kommissionen när det gäller återinförande av kontroll vid de inre gränserna vid hot mot den allmänna ordningen och den inre säkerheten i samband med t.ex. sportevenemang, toppmöten och terroristattacker.

Kommissionens förslag innehöll inte någon motivering vad gäller subsidiaritetsprincipen. Under ärendets beredning tog kommissionen emellertid kontakt med utskottets kansli. Utskottet beslutade därefter att begära in kommissionens bedömning av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen i ett skriftligt yttrande och att bereda kommissionen tillfälle att vid ett sammanträde muntligen lämna en bedömning. Kommissionen skickade in ett skriftligt yttrande i subsidiaritetsfrågan och företrädare för kommissionen lämnade även sin bedömning av samma fråga vid ett utskottssammanträde.

Utskottet beslutade vid första beredningen av ärendet att begära in regeringens bedömning av förslagets förenlighet med subsidiaritetsprincipen. Regeringen skickad inom den lagstadgade tiden in en bedömning av förslaget vad avser den del av förslaget som gäller återinförande av kontroller vid de inre gränserna i händelse av varaktiga brister i kontrollerna vid de yttre gränserna. Utskottet beslutade att på nytt begära in regeringens bedömning av subsidiaritetsfrågan vad gäller övriga delar av kommissionens förslag, dvs. förfarandet för återinförande av kontroll vid de inre gränserna vid hot mot den nationella säkerheten, såväl i förutsebara som i oförutse-

bara fall. Regeringen sände över den komplettering som begärts och anförde i sin bedömning att ”som det nu liggande förslaget från kommissionen är utformat är det inte uppenbart förenligt med subsidiaritetsprincipen”.

Utskottet ansåg vid sin prövning av förslagets överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen att kommissionens förslag i de delar som avser återinförande av kontroller vid de inre gränserna vid hot mot den allmänna ordningen eller den inre säkerheten, såväl i förutsebara fall (toppmöten, sportevenemang, m.m.) som i oförutsebara fall (terroristattentat, m.m.), strider mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet föreslog därför att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande (utl. 2011/12:JuU13). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2011/12:22).

Utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar

Majoriteten av de tio utkast till lagstiftningsakter som utskottet prövat under 2011 innehåller förslag inom området för frihet, säkerhet och rättvisa. Det gäller tre utkast till lagstiftningsakter vilka innehåller förslag om gränskontroll och tre utkast som innehåller förslag om straffrättsligt samarbete. Det gäller vidare ett utkast med förslag om civilrättsligt samarbete och ett annat som innehåller förslag om polissamarbete. Därutöver har justitieutskottet under den aktuella perioden prövat ett utkast som innehåller förslag om bekämpning av bedrägeri och ytterligare ett som innehåller förslag om statistik. Utskottet har även prövat ett utkast som grundar sig på den s.k. flexibilitetsklausulen. Ett av utkasterna till lagstiftningsakter berör mer än ett politikområde.

Här kan nämnas att av samtliga 22 subsidiaritetsprövningar som utskottet gjort fram till den 31 december 2011 avser 11 straffrättsligt samarbete och 6 gränskontroll. Resterande 5 avser antingen flexibilitetsklausulen, civilrättsligt samarbete, bekämpning av bedrägeri eller statistik.

I ett av dessa 22 ärenden har utskottet funnit att ett förslag delvis strider mot subsidiaritetsprincipen. Det var i ärendet om gränskontroll som beskrivs i det föregående avsnittet.

Utvecklingen av kompetensfördelningen mellan medlemsstaterna och EU

Justitieutskottet konstaterar att i och med att Lissabonfördraget trädde i kraft så har polissamarbetet och det straffrättsliga samarbetet förts in i fördraget om EU:s funktionssätt och fått en mer överstatlig karaktär. Medlemsstaterna samarbetar här med målsättningen att förebygga och bekämpa gränsöverskridande och allvarlig brottslighet. För att förverkliga denna målsättning samarbetar medlemsstaterna på olika sätt mot t.ex. organiserad brottslighet, terrorism, penningtvätt, människohandel och narkotikasmuggling.

Flertalet av de ärenden som justitieutskottet prövat under tiden från Lissabonfördragets ikraftträdande och fram till den 31 december 2011 har, som framgått ovan, gällt straffrättsligt samarbete. Straffrätt är ett område som traditionellt är nationellt. Samarbetet som nu finns på området innebär att delar av den nationella kompetensen förs över till EU. Denna kompetensöverföring är i många fall nödvändig för att ett effektivt samarbete på området ska vara möjligt och att man därmed kan uppnå målet för samarbetet, att förebygga och bekämpa gränsöverskridande och allvarlig brottslighet. Samtidigt ska en åtgärd vidtas på EU-nivå endast om målen med åtgärderna inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan bättre kan uppnås på EU-nivå. Det är enligt justitieutskottet viktigt att uppmärksamma den samlade effekten som olika förslag kan ha tillsammans, vilket kan vara svårt att överblicka vid subsidiaritetsprövningar av ett enskilt förslag. Utskottet välkomnar därför konstitutionsutskottets ansats att på ett övergripande sätt följa upp utfallet av gjorda subsidiaritetskontroller och utvecklingen vad gäller kompetensfördelningen mellan EU och medlemsstaterna.

Ett liknande resonemang som det som förts ovan om det straffrättsliga samarbetet kan föras även om EU-förslag angående gränskontroll. Den nationella säkerheten och upprätthållandet av lag och ordning är varje medlemsstats eget ansvar. Samtidigt förutsätter Schengensamarbetet att alla medlemsstater tillämpar samma principer vad gäller kontrollen av såväl yttre som inre gränser, varför det finns skäl att ge unionsnivån ett visst inflytande över dessa frågor. Även här är det viktigt att uppmärksamma den samlade effekten av olika förslag och hur denna påverkar möjligheterna att uppnå målen.

Stockholm den 13 november 2012

På justitieutskottets vägnar

Morgan Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Morgan Johansson (S), Johan Linander (C), Krister Hammarbergh (M), Ewa Thalén Finné (M), Kerstin Haglö (S), Christer Adelsbo (S), Jan R Andersson (M), Elin Lundgren (S), Johan Pehrson (FP), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S), Patrick Reslow (M), Maria Ferm (MP), Caroline Szyber (KD), Kent Ekeröth (SD), Carl-Oskar Bohlin (M) och Marianne Berg (V).

BILAGA 4

Civilutskottets yttrande 2012/13:CU2y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 20 september 2012 att bereda övriga utskott tillfälle att ge de eventuella kommentarer som respektive utskott anser sig ha till de iakttagelser, när det gäller riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen, som redovisats i en promemoria som utarbetats inom konstitutionsutskottets kansli. Konstitutionsutskottet önskar särskilt att utskotten kommenterar och gör bedömningar angående vissa särskilt angivna frågor.

Konstitutionsutskottets uppföljning under riksmötet 2012/13 omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under tiden den 1 januari–31 december 2011.

Civilutskottet redovisar i yttrandet sina kommentarer och bedömningar avseende konstitutionsutskottets frågor.

Utskottets överväganden

Inledning

Konstitutionsutskottet ska enligt 10 kap. 6 § riksdagsordningen följa tillämpningen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kamraren sina iakttagelser.

Konstitutionsutskottets uppföljning under riksmötet 2012/13 omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under tiden den 1 januari–31 december 2011. Uppföljningen avser dels den formella hanteringen i riksdagen av utkast till lagstiftningsakter som översänts för subsidiaritetskontroll, dels utfallen på en övergripande nivå av de genomförda subsidiaritetskontrollerna.

Konstitutionsutskottet önskar särskilt följande kommentarer och bedömningar.

1. En kommentar önskas av det samlade utfallet hittills på olika politikområden vad gäller lagstiftning på EU-nivå.
2. En bedömning önskas av i vilken utsträckning en reell kompetensöverföring till EU kommer att ske om förslagen genomförs eller har skett i de fall förslagen genomförts och hur den sammantagna utvecklingen på olika områden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar önskas avseende ärendenas formella beredning.
4. En kommentar önskas avseende inhämtandet av information från IPEX och andra parlament.
5. En kommentar önskas avseende kommissionens motiveringar.

Civilutskottets subsidiaritetsprövningar under 2011

Under den tidsperiod som konstitutionsutskottets uppföljning omfattar, den 1 januari–31 december 2011, har civilutskottet gjort nio subsidiaritetsprövningar.

Prövningarna har gjorts i följande ärenden.

- KOM(2010) 748 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (Bryssel I-förordningen)
- KOM(2011) 79 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiven 89/666/EEG, 2005/56/EG och 2009/101/EG vad avser sammankoppling av centrala register, handelsregister och företagsregister
- KOM(2011) 126 Förslag till rådets förordning om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet i mål om makars förmögenhetsförhållanden

- KOM(2011) 127 Förslag till rådets förordning om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap
- KOM(2011) 445 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om införande av ett europeiskt föreläggande om bevarande av bankkontotillgångar för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur
- KOM(2011) 635 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om en gemensam europeisk köplag
- KOM(2011) 684 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om årsbokslut, sammanställda redovisningar och rapporter i vissa typer av företag
- KOM(2011) 707 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ett konsumentprogram 2014–2020
- KOM(2011) 770 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av hissar och säkerhetskomponenter till hissar

Utskottet har i samtliga ärenden ansett att förslaget inte strider mot subsidiaritetsprincipen. Ett utlåtande har lämnats till kammaren om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om en gemensam europeisk köplag, KOM(2011) 635 (utlåtande 2011/12:CU11).

Nedan lämnas kommentarer och bedömningar avseende konstitutionsutskottets frågor.

1. Utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar

Flertalet av de rättsområden som omfattas av civilutskottets beredningsansvar har direkt anknytning till EU:s regelverk. Detta gäller bl.a. konsumenträtten, associationsrätten, transporträtten, försäkringsavtalsrätten, insolvens- och utsökningsrätten samt den internationella privaträttsliga lagstiftningen. Även familjerätten och den allmänna förmögenhetsrätten berörs alltmer av samarbetet inom EU.

Konsumentskydd

Konsumentskydd är numera ett självständigt syfte för unionen. Artikel 169 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) slår fast att unionen ska bidra till att en hög konsumentskyddsnivå uppnås, bl.a. genom harmoniseringsåtgärder enligt artikel 114.1. Enligt artikel 114.1 i EUF-fördraget ska Europaparlamentet och rådet besluta om åtgärder för tillnärmning av sådana bestämmelser i lagar och andra författningar i medlemsstaterna som syftar till att upprätta den inre marknaden och få den att fungera.

Av de nio ärenden som utskottet subsidiaritetsprövat under 2011 har ett ärende gällt konsumentskydd, nämligen följande.

- Förslaget till förordning om ett konsumentprogram 2014–2020 (KOM (2011) 707). Kommissionen har som rättslig grund åberopat artikel 169 i EUF-fördraget. Konsumentprogrammet ska ersätta programmet för gemenskapsåtgärder på området konsumentpolitik 2007–2013. Förordningen ska utgöra ramen för finansieringen av unionens åtgärder på konsumentområdet. Den föreslagna förordningen rör således i huvudsak samarbetet på EU-nivå.

Tillnärmning av lagstiftning

Enligt artikel 114.1 i EUF-fördraget ska Europaparlamentet och rådet besluta om åtgärder för tillnärmning av sådana bestämmelser i lagar och andra författningar i medlemsstaterna som syftar till att upprätta den inre marknaden och få den att fungera. I artikel 114.3 i EUF-fördraget anges att kommissionen i sina förslag om konsumentskydd ska utgå från en hög skyddsnivå och särskilt beakta ny utveckling som grundas på vetenskapliga fakta. Europaparlamentet och rådet ska också, inom ramen för sina respektive befogenheter, sträva efter att nå detta mål.

Två förslag som utskottet har subsidiaritetsprövat under 2011 har gällt tillnärmning av lagstiftning. Artikel 114 i EUF-fördraget har åberopats som rättslig grund. Förslagen är följande.

- Förordningsförslaget om en gemensam europeisk köplag (KOM(2011) 635). Det övergripande syftet med förslaget är att underlätta för den gränsöverskridande handeln och därmed förbättra den inre marknads funktion. Förslaget innebär att parterna i vissa gränsöverskridande avtal ska kunna välja att en gemensam europeisk köplag ska tillämpas på avtalet. I ett sådant fall blir inte längre den annars gällande nationella avtalsrätten tillämplig. Den föreslagna förordningen innebär således inte någon sedvanlig harmonisering av nationell lagstiftning.
- Direktivförslaget om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av hissar och säkerhetskomponenter till hissar (KOM(2011) 770). Direktivförslaget ingår i ett lagstiftningspaket med förslag till omarbetning av nio direktiv som reglerar produkters egenskaper. Direktiven som ska revideras genom paketet är genomförda i svensk rätt genom ett antal lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter. De svenska reglerna kommer att behöva omarbetas när de reviderade direktiven ska genomföras. Övergripande svenska regler om teknisk kontroll är redan anpassade efter det nya lagstiftningsramverket. Svensk rätt är därmed i vissa delar redan anpassad till de föreslagna direktivens regler.

Utskottet vill därutöver uppmärksamma att kommissionen även när det gäller förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om bostadslåneavtal (KOM(2011) 142) åberopat artikel 114 i EUF-fördraget som rättslig grund. Förslaget subsidiaritetsprövades av finansutskottet 2011 (prot. 2010/11:40 § 5), men civilutskottet är numera ansvarigt utskott för förslaget.

Civilrättsligt samarbete

En annan central del av rättssamarbetet inom EU rör civilrättsligt samarbete som handlar om den inre marknads funktion och är gränsöverskridande. Rättssamarbetet på det civilrättsliga området (artikel 81 i EUF-fördraget) har väsentligen praktiska utgångspunkter och en huvudinriktning på processuella och exekutionsrättsliga frågor med det övergripande syftet att bidra till att den inre marknaden fungerar väl. Man är primärt inriktad på att utveckla fungerande ordningar som främjar det ekonomiska utbytet och den fria rörligheten inom unionen, exempelvis åtgärder för att underlätta indrivning av fordringar över statsgränserna inom EU.

Under 2011 har fyra av ärendena som subsidiaritetsprövats gällt förslag om civilrättsligt samarbete. Artikel 81 i EUF-fördraget har återopats som rättslig grund. Förslagen är följande.

- Förslaget till revidering av Bryssel I-förordningen (KOM(2010) 748) som reglerar domstols behörighet samt erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område. Artikel 81.2 a, c och e i EUF-fördraget återopas som rättslig grund. Förslagets syfte är att underlätta handläggningen av gränsöverskridande tvister och att förbättra den fria rörligheten av domar och andra domstolsavgöranden inom EU.
- Förslaget till rådets förordning om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet i mål om makars förmögenhetsförhållanden (KOM(2011) 126).
- Förslaget till rådets förordning om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap (KOM(2011) 127). Syftet med förslagen (KOM(2011) 126 och 127), är att skapa en klar och tydlig EU-rättslig ram, som bl.a. gör det möjligt att fastställa behörig domstol och tillämplig lag i mål om makars och registrerade partners förmögenhetsförhållanden. Syftet är också att underlätta rörligheten för domar och handlingar mellan medlemsstaterna. Artikel 81.3 i EUF-fördraget återopas som rättslig grund.
- Förslaget till förordning om införande av ett europeiskt föreläggande om bevarande av bankkontotillgångar för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (KOM(2011) 445). Artikel 81.2 a, e och f i EUF-fördraget återopas som rättslig grund. Syftet med förslaget är att förbättra förutsättningarna för att driva in skulder över gränserna. Det föreslagna systemet kommer att verka oberoende av och alternativt med medlemsstaternas nationella förfaranden.

Etableringsfriheten

Enligt artikel 50.1 i EUF-fördraget ska Europaparlamentet och rådet utfärda direktiv för att förverkliga etableringsfriheten på ett visst verksamhetsområde, särskilt genom att bl.a. samordna vissa skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna (artikel 50.2g).

Två av de ärenden som har subsidiaritetsprövats gäller frågor som rör etableringsfriheten inom EU, nämligen följande.

- Förslaget till direktiv vad avser sammankoppling av centrala register, handelsregister och företagsregister (KOM(2011) 79) där kommissionen som rättslig grund har åberopat artikel 50.2g i EUF-fördraget. Direktivet antogs i juni 2012 (2012/17/EU). Direktivet innebär att medlemsstaterna ska se till att vissa registrerade uppgifter och dokument i de nationella företagsregistren är tillgängliga för intressenterna genom en europeisk elektronisk plattform. Vidare skapas en sökmotor genom vilken alla ska kunna söka efter den offentliga information som finns i de olika registren. Syftet med direktivet är att öka förtroendet för den europeiska inre marknaden genom att skapa en tryggare företagsmiljö för bl.a. konsumenter och kreditgivare. Ett effektivare utbyte av information mellan de nationella registren ska också säkerställa att uppgifterna är korrekta. Syftet är även att ett sådant utbyte ska medföra en minskad administrativ börda, särskilt för företag som driver verksamhet genom en filial i en annan medlemsstat.
- Förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om årsbokslut, sammanställda redovisningar och rapporter i vissa typer av företag (KOM(2011) 684) innebär bl.a. att bolag med begränsat ansvar ska upprätta finansiella rapporter enligt regler som leder till bättre jämförbarhet på EU-nivå. Avsikten är att minska de administrativa bördor som följer av skyldigheten att göra års- och koncernredovisning. Förslaget är i de delar som gäller små företag inriktat på fullharmonisering. Som rättslig grund för förslaget åberopas artikel 50.1 i EUF-fördraget. Förslaget stödjer kommissionens strategi på bolagsrättens område som beskrivits i bl.a. Europa 2020-strategin som syftar till att skapa en intelligentare, mer hållbar och inkluderande EU-ekonomi och inre marknadsakten som syftar till att förenkla tillvaron för de små och medelstora företagen, vilka utgör mer än 99 procent av företagen i Europa.

2. Kompetensöverföring till EU

Beträffande frågan om en kompetensöverföring till EU har utskottet gjort följande iakttagelser.

När det gäller formen för kommissionens förslag, direktiv eller förordning, är det utskottets uppfattning att kommissionen under senare år i större utsträckning valt förordningsformen. Som exempel kan nämnas förslaget om en gemensam europeisk köplag (KOM(2011) 635).

Förslaget till revidering av Bryssel I-förordningen (KOM(2010) 748) innebär bl.a. att det s.k. exekvaturförfarandet, som innebär att verkställighet av ett domstolsavgörande meddelat i en annan medlemsstat måste föregås av ett domstolsbeslut varigenom avgörandet förklaras verkställbart, avskaffas. Några undantag finns dock.

Förslaget till förordning om införande av ett europeiskt föreläggande om bevarande av bankkontotillgångar för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (KOM (2011) 445) innebär att det inrättas ett självständigt europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel. Systemet kommer att verka oberoende av och alternativt med medlemsstaternas nationella förfaranden. Syftet med förslaget är att förbättra förutsättningarna för att driva in skulder över gränserna. Innehållet i förslaget överensstämmer i stora delar med svensk lagstiftning om kvarstad. Förslaget innehåller också bestämmelser om erkännande och verkställighet av kvarstadsbeslut, bl.a. kan ett kvarstadsbeslut som meddelats av en domstol som är behörig att pröva talan i huvudsaken verkställas i en annan medlemsstat utan föregående exekvaturförfarande.

Ett område där EU-initiativen ökat under senare år är familjerätten. Från 2009 kan nämnas förslaget till förordning om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar och officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg (KOM(2009) 154). Från 2010 kan nämnas förslaget till förordning om genomförande av ett fördjupat samarbete om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad (KOM(2010) 105 [Rom III]). De båda förordningsförslagen är numera antagna. Sverige deltar inte i det fördjupade samarbetet om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad. Under 2011 lämnades två förslag, nämligen förordningsförslagen om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet i mål om makars förmögenhetsförhållanden (KOM(2011) 126) respektive i mål om förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap (KOM(2011) 127).

Förslaget till direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av hissar och säkerhetskomponenter till hissar (KOM(2011) 770) är ett exempel på lagstiftning där en kompetensöverföring redan skett genom tidigare rättsakter.

I det nyligen antagna direktivet vad avser sammankoppling av centrala register, handelsregister och företagsregister (2012/17/EU) överlämnas det till kommissionen att i genomförandeakter reglera hur sammankopplingen ska byggas upp. Vidare har befogenheter att anta bestämmelser om uttagande av avgifter för tillgång till företagsinformation delegerats till kommissionen. För förslaget, se KOM(2011) 79.

3. Den formella beredningen av subsidiaritetsärendena

Civilutskottets kansli upprättar kanslipromemorior i samtliga subsidiaritetsärenden. Promemoriorna innehåller en kort sammanfattning av förslaget, förslagsställarens motivering i fråga om subsidiaritetsprincipen och den rättsliga grunden för förslaget, uppgifter om tidsfrister och, i förekommande fall, regeringens bedömning av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen. Vidare redogörs för subsidiaritetskontrollen enligt Lissabonsfördraget och för den tvåstegsmetod som konstitutionsutskottet ansett bör användas vid subsidiaritetsprövningen.

Tvästegsmetoden används av utskottet som utgångspunkt för subsidiaritetsprövningen.

Utskottet begär inte regelmässigt in regeringens bedömning av subsidiaritetsfrågan utan detta avgörs från fall till fall. Under 2011 beslutade utskottet att begära regeringens bedömning av subsidiaritetsfrågan i ett ärende, KOM(2011) 635, förslaget till förordning om en gemensam europeisk köplag.

De aktuella ärendena har utskottet kunnat behandla inom tidsfristen på åtta veckor.

När det gäller åttaveckorsfristen anser utskottet att det finns anledning att peka på att det i de fall då tidsfristen börjar löpa strax före eller under en längre plenifri period, t.ex. under sommar- och juluppehållen, kan vara svårt att hinna behandla ett ärende. Om utskottet beslutar att avge ett utlåtande i ärendet måste det utöver utskottsbehandlingen finnas tider för såväl bordläggning och remiss av kammaren som för en eventuell debatt i riksdagen. Exempel på subsidiaritetsärenden som prövats av utskottet under 2011 där tidsfristerna hade kunnat orsaka problem är ärendena KOM (2011) 684 där åttaveckorsfristen gick ut den 11 januari 2012, KOM (2011) 707 och KOM(2011) 770 där tidsfristen gick ut den 17 januari 2012. (Kammaren återsamlades efter juluppehållet den 17 januari 2012). Om utskottet beslutat att avge utlåtanden med förslag till motiverade yttranden i ärendena hade den faktiska tiden för att handlägga ärendena varit knapp.

Utskottet vill också peka på att om ärendet är komplicerat kan det behövas längre tid för ett utskott att sätta sig in i ärendet. Bland annat kan information från regeringen behöva begäras in och andra utskott beredas tillfälle att yttra sig. Som exempel för utskottets del kan nämnas KOM (2011) 635, förslaget till förordning om en gemensam europeisk köplag, där utskottet behandlade ärendet vid fem sammanträdestillfällen och i utlåtandet föreslog att ärendet skulle avgöras efter endast en bordläggning med hänsyn till att åttaveckorsfristen snart skulle löpa ut.

4. Inhämtnade av information från IPEX och andra parlament

Utskottet har inte haft kontakt med andra nationella parlament under beredningen av de aktuella subsidiaritetsärendena.

När det gäller IPEX (Interparliamentary EU Information Exchange) är de iakttagelser som utskottets kansli gjort att det endast i undantagsfall framgår av IPEX hur andra parlamentsutskott ställer sig till ett förslag. Inte sällan saknas information från många medlemsländer vid den tidpunkt som är relevant för utskottets prövning och ställningstagande. Ofta lämnas befintlig information på medlemslandets språk, och om detta inte är något av de s.k. arbetsspråken, kan den därför vara svårtillgänglig.

5. Kommissionens motiveringar

Kommissionen har lämnat motiveringar avseende subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna i de ärenden som utskottet har prövat.

Stockholm den 20 november 2012

På civilutskottets vägnar

Veronica Palm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Veronica Palm (S), Nina Lundström (FP), Oskar Öholm (M), Anti Avsan (M), Eva Bengtson Skogsberg (M), Hillevi Larsson (S), Margareta Cederfelt (M), Jonas Gunnarsson (S), Katarina Köhler (S), Ola Johansson (C), Yilmaz Kerimo (S), Jessika Vilhelmsson (M), Otto von Arnold (KD), Carina Herrstedt (SD), Lars Eriksson (S), Agneta Börjesson (MP) och Amineh Kakabaveh (V).

BILAGA 5

Socialförsäkringsutskottets yttrande 2012/13:SfU2y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Av 10 kap. 6 § riksdagsordningen följer att konstitutionsutskottet ska följa tillämpningen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. Konstitutionsutskottets uppföljning avser dels utfallen på en övergripande nivå av de genomförda subsidiaritetskontrollerna, dels den formella hanteringen i riksdagen av utkast till lagstiftningsakter som översänts för subsidiaritetskontroll.

Den 20 september 2012 beslutade konstitutionsutskottet att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över gjorda iakttagelser i en promemoria som upprättats vid konstitutionsutskottets kansli. Yttrandena ska lämnas senast den 20 november 2012.

Konstitutionsutskottets uppföljning omfattar de subsidiaritetsprövningar som har genomförts i riksdagen, dvs. som har lett till beslut i antingen utskottet (protokollsutdrag) eller i kammaren (motiverat yttrande) under tiden den 1 januari–31 december 2011.

Socialförsäkringsutskottet har under denna period genomfört tre subsidiaritetsprövningar. Utskottets yttrande tar sin utgångspunkt i dessa tre ärenden. I samtliga fall har ett enigt utskott funnit att utkasten till lagstiftningsakter inte strider mot subsidiaritetsprincipen.

Utskottets överväganden

Inledning

Av den promemoria som har upprättats framgår att konstitutionsutskottet särskilt önskar följande:

1. En kommentar av det samlade utfallet hittills på olika politikområden vad gäller lagstiftning på EU-nivå.
2. En bedömning av i vilken utsträckning en reell kompetensöverföring till EU kommer att ske om förslagen genomförs eller har skett i de fall förslagen har genomförts och hur den sammantagna utvecklingen på olika områden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar avseende ärendenas formella beredning.
4. En kommentar avseende inhämtandet av information från IPEX och andra parlament.
5. En kommentar avseende kommissionens motiveringar.

I årets uppföljning vill konstitutionsutskottet lägga mer fokus än tidigare på utfallet i subsidiaritetsärendena.

Under den aktuella perioden har socialförsäkringsutskottet genomfört tre subsidiaritetsprövningar av utkast till lagstiftningsakter från kommissionen:

- Förslag om ändring av förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och av förordning (EG) nr 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004, KOM(2010) 794
- Förslag om ändring av rådets förordning (EG) nr 539/2001 om fastställande av förteckningen över tredje länder vars medborgare är skyldiga att inneha visering när de passerar de yttre gränserna och av förteckningen över de tredje länder vars medborgare är undantagna från detta krav (den s.k. viseringslistan), KOM(2011) 290
- Förslag om ändring av förordning (EG) nr 1931/2006 vad gäller inlemmande av Kaliningradområdet och vissa polska administrativa distrikt i det område som anses som gränsområde, KOM(2011) 461

Beträffande gjorda iakttagelser

När det gäller frågan om det samlade utfallet hittills på olika politikområden hänför sig en prövning till området samordning av social trygghet/fri rörlighet för arbetstagare (artiklarna 21 och 48 i EUF-fördraget) och två till området gränskontroll (artikel 77 i EUF-fördraget). För båda dessa områden gäller en delad befogenhet mellan unionen och medlemsstaterna enligt EUF-fördraget, avdelning I Unionens befogenhetskategorier och befogenhetsområden, artikel 4.2.

I samtliga fall har ett enigt utskott gjort bedömningen att utkastet inte strider mot subsidiaritetsprincipen. Under den aktuella perioden har utskottet inte heller gjort någon särskild iakttagelse om utvecklingen inom de olika politikområdena.

Av de aktuella ändringsförslagen har KOM(2010) 794 och KOM(2011) 461 genomförts (förordning (EU) nr 465/2012 av den 22 maj 2012 respektive förordning (EU) nr 1342/2011 av den 13 december 2011). KOM(2011) 290 har ännu inte genomförts.

Vad gäller frågan om i vilken utsträckning en reell kompetensöverföring till EU kommer att ske eller har skett, om förslagen genomförs respektive har genomförts, och hur den sammantagna utvecklingen på olika områden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen, kan utskottet konstatera att beträffande de två genomförda förslagen har någon reell kompetensöverföring inte skett. I det ena fallet uppdaterades endast förordningens bilagor. Även det andra fallet rörde en ändring i bilaga till förordningen.

Utskottet kan emellertid på området social trygghet konstatera att det inom EU finns en strävan mot ökad reglering på EU-nivå. I utlåtande 2011/12:SfU15 behandlade utskottet kommissionens vitbok om en agenda för tillräckliga, trygga och långsiktigt bärkraftiga pensioner. I vitboken presenteras ett flertal förslag till EU-initiativ, bl.a. till stöd för medlemsstaternas ansträngningar att skapa en balans mellan tiden i arbetslivet och tiden som pensionär. Vid sin granskning fann utskottet att kommissionens analys var relevant och att åtgärder som främjar den fria rörligheten inom EU är nödvändiga. Utskottet betonade dock, med anledning av vissa delar i kommissionens förslag, att utformningen av såväl lagstadgade pensioner som tjänstepensioner till alla delar är en nationell angelägenhet. Även i utlåtande 2010/11:SfU5 Grönbok med sikte på tillräckliga, långsiktigt bärkraftiga och trygga pensionssystem i EU anförde utskottet att det helt och hållet är respektive medlemsstats ansvar att utforma och bestämma innehållet i det egna pensionssystemet och att den öppna samordningsmetoden är ett både lämpligt och fullt tillräckligt instrument för att stödja medlemsstaterna i arbetet med att reformera sina pensionssystem. Utskottet har även tidigare i olika sammanhang funnit anledning att uttala sig i fråga om EU:s kompetens och subsidiaritetsprincipen, exempelvis i utskottets utlåtande över grönboken om det framtida gemensamma europeiska asylsystemet (utl. 2006/07:SfU13) och i utskottets yttrande till utrikesutskottet om Lissabonfördraget (yttr. 2008/09:SfU2y).

Kommissionens förslag om ändring i den s.k. viseringslistan, KOM(2011) 290, har ännu inte genomförts. Förslaget var uppe till diskussion i rådet i december 2011. Därefter har frågorna behandlats vid olika tillfällen och vid ministerrådsmötet (rättsliga och inrikes frågor) i Bryssel den 7–8 juni 2012 underströk många medlemsstater vikten av den planerade upphävandemekanismen, som en sista utväg, i förordningen om viseringsliberali-

sering för tredjeländer (rådets förordning (EG) nr 539/2001) samt vikten av att fortsätta att följa upp effekterna av viseringsliberaliseringen, inbegripet eventuella ökning av ogrundade asylansökningar.

Utskottet kan konstatera att utkastet till lagstiftningsakt innebar förslag till ändringar i sak i förordningen och inte enbart ändringar av den positiva och den negativa förteckning som är bifogad förordningen. I utkastet angavs bl.a. att det har uppstått ett behov av att göra ytterligare ändringar av förordningens artikeldel, t.ex. att stärka den rättsliga säkerheten genom att införa regler för vissa situationer som inte tidigare har omfattats av förordningen. Enligt kommissionen syftade ändringarna till att ytterligare harmonisera den gemensamma politik för viseringar som infördes i enlighet med artikel 77.2 a i EUF-fördraget på vissa områden där de enskilda medlemsstaterna enligt förordningen hittills har fått fatta unilaterala beslut genom att bl.a. införa en skyddsklausul för att i en nödsituation tillfälligt kunna upphäva bestämmelsen om viseringsundantag för ett tredjeland samt att ändra ömsesidighetsmekanismen.

I detta sammanhang kan när det gäller frågan om kommissionens motiveringar också noteras att kommissionen anförde att beslutet om att ändra förordningens förteckningar, att överföra länder från den negativa till den positiva förteckningen eller vice versa, och att göra andra ändringar av förordningen, utgör en av EU:s exklusiva behörigheter i enlighet med artikel 77.2 a i EUF-fördraget. Kommissionen angav att detta är ett område där man av uppenbara effektivitetsskäl länge har eftersträvat fullständig harmonisering. Enligt utskottets mening skulle det vara av värde att kommissionen i sina förslag lämnar en mer utförlig redogörelse för hur den har resonerat i fråga om förslagets förenlighet med subsidiaritetsprincipen, exempelvis vad gäller begreppet EU:s exklusiva behörigheter.

När det gäller ärendenas formella beredning samt inhämtandet av information från IPEX och andra parlament kan följande anges. I samtliga subsidiaritetsprövningar har en föredragningspromemoria upprättats med uppgifter om motivet till och syftet med förslaget, den rättsliga grunden och den befintliga lagstiftningen samt kommissionens motivering när det gäller subsidiaritetsprincipen. Regeringens bedömning av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen begärdes beträffande KOM(2010) 794. När det gäller KOM(2011) 461 och KOM(2011) 290 hade utskottet en överläggning med regeringen varför regeringens bedömning i subsidiaritetsfrågan redan fanns tillgänglig. Promemoriorna innehöll inte något förslag till beslut från kansliet om subsidiaritetskontrollen. Utskottet konstaterade att kommissionen hade inlett ett förfarande för subsidiaritetsprövning och gjorde vid första beredningstillfället bedömningen att förslagen inte stred mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet har inte inhämtat någon information från andra parlament. Ärendena har inte heller tillförts någon relevant information från IPEX.

Stockholm den 15 november 2012

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Gunnar Axén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunnar Axén (M), Tomas Eneroth (S), Mikael Cederbratt (M), Fredrik Lundh Sammeli (S), Lars-Arne Staxäng (M), Eva-Lena Jansson (S), Finn Bengtsson (M), Ulf Nilsson (FP), Shadiye Heydari (S), Solveig Zander (C), Jasenko Omanovic (S), Gunilla Nordgren (M), David Lång (SD), Annelie Karlsson (S), Magnus Ehrencrona (MP), Christina Høj Larsen (V) och Annika Eclund (KD).

BILAGA 6**Socialutskottets yttrande****UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2012/13:5**

2012-10-25

10.30-10.55

§ 3 Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Utskottet behandlade frågan om yttrande till konstitutionsutskottet om tillämpningen av subsidiaritetsprincipen.

Utskottet beslutade följande yttrande.

Socialutskottet har behandlat ett ärende (folkhälsa) under den tidsperiod som uppföljningen omfattar och ett ärende (socialpolitik) under den föregående tidsperioden. Vid båda tillfällena har utskottet beslutat att förslagen inte strider mot subsidiaritetsprincipen. Det senast behandlade ärendet var kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett program för hälsa och tillväxt, det tredje fleråriga programmet för EU-åtgärder på hälsoområdet för perioden 2014-2020, KOM(2011) 709. I båda fallen har kommissionen lämnat motiveringar när det gäller subsidiaritetsprincipens tillämpning.

Inför det första beredningstillfället för den prövning som gjordes 2011 upprättade kansliet en promemoria där det redogjordes bl.a. för tvåstegsmetoden. Kansliet lämnade inte någon preliminär bedömning av förslagets förenlighet med subsidiaritetsprincipen. Vid det andra beredningstillfället redogjorde föredraganden för de uppgifter som en tjänsteman vid Socialdepartementet lämnat vid telefonsamtal samma dag om innehållet i ett utkast till regeringens yttrande. Dagen därpå kom regeringens bedömning till riksdagen. Regeringens bedömning var att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Vid det tredje beredningstillfället beslutade utskottet i frågan om subsidiaritetsprincipens tillämpning.

Informella triloger har nyligen inletts för förslaget, som är en del i arbetet med att implementera EU:s hälsostrategi i medlemsstaterna (rör finansieringen av strategin). Någon reell kompetensöverföring kommer alltså inte att ske. Så var inte heller fallet när det gäller prövningen 2010.

Föredraganden gjorde några kontroller i Ipex under ärendets gång, men detta föranledde inte några särskilda åtgärder eftersom den information som fanns där inte gav något av betydelse inför utskottets beslut.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

Vid protokollet Mattias Andersson

Rätt utdraget
intygar Mattias Andersson

Exp: 2012-10-25 till KU

BILAGA 7

Trafikutskottets yttrande 2012/13:TU1y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Vid sitt sammanträde den 20 september 2012 beslutade konstitutionsutskottet att bereda övriga utskott tillfälle att kommentera de iakttagelser som redovisats i en promemoria som utarbetats inom konstitutionsutskottets kansli och som omfattar de subsidiaritetsprövningar som har genomförts i riksdagen under tiden den 1 januari 2011 — 31 december 2011.

Trafikutskottet välkomnar att subsidiaritetsprincipens tillämpning följs upp och bejakar den fokusförändring som inletts i konstitutionsutskottets arbete till att i högre grad riktas mot värdet av detta nya parlamentariska verktyg och utfallet av beredningsförfarandet. Inom ramen för det fortsatta parlamentariska utvecklingsarbetet efterlyser trafikutskottet att uppföljningen av riksdagens tillämpning också sätts in i ett europeiskt perspektiv med en utblick mot arbetsformer och erfarenheter i andra parlament när det gäller hantering av subsidiaritetsärenden. I yttrandet lyfter utskottet också fram behovet av ett kvalitativt bra beslutsunderlag för att subsidiaritetsprövningen ska kunna utföras på ett fullgott sätt samt frågor om åtgärder för att främja en ökad enhetlighet i riksdagens beredningsarbete. Allt i syfte att ge ökade förutsättningar för att riksdagens kontroll av att subsidiaritetsprincipen inte överträds inom EU-samarbetet kan bli än mer effektiv och stärka riksdagens inflytande i EU-arbetet.

Utskottets överväganden

Inledning

Den period som nu är föremål för konstitutionsutskottets uppföljning omfattar tiden den 1 januari 2011 — 31 december 2011. Under denna period har trafikutskottet genomfört tio subsidiaritetsprövningar. Dessa är följande:

- KOM(2011) 402 Förslag till förordning om roaming i allmänna mobila kommunikationsnät i unionen
- KOM(2011) 451 Förslag till förordning om ändring av förordning om färdskrivare m.m.
- KOM(2011) 439 Förslag till ändring av direktiv om svavelhalten i marina bränslen
- KOM(2011) 456 Förslag till direktiv om fritidsbåtar och vattenskotrar
- KOM(2011) 555 Förslag till direktiv om minimikrav på utbildning av sjöfolk
- KOM(2011) 566 Förslag till förordning om påskyndat införande av krav på dubbelskrov eller likvärdig konstruktion för oljetankfartyg med enkelskrov
- KOM(2011) 657 Förslag till förordning om riktlinjer för transeuropeiska telekommunikationsnät
- KOM(2011) 659 Förslag till förordning om ändring av ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation (2007–2013) och av de allmänna reglerna för gemenskapens finansiella stöd för transeuropeiska transport- och energinät
- KOM(2011) 665 Förslag till förordning om inrättande av Fonden för ett sammanlänkat Europa
- KOM(2011) 710 Förslag till direktiv om körkort som innehåller ett förarkorts funktioner.

Trafikutskottets ställningstagande

Övergripande bedömning

Bra med fokusförändring

Trafikutskottet välkomnade i sitt yttrande till konstitutionsutskottet hösten 2011 om uppföljningen av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen att en uppföljning görs av subsidiaritetsprincipens tillämpning och framhöll i yttrandet att tyngdpunkten – efter hittillsvarande inledningskede – i än högre grad bör kunna läggas på själva utfallen och graden av måluppfyllelse för att trygga att subsidiaritetsprincipen inte överträds i den fortsatta utvecklingen av EU-samarbetet. Utskottet ser därför med tillfredsställelse att i den nu aktuella uppföljningen har en fokusförändring skett till att i ökad utsträckning betona sakfrågan, dvs. utfallen av subsidiaritets-

bedömningarna. Då det är fråga om en uppföljning och inte en granskning av utskotten, finns dessutom, enligt trafikutskottets mening, anledning att ytterligare skifta fokus från den formella hanteringen av ärendena till utfallet av hanteringen och värdet av detta nya parlamentariska verktyg.

Europeisk utblick kan ge värdefulla uppslag

I sammanhanget förtjänar att nämnas att Sverige är det enda land vars regelverk kräver att samtliga förslag till EU-lagstiftning granskas. Enligt trafikutskottets mening kan det vara lämpligt att överväga en effektivisering av processen så att fokus hamnar på de lagförslag där subsidiaritetsprincipen verkligen riskerar att överträdas. Trafikutskottet sköter varje år ett stort antal subsidiaritetsprövningar. Ett flertal av dessa är av rent teknisk natur och inte sällan är det fråga om en kodifiering av sedan tidigare existerande lagar på EU-nivå; i dessa fall är det många gånger uppenbart att det inte föreligger någon risk för överträdelse av subsidiaritetsprincipen. En internationell utblick där en översyn av hur andra parlament inom unionen hanterar subsidiaritetsfrågorna skulle, enligt trafikutskottet, kunna vara lämplig att genomföra för att inhämta idéer och goda exempel.

En kvalitativ subsidiaritetsprövning förutsätter bra underlag

Trafikutskottet anser att det är viktigt att riksdagen har en tydlig överblick av subsidiaritetsbedömningen i samtliga förslag till lagstiftning från kommissionen. Därför krävs det att kommissionen motiverar sin bedömning i subsidiaritetsfrågan. Det är också viktigt att regeringen tidigt i processen lämnar sin inställning i frågan. Regeringens bedömning av frågan är viktigt av ett flertal anledningar bl.a. därför att regeringen är det organ som förhandlar om förslagen inom EU och därför många gånger har längre gående kunskaper om det enskilda lagförslaget än vad riksdagen har tillgång till. För att riksdagen ska kunna fullt ut tillgodogöra sig regeringens kunskaper i frågan krävs att dessa lämnas i ett tidigt skede av processen eftersom tidsfristen för behandling är relativt kort, åtta veckor. Enligt utskottets mening finns det anledning att rikta ökad uppmärksamhet på hur det parlamentariska beredningsarbetet kan grundas på ett utvecklat beslutsunderlag.

Främja ökad enhetlighet i riksdagen

Därtill kan det vara värdefullt med en sammanhållen utgångspunkt från riksdagens sida, dvs. att alla utskott använder likartade bedömningskriterier för om ett förslag står i överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen. Eftersom riksdagen är en enhet bör de signaler som skickas från riksdagen om subsidiaritetsfrågor, enligt trafikutskottets mening, inte vara alltför disparata. Hur ett förslag behandlas kan leda till att bedömningen i sakfrågan varierar. Exempelvis kan ett förslag i och för sig anses strida mot subsidiaritetsprincipen, men eftersom behandling samtidigt pågår i rådsmöten o.d.

kan ett utskott, efter en överläggning med regeringen, bedöma att de delar av förslaget som strider mot subsidiaritetsprincipen inte kommer att finnas med i det slutliga lagförslaget. En annan behandling av samma fråga skulle kunna leda till att utskottet beslutade avge ett utlåtande till kammaren och i nästa steg leda till beslut i kammaren att ett motiverat yttrande ska meddelas genom en riksdagsskrivelse.

Behov av centralt stöd

Utskottet vill, liksom i förra årets yttrande, lyfta fram frågan om ett centralt stöd till utskotten och deras kanslier i subsidiaritetsprövningen. Ett sådant stöd skulle kunna underlätta utvecklandet av en mer likartad principiell bedömning av subsidiaritetsfrågan. Därutöver kan detta innebära att frågor uppmärksammas där ett förslag i sig inte bryter mot subsidiaritetsprincipen men där förslaget utgör en del av en helhet där en överträdelse mot subsidiaritetsprincipen kan vara aktuell. För att detta ska kunna bli genomförbart krävs en systematisk sammanställning av utfallen av de olika subsidiaritetsprövningarna.

Prövning av lagstiftningspaket och enskilda akter

I likhet med vad konstitutionsutskottet framförde i betänkande 2011/12: KU4 anser trafikutskottet att varje lagförslag i ett framlagt lagstiftningspaket ska prövas var för sig, oberoende av hur kommissionen valt att presentera förslagen. Icke desto mindre kan detta medföra vissa praktiska svårigheter när delar av ett lagstiftningsförslag ska skiljas ut och prövas var för sig. Ett s.k. paket kan visserligen inte anses odelbart, dock kan det vara så att förslagen är beroende av varandras genomförande för en tillfredsställande helhetslösning.

Kommentarer om bedömningen av vissa iakttagelser och bedömningar som efterfrågas av konstitutionsutskottet

Det samlade utfallet hittills vad gäller lagstiftning på EU-nivå

Trafikutskottets beredningsområde är starkt internationellt präglad, såväl inom transportområdet som inom områdena för it och tele. Viktiga delar av regelverken inom områdena har sedan länge lagts fast i olika internationella forum. Det har gällt tekniska standarder och krav samt utformningen av olika trafik- och regleringsfrågor. Det rättsliga regelverket inom EU har mot denna bakgrund tillerkänt unionen en betydande beslutskapacitet inom transportområdet, vilket till stora delar gäller även inom post-, tele- och it-områdena.

Utskottet anser att denna ordning är naturlig och att en utveckling inom transport- och kommunikationsområdena bättre kan främjas om viktiga delar av det övergripande regelverket läggs fast på EU-nivå. Utskottet framhåller att syftet med många av förslagen inom trafikutskottets beredningsområde är att uppnå förenkling av regelverk och en enhetlig lagstiftning.

vilket i praktiken endast låter sig göras om reglerna är samstämmiga över hela unionen. Av detta följer att många av förslagen inom trafikutskottets beredningsområde av utskottet bedöms vara i överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen. Såväl den ekonomiska utvecklingen inom EU som främjas av likalydande regler för transporter av människor och gods som miljömässiga konsekvenser av transportsystemet är frågor som till sin natur lämpligen hanteras på EU-nivå.

Utskottet vill dock i sammanhanget framhålla vikten av att beslut i så stor utsträckning som möjligt fattas så nära medborgarna och företagen som möjligt. Denna syn har genom åren utformats i riksdagen i bred parlamentarisk samsyn. Enbart det faktum att det många gånger är lämpligt att beslut i trafikpolitiska frågor fattas på EU-nivå innebär inte att det per automatik är den lämpligaste nivån för ett beslut. Tvärtom kan det, enligt utskottets mening, inom det transportpolitiska området vara särskilt motiverat att subsidiaritetsprincipen noggrant följs upp inom området för att tillförsäkra att beslutsfattande hamnar på lämplig nivå.

Bedömning av om en reell kompetensöverföring till EU har skett, eller kommer att ske, genom lagförslagen

Trafikutskottet hänvisar till vad som sagts ovan om att många ärenden som rör den internationella samfärdseln inom utskottets område till sin natur lämpligen hanteras på unionsnivå. När det gäller frågan om kompetensöverföring påpekar utskottet att vissa av förslagen har gällt omarbeting och kodifieringar av redan existerande unionslagstiftning, andra förslag har gällt områden där unionen redan har kompetens eller har tagit upp en fråga som behandlats inom andra internationella forum, varför utskottet inte finner att något av de behandlade förslagen har lett till att reell kompetens överförs till EU.

Ärendenas formella hantering

Trafikutskottet har tidigare tillämpat en s.k. förenklad behandling av vissa subsidiaritetsärenden, i de fall ett utkast till lagstiftningsakt bedömdes vara så okontroversiellt att någon djupare analys inte ansågs vara nödvändig. Härefter har utskottet, i en strävan att uppnå ett enhetligt och lätt överblickbart system, övergått till en hantering där alla subsidiaritetsprövningar ska ske enligt den s.k. tvåstegsmetoden där underlagsmaterial i form av särskilda beredningspromemorior upprättas inför varje steg i utskottets ärendeberedning.

Trafikutskottet konstaterar att i den promemoria som finns i konstitutionsutskottets begäran om yttrande lyfts fram att i ett ärende, förslaget KOM (2011) 439, fattades beslut i utskottet först den 18 oktober 2011 trots att tidsfristen gick ut den 17 oktober 2011. Trafikutskottet gjorde i detta fall bedömningen att frågan, ur ett subsidiaritetsperspektiv, var av okomplikerad karaktär och att det inte förelåg risk att förslaget bröt mot subsidiari-

tetsprincipen. Med anledning av den bedömningen ansåg utskottet att det inte fanns skäl att kalla till sammanträde enbart för behandling av detta ärende, som var rent formellt till sin natur.

I ovannämnda promemoria, som finns i konstitutionsutskottets begäran om yttrande, berörs trafikutskottets användning av kanslikommentarer. Med anledning av detta vill utskottet klargöra att för att främja ett effektivt och ändamålsenligt beredningsarbete inom trafikutskottet tillämpas ordningen att kansliet i överläggningspromemorior i tillämpliga fall redogör för hur utskottet tidigare ställt sig i liknande frågor. En isolerad tolkning av detta förfarande skulle kunna ge intrycket att kansliet föreslår hur ledamöterna i utskottet ska ställa sig i en fråga. En mer relevant tolkning av förfarandet är dock i stället att kansliet erbjuder en service till ledamöterna genom att informera dem om utskottets tidigare ställningstaganden i likartade frågor och att utskottet därefter tar ställning till om denna linje ska hållas även i fortsättningen. Kanslikommentarerna i kanslipromemoriorna ska ses i ljuset av detta. Att kansliet i vissa fall framlägger sin synpunkt när det gäller bedömningen i subsidiaritetsfrågan, baserad på utskottets tidigare ställningstaganden samt i vissa fall regeringens ståndpunkt, är ett led i kansliets beredande arbete och har föränletts av den snäva tidsram inom vilken subsidiaritetsprövningarna ska utföras.

Inhämtande av information från IPEX och andra parlament

Utskottet har i sitt tidigare yttrande till konstitutionsutskottet påpekat den begränsade nytta IPEX har inneburit. När utskottet står inför en prövning av subsidiaritetsfrågan i ett ärende saknas ofta information från många medlemsländer. Därtill kommer att den information som läggs in ofta är på originalspråk och därmed svår att tillgodogöra sig. Däremot utgör IPEX en informationskälla för att i efterhand kunna göra sig en uppfattning om hur olika parlament ställt sig när det gäller subsidiaritetsprincipen i förhållande till lagstiftning på EU-nivå.

Utskottet har under den nu aktuella tidsperioden inte kontaktat andra parlament om deras inställning i en subsidiaritetsfråga.

Kommissionens motiveringar

Trafikutskottet vill framhålla det otillräckliga i att kommissionen många gånger lämnar en alltför knapphändig motivering i subsidiaritetsfrågan. Detta är enligt trafikutskottets mening otillfredsställande eftersom det är lämpligt att det organ som utreder och lägger fram ett lagstiftningsförslag också bör lämna en tillfredsställande motivering till sitt beslut. Avsaknaden av en fullgod motivering i fråga om subsidiaritet utgör enligt utskottet en svaghet i unionens lagstiftningsarbete.

Stockholm den 15 november 2012

På trafikutskottets vägnar

Anders Ygeman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Ygeman (S), Jan-Evert Rådström (M), Eliza Roszkowska Öberg (M), Monica Green (S), Jessica Rosencrantz (M), Lars Mejern Larsson (S), Sten Bergheden (M), Suzanne Svensson (S), Lars Tysklind (FP), Leif Pettersson (S), Lars Johansson (S), Edward Riedl (M), Stina Bergström (MP), Annelie Enochson (KD), Tony Wiklander (SD), Siv Holma (V) och Göran Lindell (C).

BILAGA 8

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande 2012/13:MJU1y

Riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprövningen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 20 september 2012 att ge övriga utskott tillfälle att kommentera dess iakttagelser i promemorian Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen – hösten 2012. Miljö- och jordbruksutskottet har beslutat att yttra sig över konstitutionsutskottets promemoria. Konstitutionsutskottet efterfrågar iakttagelser som gjorts vid de subsidiaritetsprövningar som utskotten gjorde under 2011. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas.

Utskottet anser att det finns skäl för konstitutionsutskottet att fortsätta att följa frågan om hur kontakter mellan parlamenten kan utvecklas. Detta är angeläget när det kan finnas invändningar mot kommissionens lagstiftningsutkast. På grundval av detta förhållande vill utskottet understryka att användningen av IPEX bör följas upp i syfte att överväga nödvändiga åtgärder så att it-stödet kan bli ett bättre verktyg vid beredningen av subsidiaritetsärenden. Utskottet har goda erfarenheter av kontakter med riksdagens kontaktperson i Bryssel. Det är enligt utskottets mening viktigt att utvecklingen av funktionen fortsätter så att resursen kan vara ett aktivt stöd vid beredningen av utlåtanden. Det gäller att dels fånga upp andra länders ståndpunkter, dels sprida riksdagens ståndpunkt för att få större genomslag innan tidsfrister går ut.

Vidare anser utskottet att det är väsentligt att uppmärksamma kommissionens svar på de motiverade yttrandena. Detta kan enligt utskottets mening vara ett underlag för att bedöma hur invändningar tas emot och bemöts, vilket i sin tur kan ha betydelse för lagstiftningsprocessen.

Det är enligt utskottets mening också viktigt att följa kommissionens motiveringar till subsidiaritetsprincipen så att man kan få en generell bild av kommissionens skyldighet att redovisa motiveringar i de utkast till lagstiftningsakter som prövas av de nationella parlamenten. Det är därför viktigt att frågan även ingår i framtida uppföljningar så att det blir möjligt att dra slutsatser i detta avseende.

Sammantaget konstaterar utskottet att de synpunkter som utskottet framförde vid konstitutionsutskottets förra uppföljning av subsidiaritetskontrollen hösten 2011 alljämt äger giltighet.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Konstitutionsutskottet följer tillämpningen av subsidiaritetsprincipen och meddelar kammaren sina iakttagelser en gång om året. I promemorian Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen – hösten 2012 redogör konstitutionsutskottet för sina iakttagelser som avser de subsidiaritetsprövningar som gjordes av riksdagen under perioden 1 januari–31 december 2011.

Mot denna bakgrund efterfrågar konstitutionsutskottet eventuella kommentarer som rör

- utfallet vad gäller lagstiftning på EU-nivå
- reell kompetensöverföring till EU om förslagen genomförs eller har skett i de fall förslagen har genomförts och hur den sammantagna utvecklingen på olika områden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen
- ärendenas formella beredning
- inhämtandet av information från IPEX och andra parlament
- kommissionens motiveringar.

Av konstitutionsutskottets promemoria framgår att miljö- och jordbruksutskottet har behandlat flest ärenden inom riksdagen under den period som uppföljningen omfattar. Utskottet har behandlat 28 subsidiaritetsärenden. I detta yttrande redovisar utskottet sina erfarenheter i huvudsak enligt konstitutionsutskottets önskemål.

Miljö- och jordbruksutskottets ställningstagande

Lagstiftning på EU-nivå och kompetensöverföring

Inledningsvis konstaterar utskottet att en fråga har resulterat i lagstiftning på EU-nivå. Denna fråga har emellertid utgjorts av tre ärenden som har prövats vid olika tillfällen och behandlats i tre utlåtanden från utskottet, varav två ingår i KU:s nuvarande uppföljning. Frågan gäller förslag till utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen. Det första ärendet ingick i KU:s förra uppföljning hösten 2011 och avsåg KOM(2010) 486 slutlig. Utskottet fann vid behandlingen av detta förslag i november 2010 att kommissionens då aktuella förslag inte var förenligt med subsidiaritetsprincipen (utl. 2010/11:MJU7).

Ett av de nu aktuella ärenden som ingår i konstitutionsutskottets uppföljning är ett förslag till förordning om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter ("förordningen om en samlad marknadsordning"), KOM

(2010) 799. Utskottet beslutade den 17 februari 2011 att avge ett utlåtande (2010/11:MJU21) om förslaget. I det aktuella förslaget har ett tidigare förslag till ändring rörande livsmedelshjälp till de sämst ställda i unionen inarbetats (KOM(2010) 486 slutlig).

Utskottet ansåg fortfarande att den rättsliga grund som kommissionen angav för livsmedelsstödet var felaktig, vilket gällde för det förslag som då behandlades och som hade behandlats tidigare. Varken syftet eller innehållet i den föreslagna rättsakten innefattades av den gemensamma jordbrukspolitikens mål. Den föreslagna åtgärden stod i strid mot subsidiaritetsprincipen, eftersom målet för den planerade åtgärden kunde och borde uppnås av medlemsländerna på central nivå eller på regional och lokal nivå. Utskottet anförde vidare att åtgärder av det slag som avsågs med det aktuella förslaget borde vara varje medlemsstats eget ansvar och att det därmed inte behövdes delegerade befogenheter som innebar att åtgärderna finansierades över EU-budgeten. Utskottet vidhöll således att kommissionens förslag, som avser utdelning av livsmedel till de sämst ställda, stod i strid med subsidiaritetsprincipen och föreslog att riksdagen skulle avge ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande.

Utskottet lämnade även ett utlåtande om det ändrade förslaget till förordning om ändring av förordningar vad gäller utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen (KOM(2011) 634). Utskottet avgav utlåtandet (2011/12:MJU8) den 17 november 2011. Förslaget ersatte det tidigare nämnda förslaget, KOM(2010) 486, som redovisats ovan.

Utskottet påpekade ännu en gång att den rättsliga grund som kommissionen angav för förslaget var felaktig, trots att kommissionen lagt till artikel 175.3 i EUF-fördraget och därmed föreslog en dubbel rättslig grund. Oavsett vilken rättslig grund kommissionen valde för förslaget kunde utskottet inte finna några skäl till att målen för den planerade åtgärden i det aktuella förslaget, som i huvudsak var socialpolitiska, bättre skulle uppnås på unionsnivå. Utskottet vidhöll likaså sin åsikt att i och med de ändringar av livsmedelsstödet som kommissionen föreslog hade syftet med de åtgärder som det aktuella förslaget rörde skiftat karaktär från att ha varit jordbrukspolitiska åtgärder till att vara socialpolitiska åtgärder. Socialpolitik hör främst till medlemsstaternas ansvar enligt fördragen. Förslaget stred därför mot subsidiaritetsprincipen. I utlåtandet konstaterade utskottet att varken syftet med eller innehållet i den föreslagna rättsakten kunde innefattas av något av den gemensamma jordbrukspolitikens mål i artikel 39 i EUF-fördraget. Utskottets uppfattning låg även i linje med det som EU-domstolen anförde i mål T-576/08.

I samband med Europaparlamentets andra läsning av kommissionens förslag nämnde parlamentet att Sverige tillsammans med Danmark och Storbritanniens överhus hade lämnat motiverade yttranden med anledning av kommissionens förslag.

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd antog den 15 februari 2012 förordning (EU) nr 121/2012 om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1290/2005 och (EG) nr 1234/2007 vad gäller utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen. I artikel 27 fastställs en ordning för utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen för 2012 och 2013, vilket innebär att åtgärden tidsbegränsas.

Det är svårt att uttala sig om riksdagens motiverade yttranden där kommissionens förslag avvisades har haft betydelse för utfallet av lagstiftningen. Däremot kan konstateras att kommissionen presenterade tre förslag i samma fråga. Det slutliga förslaget som sedan resulterade i en lagstiftningsakt innebar att åtgärden tidsbegränsades till två år. Lagstiftning brukar inte var tidsbegränsad. Enligt utskottets mening kan det därför finnas skäl att även fortsättningsvis vara uppmärksam på eventuella nya lagstiftningsförslag.

I det aktuella fallet har det inte skett någon reell kompetensöverföring till EU eftersom utdelningen av livsmedel begränsades till en tvåårsperiod. Inom utskottets beredningsområde är det än så länge endast denna fråga som har resulterat i lagstiftning och därför är underlaget alltför begränsat för att man ska kunna göra iakttagelser om kompetensöverföring till EU.

I utskottets yttrande till konstitutionsutskottet hösten 2011 framfördes att det är väsentligt att konstitutionsutskottet fortsätter att uppmärksamma frågor som är kopplade till såväl lagstiftning som kompetensöverföring i syfte att på sikt få fram ett underlag som gör det möjligt att dra slutsatser i detta avseende. Enligt utskottets mening kan en samlad analys av kommissionens svar på riksdagens utlåtanden utgöra ett viktigt bidrag när det gäller att dra slutsatser inom området.

Utskottet anser alltså att kommissionens svar är ett underlag för att bedöma hur invändningar tas emot och bemöts, vilket i sin tur kan ha betydelse för lagstiftningsprocessen. Utskottets erfarenheter är att kommissionen inte i sak bemöter de invändningar som har framförts i subsidiaritetsärendena. Det behövs dock mer underlag för att man ska kunna få en generell bild av detta.

Ärendenas formella beredning

Utskottet använder tvåstegsmetoden vid beredning och beslut i subsidiaritetsärenden. Det innebär att beredning och beslut sker vid olika sammanträden enligt den hänvisning som finns i förarbetena (bet. 2009/10:KU2).

I utskottets yttrande till konstitutionsutskottet hösten 2011 om tillämpningen av subsidiaritetsprincipen ansåg utskottet att tvåstegsmetoden hade fungerat väl. Det var enligt utskottet en fördel att ett ärende behandlas vid två tillfällen eftersom det ger utskottets ledamöter mer tid att göra erforderliga överväganden innan de ska fatta beslut i den aktuella frågan.

För varje ärende upprättar kansliet en promemoria som innehåller en beskrivning av ärendet och förslag från kansliet med en bedömning av om det kan finnas problem i förhållande till subsidiaritetsprincipen eller om problem inte bör föreligga. Om kansliet bedömer att det kan finnas problem föreslås att en bedömning begärs in från regeringen.

I två ärenden beslutade utskottet under 2011 att begära in regeringens bedömning inom subsidiaritetsprövningen. Det gällde kommissionens förslag om ändring av rådets förordning när det gäller livsmedel till de sämst ställda i unionen (KOM(2010) 799 och KOM(2010) 634). Som framgått ovan fann utskottet att förslagen stred mot subsidiaritetsprincipen (utl. 2010/11:MJU21 och utl. 2011/12:MJU8). Riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottet vidhåller att den valda beredningsordningen fungerar väl.

Information i IPEX m.m.

Vid beredningen av de aktuella ärendena har inte information i IPEX använts. En brist i IPEX är att det i vissa fall saknas uppgifter från en del medlemsstater. Alla länder rapporterar inte till systemet. Kvaliteten på och innehållet i medlemsstaternas rapportering varierar också. Ibland kan det även vara svårt att hitta relevant information. Utskottet konstaterar exempelvis att det när det gäller ärendena om utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen inte finns någon hänvisning i IPEX mellan dessa ärenden. Detta innebär således att samma fråga redovisas tre gånger i olika KOM-dokument utan att man får veta att de har behandlats vid flera tillfällen.

Det är en fördel att kontaktuppgifter för handläggare i de nationella parlamenten ofta finns tillgängliga i IPEX. Detta kan underlätta kontakterna mellan parlamenten.

Utskottet ansåg i sitt förra yttrande till konstitutionsutskottet att det fanns ett behov av att följa upp användningen av IPEX och i vilken utsträckning IPEX utgjorde ett stöd för de nationella parlamenten. Uppföljningen borde ligga till grund för bedömningar av vilka förbättringar som behövdes och hur dessa kunde tillgodoses. Utskottet anser att behovet av uppföljning kvarstår.

Enligt utskottets mening är det viktigt att den information som finns i IPEX är av god kvalitet och att den är tillgänglig på engelska. När det gäller de nationella parlamentens beslut om ett motiverat yttrande är det också väsentligt att informationen finns tillgänglig i IPEX i direkt anslutning till beslutet. Vidare är det önskvärt att motiven i dessa yttranden regelmässigt översätts till engelska eftersom detta är en viktig information till andra parlament.

Utskottet anser att dessa delar behöver förbättras för att IPEX ska kunna bli ett bra stöd i samband med handläggningen av ärenden, vilket också kan innebära att informationsutbytet mellan de nationella parlamenten främjas.

I samband med konstitutionsutskottets förra uppföljning av riksdagens subsidiaritetskontroll redovisade miljö- och jordbruksutskottet sina positiva erfarenheter av kontakter med riksdagens representant i Bryssel. Utskottet framhöll att det behövs information av informell karaktär under beredningen av ärenden där det kan finnas problem i förhållande till subsidiaritetsprincipen. Enligt utskottets bedömning var det svårt att tillgodose detta behov med ett tekniskt stöd.

Riksdagens representant förmedlade bl.a. information som ledde till ett positivt informationsutbyte med andra länders representanter. Utskottet har i ett remissvar till EUMOT-utredningen framhållit att riksdagens representant ska kunna rikta in sig på uppgifter som har ett mervärde för utskotten och riksdagen. Detta gäller t.ex. att vara ett aktivt stöd vid utlåtanden genom att dels fånga upp andra länders ståndpunkter, dels sprida riksdagens ståndpunkt för att få större genomslag innan tidsfrister går ut.

Sammantaget anser utskottet att riksdagens representant i Bryssel har bidragit till att skapa det mervärde som utskottet tidigare har uppmärksammat.

Kommissionens motiveringar

Utskottet har i olika sammanhang påtalat att det saknas motiveringar med utgångspunkt i subsidiaritetsprincipen. I konstitutionsutskottets uppföljning hösten 2011 lyfte utskottet fram att bristen på motivering är särskilt anmärkningsvärd när det gäller den tidigare nämnda frågan om livsmedel till de sämst ställda i unionen (2011/12:MJU1y). Som framgått ovan har frågan behandlats i sammanlagt tre utkast till lagstiftningsakt. I samtliga fall saknades en motivering med utgångspunkt i subsidiaritetsprincipen, vilket påpekades i samtliga utlåtanden. Utskottet anförde i det sista ärendet att förslaget till rättsakt saknade en uttrycklig bedömning av subsidiaritetsprincipen i förhållande till de föreslagna åtgärderna (utl. 2011/12:MJU8). Detta var samtidigt tredje gången utskottet prövade ett reviderat förslag om livsmedelsstöd till de sämst ställda i unionen med utgångspunkt i subsidiaritetsprincipen. Utskottet noterade att inget av förslagen har innehållit någon motivering mot bakgrund av subsidiaritets- eller proportionalitetsprincipen med avseende på livsmedelsstödet. Med tanke på att flera nationella parlament efter noggrann prövning har framhållit att de tidigare förslagen strider mot subsidiaritetsprincipen hade det varit önskvärt om kommissionen i alla fall i detta tredje förslag hade angett en motivering mot bakgrund av i synnerhet subsidiaritetsprincipen. Utskottet fann det anmärk-

ningsvärt att kommissionen hade underlåtit att uppfylla denna skyldighet som kommissionen har och som är av största vikt för ett brett demokratiskt förtroende för beslutsprocessen inom EU.

Utskottet understryker att det är väsentligt att denna fråga uppmärksammas i ett brett perspektiv så att man kan få en generell bild av kommissionens skyldighet att redovisa motiveringar i de utkast till lagstiftningsakter som prövas av de nationella parlamenten. Det är därför viktigt att frågan även ingår i framtida uppföljningar så att det blir möjligt att dra slutsatser i detta avseende.

Stockholm den 20 november 2012

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Bengt-Anders Johansson (M), Rune Wikström (M), Helén Pettersson i Umeå (S), Johan Hultberg (M), Jan-Olof Larsson (S), Anita Brodén (FP), Sara Karlsson (S), Roger Tiefensee (C), Pyyri Niemi (S), Åsa Coenraads (M), Josef Fransson (SD), Jens Holm (V), Christina Karlsson (S), Linda Arvidsson Wemmert (M), Kew Nordqvist (MP) och Roland Utbult (KD).

BILAGA 9

Näringsutskottets yttrande 2012/13:NU2y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Av 10 kap. 6 § riksdagsordningen följer att konstitutionsutskottet ska följa tillämpningen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kamraren sina iakttagelser. Konstitutionsutskottet beslutade vid sitt sammanträde den 20 september 2012 att ge övriga utskott tillfälle att genom ett yttrande lämna eventuella kommentarer till de iakttagelser som gjorts i en vid konstitutionsutskottets kansli upprättad promemoria om uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen och som rör perioden den 1 januari – 31 december 2011.

Näringsutskottet har under den aktuella perioden subsidiaritetsprövat 23 utkast till lagstiftningsförslag. I yttrandet framhåller utskottet betydelsen av ett gemensamt förhållningssätt för stöd till utskotten i subsidiaritetsprövningen för att nå likartade bedömningar av principiella slag. Utskottet noterar även att det saknas fasta rutiner för information om när lagstiftningsförslagen antagits. Vidare menar utskottet att det är eftersträvansvärt att riksdagen och regeringen tillämpar likartade metoder vad gäller genomförandet av en subsidiaritetsprövning.

Utskottets överväganden

Konstitutionsutskottets underlag

Konstitutionsutskottets uppföljning omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under perioden den 1 januari – 31 december 2011. Av konstitutionsutskottets promemoria (daterad 2012-09-20) framgår att uppföljningen omfattar dels den formella hanteringen i riksdagen av utkast till lagstiftningsakter som översänts för subsidiaritetskontroll, dels de genomförda subsidiaritetskontrollernas utfall på en övergripande nivå. I promemorian redogörs även för konstitutionsutskottets iakttagelser av utskottens subsidiaritetsprövningar. Konstitutionsutskottet önskar särskilt få utskottens kommentarer och bedömningar om följande:

1. En kommentar önskas av det samlade utfallet hittills på olika politikområden vad gäller lagstiftning på EU-nivå.
2. En bedömning önskas av i vilken utsträckning en reell kompetensöverföring till EU kommer att ske om förslagen genomförs eller har skett i de fall förslagen genomförts, och hur den sammantagna utvecklingen på olika områden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar önskas avseende ärendenas formella beredning.
4. En kommentar önskas avseende inhämtandet av information från IPEX och andra parlament.
5. En kommentar önskas avseende kommissionens motiveringar.

Näringsutskottets ställningstagande

Genomförda subsidiaritetsprövningar

Totalt har utskottet sedan riksdagen började subsidiaritetspröva utkast till lagstiftningsförslag den 1 december 2009 fram till den 31 december 2011 genomfört 27 subsidiaritetsprövningar. Under den nu aktuella perioden för konstitutionsutskottets uppföljning som omfattar den 1 januari – 31 december 2011 har utskottet subsidiaritetsprövat 23 utkast till lagstiftningsförslag.

Erfarenheter av beredningen

För varje subsidiaritetsärende upprättar utskottets kansli en föredragningspromemoria som innehåller en beskrivning av det aktuella utkastet till lagstiftningsförslag och en initial bedömning från kansliet om huruvida det finns skäl eller saknas anledning för utskottet att begära in regeringens bedömning. Av de 23 ärenden som subsidiaritetsprövades avgjordes 13 ärenden med endast en behandling i utskottet och utskottet valde då att inte inhämta regeringens bedömning i subsidiaritetsfrågan. I resterande 10

fall inhämtades regeringens bedömning. I de fall utskottet begärde regeringens bedömning hänvisade regeringen i majoriteten av fallen till faktagromemorian i ärendet. I endast ett fall upprättade regeringen en särskild promemoria med anledning av utskottets begäran. I tre fall redogjorde tjänstemän från Regeringskansliet för regeringens bedömning i utskottet.

Utskottet har haft den så kallade tvåstegsmetoden som utgångspunkt vid subsidiaritetsprövningarna. Metoden har redogjorts för och hänvisats till i flertalet av föredragningspromemoriorna.

För två av de granskade ärendena lämnade utskottet utlåtanden. Det ena utlåtandet (utl. 2011/12:NU8) rörde kommissionens förslag till direktiv om energieffektivitet (KOM(2011) 370), vilket utskottet ansåg stred mot subsidiaritetsprincipen. Riksdagen biföll utskottets förslag att lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. I det motiverade yttrandet anförs följande:

Det kan inte heller vara godtagbart att ett direktivförslag som i en sammanvägd helhet bedöms "respektera" subsidiaritetsprincipen samtidigt tillåts innefatta delar som innebär att den nämnda principen inte har beaktats på ett tillfredsställande sätt. [- - -] Sammantaget [...] anser riksdagen att direktivförslaget inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Det andra utlåtandet (utl. 2011/12:NU15) rörde kommissionens förslag till förordning om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer (KOM(2011) 658). I detta fall ansåg utskottet dock att förslaget inte stred mot subsidiaritetsprincipen. Riksdagen biföll utskottets förslag och lade utlåtandet till handlingarna. I en reservation (S, SD och V) redovisades uppfattningen att förslaget stred mot subsidiaritetsprincipen.

Utskottet har i samband med beredningen av subsidiaritetsärenden inte haft någon direkt kontakt med parlament i andra medlemsländer. Endast i begränsad omfattning har utskottet haft användning av den information som finns tillgänglig i IPEX. Informationen saknas dock ofta vid den tidpunkt när den kan vara relevant för utskottet, och den upplevs ofta som bristfällig då vissa parlament inte verkar använda sig av IPEX. Vidare kan informationen vara svår att tillgodogöra sig eftersom den oftast enbart verkar finnas på medlemslandets språk. Utskottet vill dock framhålla kontakterna med riksdagens representant i Bryssel som med sitt kontaktnät med de andra parlamentens representanter kan ge information om beredningsläget i andra parlament på ett relativt tidigt stadium.

Kommissionens motivering avseende subsidiaritetsprincipen har i ett fall saknats helt. Det rörde då kommissionens förslag till förordning om särskilda bestämmelser för stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden till målet Europeiskt territoriellt samarbete (KOM(2011) 611). I ett annat fall, vilket rörde kommissionens förslag till förordning om Sammanhållningsfonden (KOM(2011) 612), förefaller det som om kommissionen återanvänt den motivering som uppges i förslag till särskilda bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden och målet Investering för tillväxt och sysselsättning (KOM(2011) 614).

Lagstiftning och kompetensöverföring

När gäller frågan om en reell kompetensöverföring till EU kommer att ske eller har skett genom förslagens genomförande vill utskottet anföra följande. Kommissionens förslag till direktiv om energieffektivitet (KOM (2011) 370), och dess förslag till beslut om inrättandet av en mekanism för informationsutbyte om mellanstatliga avtal mellan medlemsstaterna och tredjeländer på energiområdet (KOM(2011) 658) antogs båda av Europaparlamentet och rådet under hösten 2012. Båda rättsakterna är relativt omfattande. Utskottet kan inte utesluta att antagandet av nämnda rättsakter innebär att kompetens överförs från nationell nivå till EU-nivå. Utan en mer genomgripande analys och jämförelse än vad som är görligt inom ramen för detta yttrande mellan de nu antagna och de tidigare gällande rättsakter på området anser utskottet inte att det är möjligt att fastställa huruvida kompetens faktiskt överförs eller inte. Möjligen är de två berörda rättsakterna intressanta för en vidare uppföljning av kompetensöverföringen till EU.

Utskottet vill i detta sammanhang betona vikten av rutiner för att följa upp hur riksdagens invändningar mot subsidiaritetsprincipens tillämpning tillgodosätts i antagen lagstiftning. Utskottet noterar att riksdagen i dag saknar fasta rutiner för information om när lagstiftningsförslagen antagits. Mot bakgrund av att riksdagen har möjlighet att genom regeringen väcka ogiltighetstalan vid EU-domstolen inom två månader efter det att rättsakten har antagits om rättsakten antas utan att riksdagens synpunkter beaktats av EU:s institutioner finns det skäl att belysa detta ytterligare.

Utskottet vill även framhålla betydelsen av ett gemensamt förhållningssätt för stöd till utskotten i subsidiaritetsprövningen för att nå likartade bedömningar av principiella slag. Som exempel kan nämnas utskottets subsidiaritetsprövning av förslaget till energieffektiviseringsdirektiv (KOM (2011) 370), där utskottets helhetsbedömning var att förslaget stred mot subsidiaritetsprincipen i och med att det i förslaget fanns delar som utskottet inte kunde acceptera. Det är enligt utskottets mening angeläget att utskotten tillämpar likartade principer vid sina bedömningar. Mot denna bakgrund kan det finnas skäl att överväga ett utvidgat centralt stöd till utskotten när det gäller subsidiaritetsprövningarna.

Vidare har utskottet tidvis upplevt att riksdagens och regeringens genomförande av prövningar av subsidiaritetsprincipens tillämpning skiljer sig åt. Utskottet menar att det är eftersträvansvärt att riksdagen och regeringen tillämpar likartade metoder vad gäller genomförandet av en subsidiaritetsprövning.

Utskottet vill därtill understryka betydelsen av att information från kommissionen utvecklas ytterligare när det gäller tidpunkten för presentation av utkast till lagstiftningsförslag då det är angeläget för utskottens verksamhetsplanering. Ärendena har haft en tendens att inkomma utan direkt förvarning och under hösten 2011 inkom de till stor del samlat till utskottet. Detta kan periodvis skapa hög arbetsbelastning för utskotten. Allt som

kan underlätta utskottens planering, så som kammarkansliets genomgång av kommissionens planeringsdokument och preliminära fördelning av subsidiaritetsärenden på respektive utskott, välkomnas.

Stockholm den 6 november 2012

På näringsutskottets vägnar

Jessica Polfjärd

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jessica Polfjärd (M), Jennie Nilsson (S), Hans Rothenberg (M), Carina Adolfsson Elgestam (S), Olof Lavesson (M), Krister Örnfjäder (S), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Ann-Kristine Johansson (S), Eva Flyborg (FP), Börje Vestlund (S), Helena Lindahl (C), Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Lars Isovaara (SD), Kent Persson (V), Ingela Nylund Watz (S), Lise Nordin (MP) och Penilla Gunther (KD).

BILAGA 10

Arbetsmarknadsutskottets yttrande 2012/13:AU2y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 20 september 2012 att bereda övriga utskott tillfälle att senast den 6 november 2012 yttra sig över en promemoria som upprättats vid konstitutionsutskottets kansli. I promemorian beskrivs vilka iakttagelser konstitutionsutskottet gjort vid uppföljningen av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen. Tiden för yttranden har senare förlängts till den 20 november 2012. Konstitutionsutskottets uppföljning hösten 2012 omfattar de subsidiaritetsprövningar som har genomförts i riksdagen, dvs. lett till beslut antingen i ett utskott (protokollsutdrag) eller i kammaren (motiverat yttrande) under tiden den 1 januari–31 december 2011.

Arbetsmarknadsutskottet yttrar sig i det följande om de sex subsidiaritetsprövningar som utskottet gjort under 2011.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009. Sedan dess har riksdagen enligt 10 kap. 6 § riksdagsordningen i uppgift att pröva om ett utkast till lagstiftningsakt strider mot subsidiaritetsprincipen. Prövningen utförs av utskotten i riksdagen. Konstitutionsutskottet ska enligt nämnda paragraf följa tillämpningen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser.

Konstitutionsutskottet har för uppföljningen av 2011 års subsidiaritetsprövningar beslutat att efterfråga övriga utskotts eventuella kommentarer till de iakttagelser som konstitutionsutskottet gjort i en promemoria som översänts till utskotten (daterad 2012-09-20).

Konstitutionsutskottet önskar särskilt följande kommentarer och bedömning:

1. En kommentar om det samlade utfallet hittills på olika politikområden vad gäller lagstiftning på EU-nivå.
2. En bedömning av i vilken utsträckning en reell kompetensöverföring till EU kommer att ske om förslagen genomförs eller har skett i de fall förslagen genomförts och hur den sammantagna utvecklingen på olika områden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar om ärendenas formella beredning.
4. En kommentar om inhämtandet av information från IPEX och andra parlament.
5. En kommentar om kommissionens motiveringar.

Enligt uppgift från konstitutionsutskottets kansli ska frågorna 1) och 2) tolkas som att konstitutionsutskottet efterfrågar övriga utskotts övergripande bedömning av om det har skett en kompetensöverföring från medlemsstaterna till unionen inom vart och ett av de politikområden som EU-politiken indelas i och som faller inom respektive utskotts beredningsområde.

Utskottets subsidiaritetsprövningar under 2011

Utskottet genomförde sammanlagt sex subsidiaritetsprövningar under kalenderåret 2011, varav utskottet och senare riksdagen i två fall fann att kommissionens förslag till lagstiftning stred mot subsidiaritetsprincipen. I det ena fallet reserverade sig Socialdemokraterna och i det andra fallet Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet.

I övriga fyra ärenden ansåg utskottet inte att förslagen stred mot subsidiaritetsprincipen. I två av dessa fall reserverade sig företrädaren för Sverigedemokraterna, då denne ansåg att förslagen stred mot subsidiaritetsprincipen.

Ärendena var:

- Förslag till ändring av förordning (EG) nr 1927/2006 om upprättande av Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter, KOM(2011) 336.
- Förslag till direktiv om minimikrav för arbetstagares hälsa och säkerhet vid exponering för risker som har samband med fysikaliska agens (elektromagnetiska fält) i arbetet, KOM(2011) 348.
- Förslag till förordning om Europeiska socialfonden och om upphävande av förordning (EG) nr 1081/2006, KOM(2011) 607.
- Förslag till förordning om Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (2014–2020), KOM(2011) 608. I utlåtande 2011/12: AU3 Subsidiaritetsprövning av förslaget till förordning om Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (2014–2020) instämde utskottet i regeringens bedömning att målet med den föreslagna Europeiska globaliseringsfonden i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna. Utskottet ansåg att åtgärder av det slag som avsågs med förslaget bör vara varje medlemsstats eget ansvar i enlighet med subsidiaritetsprincipen. Socialdemokraterna reserverade sig och ansåg inte att förslaget stred mot subsidiaritetsprincipen.
- Förslag till förordning om Europeiska unionens program för social förändring och social innovation, KOM(2011) 609. I utlåtande 2011/12: AU4 Subsidiaritetsprövning av förslaget till förordning om Europeiska unionens program för social förändring och social innovation ansåg utskottet att två av de tre delarna av det föreslagna programmet inte stred mot subsidiaritetsprincipen. När det gällde främjandet av mikro-kreditgivning och stöd till socialt företagande var utskottet tveksamt till om det fanns ett europeiskt mervärde. Utskottet ansåg att målen i denna del i tillräcklig utsträckning borde kunna uppnås på nationell nivå. Sverigedemokraterna respektive Vänsterpartiet ansåg att alla tre respektive två av de tre delarna av förslaget stred mot subsidiaritetsprincipen och reserverade sig.
- Förslag till direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar, det s.k. APEX-direktivet, (omarbetning), KOM(2011) 772.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att de nationella parlamentens subsidiaritetsprövning av förslag som väcks inom unionens lagstiftningsarbete är ett viktigt demokratiskt instrument, då de nationella parlamenten är bärare av en stark folklig legitimitet i medlemsstaterna. Det är av betydelse att de subsidiaritetsprövningar som görs i riksdagen och övriga nationella parlament följs upp och

att erfarenheter tas till vara, även i de fall där subsidiaritetsinvändningarna inte når tröskelnivån för att ett förslag till lagstiftning ska omprövas. Utskottet välkomnar därför konstitutionsutskottets uppföljning.

Utskottet kan, med hänvisning till frågorna 1) och 2) i promemorian från konstitutionsutskottet, konstatera att utskottet under 2011 behandlade ett relativt begränsat antal ärenden. De sex ärendena under 2011 spretade också mellan olika politikområden, och det var endast inom två områden som utskottet behandlade mer än ett ärende. Det kan vidare noteras att utskottet under hela 2010 endast behandlade ett ärende. Mot denna bakgrund finner utskottet det vanskligt att nu dra några mer övergripande slutsatser om hur den sammantagna utvecklingen på olika områden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen, på det sätt som efterfrågas i promemorian.

När det gäller den formella beredningen av ärendena kan sägas att utskottet i tre fall behandlade ärendet vid tre tillfällen, i två fall vid två tillfällen och i ett fall vid ett tillfälle. Utskottet beslutade att begära in regeringens ståndpunkt i subsidiaritetsfrågan i samtliga fall utom ett. Regeringen meddelade i dessa fall sin ståndpunkt genom fakta-PM i respektive ärende. Utskottet delegerade av praktiska skäl rätten att begära in synpunkter från Regeringskansliet och eventuella andra myndigheter till utskottets presidium i de två ärenden som var aktuella under sommaren.

När det gäller användningen av de nationella parlamentens informationsutbytesystem IPEX kan noteras att utskottet i några fall kunnat få information om andra parlaments ställningstaganden, men att värdet av informationen i IPEX begränsas av att medlemsstaterna bereder ärendena samtidigt. När det gällde behandlingen av fondförordningarna för den nya budgetperioden tog utskottskansliet kontakt med riksdagens representant vid EU:s institutioner för att snabbt få information om huruvida andra medlemsstaters parlament ämnade agera.

När det gäller kommissionens motiveringar till varför den anser att förslagen är förenliga med subsidiaritetsprincipen kan utskottet konstatera att motiveringarna generellt är mycket kortfattade. I två av fallen – förlängningen av globaliseringsfondens krisundantag och ändringen av direktivet om elektromagnetiska fält – var motiveringen begränsad till att i allt väsentligt konstatera att förslagen innebar förändringar i en EU-rättslig akt och därför inte kunde åtgärdas på nationell nivå. I två andra förslag – gällande Europeiska socialfonden och Programmet för social förändring och social innovation – nöjde sig kommissionen med att konstatera att målen för de föreslagna rättsakterna var formulerade så att de inte kunde uppnås på nationell nivå. Endast i de två sista fallen – den nya globaliseringsfonden och omarbetningen av APEX-direktivet – förde kommissionen ett något mer ingående resonemang i sak om varför den ansåg att en EU-lagstiftning kunde bedömas vara nödvändig. Utskottet anser att dessa observationer ger anledning att instämma i vad konstitutionsutskottet uttalat (2011/12:KU4 s. 41) om att uteblivna eller bristfälliga motiveringar gör det svårt för riks-

dagen att fullgöra sin fördragsenliga skyldighet att se till att subsidiaritetsprincipen följs i enlighet med protokollet om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Utskottet vill avslutningsvis peka på att förslaget till det nya programmet för social förändring och social innovation bestod av tre delar med skilda inriktningar. Utskottet noterade i sitt utlåtande över förslaget (2011/12:AU4 s. 7) att kommissionen inte hade gjort åtskillnad mellan programmets olika delar när den bedömde om förslaget var förenligt med subsidiaritetsprincipen. Utskottet anser att det hade varit av värde om kommissionen hade genomfört en subsidiaritetsbedömning av var och en av delarna som ingick i programmet. Vid sin bedömning fann utskottet, liksom senare riksdagen, att det endast var vissa aspekter av en av de tre delarna av programmet som kunde anses strida mot subsidiaritetsprincipen. Trots detta räknades riksdagens motiverade yttrande mot det samlade förslagets tröskelvärde. Utskottet kan konstatera att denna presumtion för subsidiaritetsinvändning å ena sidan gör det lättare för de nationella parlamenten att nå upp till tröskelvärdet och påverka kommissionens lagstiftningsarbete. Å andra sidan riskerar en sådan ordning att försena delar av en lagstiftning som de nationella parlamenten inte har någon invändning mot.

Stockholm den 20 november 2012

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Elisabeth Svantesson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Elisabeth Svantesson (M), Ylva Johansson (S), Maria Plass (M), Raimo Pärssinen (S), Gustav Nilsson (M), Patrik Björck (S), Hans Backman (FP), Ann-Christin Ahlberg (S), Annika Carlsson (C), Johan Andersson (S), Hanif Bali (M), Mehmet Kaplan (MP), Andreas Carlson (KD), Sven-Olof Sällström (SD), Jenny Petersson (M) och Kerstin Nilsson (S).

Förteckning över avgjorda subsidiaritetsärenden

Avgjorda subsidiaritetsärenden i riksdagen under tiden den 1 januari–31 december 2011

Utskott	KOM	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
KU	KOM(2011) 137	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 1049/2001 om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar	110414		
	KOM(2011) 489	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om Europaåret för medborgarna (2013)	111011		
FU	KOM(2010) 775	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om antagande av tekniska krav för betalningar och autogireringar i euro och om ändring av förordning (EG) nr 924/2009	110208		
	KOM(2010) 774	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om det europeiska national- och regionalräkenskapsystemet i Europeiska unionen	110215		
	KOM(2011) 8	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2003/71/EG och 2009/138/EG med avseende på befogenheterna för europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten och europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten	110303		
	KOM(2011) 142	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om bostadslåneavtal	110512		
	KOM(2011) 453	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag samt om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/87/EG om extra tillsyn över kreditinstitut, försäkringsföretag och värdepappersföretag i ett finansiellt konglomerat	111018 (utl. 2011/12: FIU7)	111019	ja
	KOM(2011) 651	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan (marknadsmissbruk)	111206		

Utskott	KOM	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammarkamraren	Motiverat ytrande
	KOM(2011) 652	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om marknader för finansiella instrument och om ändring av förordning [EMIR] om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister	111208		
	KOM(2011) 654	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om straffrättsliga påföljder för insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan	111206		
	KOM(2011) 656	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om marknader för finansiella instrument och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG	111208		
	KOM(2011) 683	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2004/109/EG om harmonisering av insynskraven angående upplysningar om emittenter vars värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad och om ändring av kommissionens direktiv 2007/14/EG	111208		
	KOM(2011) 452	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag	111213 (utl. 2011/12: FIU29)	111220	ja
SKU	KOM(2010) 749	Förslag till rådets beslut om ändring av beslut 2004/162/EG när det gäller produkter som kan komma att omfattas av befrielse från eller nedsättning av sjötull	110203		
	KOM(2010) 784	Förslag till rådets direktiv om ett gemensamt beskattningssystem för moderbolag och dotterbolag hemmahörande i olika medlemsstater	110217		
	KOM(2011) 121	Förslag till rådets direktiv om en gemensam konsoliderad bolagsskatttebas	110505 (utl. 2010/11: SkU37)	110511	ja
	KOM(2011) 169	Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 2003/96/EG om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet	110531		
	KOM(2011) 443	Förslag till rådets beslut om ändring av beslut (EG) 2002/546/EG vad gäller dess tillämpningstid	110927		

Utskott	KOM	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammarkamraren	Motiverat ytftrande
	KOM(2011) 594	Förslag till rådets direktiv om ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner och om ändring av direktiv 2008/7/EG	111115 (utl. 2011/12: SkUI2)	111130	ja
	KOM(2011) 714	Förslag till rådets direktiv om ett gemensamt system för beskattning av räntor och royaltyer som betalas mellan närstående bolag i olika medlemsstater	111213		
	KOM(2011) 730	Förslag till rådets förordning om administrativt samarbete i fråga om punktskatter	111215		
	KOM(2011) 706	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett åtgärdsprogram för tull- och skattefrågor i Europeiska unionen för perioden 2014–2020 (Fiscus) och om upphävande av beslut nr 1482/2007/EG och nr 624/2007/EG			
JuU	KOM(2010) 708	Förslag till rådets beslut om ändring av beslut (2008/203/EG) av den 28 februari 2008 om genomförande av förordning (EG) nr 168/2007 vad gäller antagande av ett flerårigt ramprogram för Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter för 2007–2012	110120		
	KOM(2011) 32	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om användning av PNR-uppgifter för att förebygga, upptäcka, utreda och lagföra terroristbrott och grov brottslighet	110329		
	KOM(2011) 118	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 562/2006 gemenskapskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengenrättsakter) och konventionen om tillämpning av Schengenavtalet	110412		
	KOM(2011) 135	Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 1073/1999 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av förordning (Euratom) nr 1074/1999	110510		
	KOM(2011) 275	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om miniminormer för brottslofters rättigheter samt stöd till och skydd av brottslofter	110614		

Utskott	KOM	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammarerna	Motiverat ytrande
	KOM(2011) 276	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga förfaranden	110614		
	KOM(2011) 335	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om europeisk statistik om trygghet mot brott	110823		
	KOM(2011) 326	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om rätt till advokat i straffrättsliga förfaranden och rätt till kontakt med tredje part vid frihetsberövande	110823		
	KOM(2011) 559	Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättandet av en utvärderings- och övervakningsmekanism avsedd att kontrollera tillämpningen av Schengenregelverket	111027		
	KOM(2011) 560	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 562/2006 i syfte att införa gemensamma regler för tillfälligt återinförande av gränskontroller vid de inre gränserna vid exceptionella omständigheter	111027	111109	ja
CU	KOM(2010) 748	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttsens område	(utl. 2011/12: JuU13)		
	KOM(2011) 79	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiven 89/666/EEG, 2005/56/EG och 2009/101/EG vad avser sammankoppling av centrala register, handelsregister och företagsregister	110414		
	KOM(2011) 126	Förslag till rådets förordning om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet i mål om makars förmögensförhållanden	110519		
	KOM(2011) 127	Förslag till rådets förordning om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om förmögensrättsliga verkningar av registrerade partnerskap	110519		

Utskott	KOM	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammarerna	Motiverat yttrande
	KOM(2011) 445	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om införande av ett europeiskt föreläggande om bevarande av bankkontotillgångar för att underlätta gränsöverskridande skuldinrivning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur	111011		
	KOM(2011) 635	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om en gemensam europeisk köplag	111201 (utl. 2011/12: CUII)	111208	nej
	KOM(2011) 684	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om årsbokslut, sammanställda redovisningar och rapporter i vissa typer av företag	111215		
	KOM(2011) 707	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ett konsumentprogram 2014–2020	111208		
	KOM(2011) 770	Anpassning till den nya lagstiftningsramen (Genomförande av varupaketet) Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av hissar och säkerhetskomponenter till hissar	111208		
UU	KOM(2010) 804	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ytterligare makroekonomiskt stöd till Georgien	110217		
	KOM(2011) 396	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om allmänna bestämmelser för makroekonomiskt stöd till tredjeländer	110920		
	KOM(2011) 446	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1085/2006 om upprättande av ett instrument för stöd inför anslutningen	110920		
FöU	KOM(2010) 781	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvariga olycksfall där farliga ämnen ingår	110201		
	KOM(2011) 688	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om säkerhet för prospekterings-, undersöknings- och produktionsverksamhet för olja och gas till havs	111124		

Utskott	KOM	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammarkamraren	Motiverat ytrande
	KOM(2011) 764	Anpassning till den nya lagstiftningsramen (Genomförande av varupaketet) Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av pyrotekniska artiklar	111201		
	KOM(2011) 765	Anpassning till den nya lagstiftningsramen (Genomförande av varupaketet) Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet	111201		
	KOM(2011) 771	Anpassning till den nya lagstiftningsramen (Genomförande av varupaketet) Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden och övervakning av explosiva varor för civilt bruk	111201		
SFU	KOM(2010) 794	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och av förordning (EG) nr 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004	110125		
	KOM(2011) 290	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 539/2001 om fastställande av förteckningen över tredje länder vars medborgare är skyldiga att inneha visering när de passerar de yttre gränserna och av förteckningen över de tredje länder vars medborgare är undantagna från detta krav	110616		
	KOM(2011) 461	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 1931/2006 vad gäller inlemmande av Kaliningradområdet och vissa polska administrativa distrikt i det område som anses som gränsområde	110914		
SoU	KOM(2011) 709	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett program för hälsa och tillväxt, det tredje fleråriga programmet för EU-åtgärder på hälsoområdet för perioden 2014–2020	111213		

Utskott	KOM	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammarerna	Motiverat ytrande
UBU	KOM(2011) 810	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om reglerna för deltagande och spridning i "Horisont 2020 – ramprogrammet för forskning och innovation (2014–2020)"	111220		
	KOM(2011) 811	Förslag till rådets beslut om inrättande av det särskilda programmet för genomförande av Horisont 2020 – ramprogrammet för forskning och innovation (2014–2020)	111220		
	KOM(2011) 817	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 294/2008 om inrättande av Europeiska institutet för innovation och teknik	111220		
	KOM(2011) 822	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om det strategiska innovationsprogrammet för Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT): institutets bidrag till ett mer innovativt Europa	111220		
TU	KOM(2011) 402	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om roaming i allmänna mobila kommunikationsnät i unionen	110927		
	KOM(2011) 439	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 1999/32/EG vad gäller svavelhalten i marina bränslen	111018		
	KOM(2011) 451	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EEG) nr 3821/85 om färdskrivare vid vägtransporter och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 561/2006	111013		
	KOM(2011) 456	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om fritidsbåtar och vattenskotrar	111018		
	KOM(2011) 555	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/106/EG om minimikrav på utbildning för sjöfolk	111110		
	KOM(2011) 566	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ett påskynat införande av krav på dubbelskrov eller likvärdig konstruktion för oljetankfartyg med enkelskrov	111110		

Utskott	KOM	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammarkaren	Motiverat yfrtrande
	KOM(2011) 657	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om riktlinjer för transeuropeiska telekommunikationsnät och om upphävande av beslut nr 1336/97/EG	111206		
	KOM(2011) 659	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av beslut nr 1639/2006/EG om att upprätta ett ramprogram för konkurrenskraft och innovation (2007–2013) och av förordning (EG) nr 680/2007 om allmänna regler för gemenskapens finansiella stöd på området transeuropeiska nät på transportområdet och energiområdet	111206		
	KOM(2011) 665	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Fonden för ett sammanlänkat Europa	111206		
	KOM(2011) 710	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG vad gäller körkort som innehåller ett förarkorts funktioner	111206		
MJU	KOM(2010) 733	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter	110127		
	KOM(2010) 767	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om särskilda åtgärder inom jordbruket till förmån för de mindre Egeiska öarna	110127		
	KOM(2010) 738	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1234/2007 vad gäller handelsnormer	110127		
	KOM(2010) 761	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 485/2008 om medlemsstaternas granskning av de transaktioner som utgör en del av systemet för finansiering genom Europeiska garantifonden för jordbruket	110127		
	KOM(2010) 745	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1290/2005 om finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 165/94 och 78/2008	110127		
	KOM(2010) 759	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter	110127		

Utskott	KOM	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammarerna	Motiverat ytrande
	KOM(2010) 764	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om upphävande av vissa obsoleta rådsrättsakter inom området för den gemensamma jordbrukspolitikerna	110127		
	KOM(2010) 772	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 378/2007 när det gäller reglerna för frivillig modulering av direktstöd inom den gemensamma jordbrukspolitikerna	110127		
	KOM(2010) 799	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter ("förordningen om en samlad marknadsordning")	110217 (utl. 2010/11: MJU21)	110309	ja
	KOM(2011) 1	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/25/EG vad gäller tillämpningen av utsläppsteg på smalspåriga traktorer	110203		
	5499/11	Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 2000/75/EG vad gäller vaccinering mot bluetongue	110301		
	KOM(2011) 245	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om export och import av farliga kemikalier	110531		
	KOM(2011) 353	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om livsmedel avsedda för spädbarn och småbarn och om livsmedel för speciella medicinska ändamål	110915		
	KOM(2011) 416	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma marknadsordningen för fiskeri- och vattenbruksprodukter	110922		
	KOM(2011) 425	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken	110922		
	KOM(2011) 481	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1698/2005 när det gäller vissa bestämmelser om den ekonomiska förvaltningen för vissa medlemsstater som drabbats av eller hotas av allvarliga svårigheter med avseende på deras finansiella stabilitet	111006		

Utskott	KOM	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammarerna	Motiverat ytrande
	KOM(2011) 484	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1198/2006 om Europeiska fiskerifonden vad gäller vissa bestämmelser om den ekonomiska förvaltningen för vissa medlemsstater som genomgår eller hotas av allvarliga svårigheter med avseende på deras ekonomiska stabilitet	111006		
	KOM(2011) 530	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, aromatiserade vinprodukter	111006		
	KOM(2011) 525	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 1760/2000 vad gäller elektronisk identifiering av nötkreatur och avskaffande av bestämmelserna om frivillig märkning av nötkött	111025		
	KOM(2011) 625	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om regler för direktstöd för jordbrukare inom de stödordningar som ingår i den gemensamma jordbrukspolitiken	111117		
	KOM(2011) 626	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter (förordningen om en samlad marknadsordning)	111117		
	KOM(2011) 627	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om stöd till landsbygdsutveckling från europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU)	111117		
	KOM(2011) 628	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken	111117		
	KOM(2011) 630	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 73/2009 vad gäller tillämpningen av direktstöd till jordbrukare avseende år 2013	111117		
	KOM(2011) 631	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1234/2007 vad gäller systemet med samlat gårdsstöd och stödet till vinodlare	111117		

Utskott	KOM	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat ytrande
	KOM(2011) 634	Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1290/2005 och rådets förordning (EG) nr 1234/2007 vad gäller udelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen	111117 (utl. 2011/12: MJU8)	111130	ja
	KOM(2011) 663	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 3/2008 om informationskampanjer och säljfrämjande åtgärder för jordbruksprodukter på den inre marknaden och i tredjeländ	111115		
	KOM(2011) 789	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om en mekanism för att övervaka och rapportera utsläpp av växthusgaser och för att rapportera annan information på nationell och unionsnivå som är relevant för klimatförändringen	111215		
NU	KOM(2010) 726	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om integritet och öppenhet på energimarknaderna	110208		
	KOM(2011) 215	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om genomförande av ett fördjupat samarbete för att skapa ett enhetligt patentskydd	110517		
	KOM(2011) 216	Förslag till rådets förordning om genomförande av ett fördjupat samarbete för att skapa ett enhetligt patentskydd när det gäller tillämpliga översättningsarrangemang	110517		
	KOM(2011) 288	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om att tilldelna byrån för harmonisering inom den inre marknaden (varumärken och forngivning) vissa uppgifter i samband med skyddet av immateriella äganderätter, bl.a. att samla företrädare för offentlig och privat sektor i ett europeiskt observationscentrum mot varumärkesförfälskning och pirattillverkning	110607		
	KOM(2011) 289	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om viss tillåten användning av anonyma verk	110616		

Utskott	KOM	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammarkaren	Motiverat ytrande
	KOM(2011) 315	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om europeisk standardisering och om ändring av rådets direktiv 89/686/EEG och 93/15/EEG samt av Europaparlamentets och rådets direktiv 94/9/EG, 94/25/EG, 95/16/EG, 97/23/EG, 98/34/EG, 2004/22/EG, 2007/23/EG, 2009/105/EG och 2009/23/EG	110616		
	KOM(2011) 370	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om energieffektivitet och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG	110927	110928	ja
	KOM(2011) 482	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 vad gäller vissa bestämmelser om den ekonomiska förvaltningen för vissa medlemsstater som drabbats eller hotas av stora svårigheter med avseende på deras finansiella stabilitet	110922		
	KOM(2011) 483	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 vad gäller återbetalningspliktigt stöd och finansieringstekniska instrument	110922		
	KOM(2011) 522	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden (IMI-förordningen)	111027		
	KOM(2011) 540	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om inrättandet av en mekanism för informationsutbyte om mellanstatliga avtal mellan medlemsstaterna och tredjeländer på energiområdet	111011		
	KOM(2011) 577	Förslag till rådets beslut om ändring av beslut 2007/659/EG när det gäller dess tillämpningstid och den årliga kvot som får omfattas av nedsatt punktskattesats	111117		
	KOM(2011) 610	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 1082/2006 om en europeisk gruppering för territoriellt samarbete (EGTS) för att förtydliga, förenkla och förbättra bildandet och genomförandet av sådana grupperingar			

Utskott	KOM	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammarerna	Motiverat yttrande
	KOM(2011) 611	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om särskilda bestämmelser för stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden till målet Europeiskt territoriellt samarbete	111117		
	KOM(2011) 612	Förslag till Europaparlamentets och rådet förordning om Sammanhållningsfonden och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1084/2006	111117		
	KOM(2011) 614	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om särskilda bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden och målet Investering för tillväxt och sysselsättning samt om upphävande av förordning (EG) nr 1080/2006	111117		
	KOM(2011) 615	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden som omfattas av den gemensamma strategiska ramen, om allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Sammanhållningsfonden samt om upphävande av förordning (EG) nr 1083/2006	111129		
	KOM(2011) 655	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 vad gäller vissa bestämmelser om riskdelningsinstrument för medlemsstater som drabbats eller hotas av stora svårigheter med avseende på deras finansiella stabilitet			
	KOM(2011) 658	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om riktlinjer för transeuropeiska energinfrastrukturer och om upphävande av beslut nr 1364/2006/EG	111213 (utl. 2011/12: NUI5)	111220	nej
	KOM(2011) 766	Anpassning till den nya lagstiftningsramen (Genomförande av varupaketet) Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av icke-automatiska vägar	111208		

Utskott	KOM	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammarkamraren	Motiverat ytrande
	KOM(2011) 768	Anpassning till den nya lagstiftningsramen (Genomförande av varupaketet) Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av enkla tryckkärl	111208		
	KOM(2011) 769	Anpassning till den nya lagstiftningsramen (Genomförande av varupaketet) Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av mätinstrument	111208		
	KOM(2011) 773	Anpassning till den nya lagstiftningsramen (Genomförande av varupaketet) Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av elektrisk utrustning avsedd för användning inom vissa spänningssgränser	111208		
AU	KOM(2011) 336	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 1927/2006 om upprättande av Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter	110829		
	KOM(2011) 348	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om minimikrav för arbetstagares hälsa och säkerhet vid exponering för risker som har samband med fysikaliska agens (elektromagnetiska fält) i arbetet	110922		
	KOM(2011) 607	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska socialfonden och om upphävande av förordning (EG) nr 1081/2006	111122		
	KOM(2011) 608	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (2014-2020)	111122	111130	ja
	KOM(2011) 609	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska unionens program för social förändring och social innovation	111122	111130	ja

Utskott	KOM	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammarerna	Motiverat ytförande
	KOM(2011) 772	Anpassning till den nya lagstiftningsramen (Genomförande av varupaketet) Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivning	111215		
Summa	124				10

BILAGA 12

Förteckning över avgjorda subsidiaritetsärenden – per politikområde

Uppdelning på utskott, kalenderår, utkast, rättslig grund och politikområde under tiden den 1 december 2009–31 december 2011

Utskott	År	Utkast till lagstiftningsakt	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Mot. ytr.	
KU	2011	KOM(2011) 137	art. 15.3	Offentlighet		
KU		KOM(2011) 489	art. 21.2	Fri rörlighet för unionsmedborgare		
FiU	2010	KOM(2010) 12	art. 175, 352.1	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder), flexibilitetsklausulen		
FiU		KOM(2010) 132	art. 338.1	Statistik		
FiU		KOM(2010) 289	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning		
FiU		KOM(2010) 368	art. 53.1	Etableringsrätt	ja	
FiU		KOM(2010) 371	art. 53.1	Etableringsrätt	ja	
FiU		KOM(2010) 433	art. 53.1	Etableringsrätt		
FiU		KOM(2010) 482	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning		
FiU		KOM(2010) 484	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning		
FiU		KOM(2010) 522	art. 126.14	Ekonomisk och monetär politik		
FiU		KOM(2010) 524	art. 121.6, 136	Ekonomisk och monetär politik		
FiU		KOM(2010) 525	art. 121.6, 136	Ekonomisk och monetär politik		
FiU		KOM(2010) 526	art. 121.6	Ekonomisk och monetär politik		
FiU		KOM(2010) 527	art. 121.6	Ekonomisk och monetär politik		
FiU		2011	KOM(2010) 775	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
FiU			KOM(2010) 774	art. 338.1	Statistik	
FiU			KOM(2011) 8	art. 52, 53, 62, 114	Etableringsrätt, fri rörlighet för tjänster, tillnärmning av lagstiftning	
FiU			KOM(2011) 142	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
FiU	KOM(2011) 453		art. 53.1	Etableringsrätt	ja	
FiU	KOM(2011) 651		art. 114	Tillnärmning av lagstiftning		

Utskott	År	Utkast till lagstiftningsakt	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Mot. ytr.
FiU		KOM(2011) 652	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
FiU		KOM(2011) 654	art. 83.2	Straffrättsligt samarbete	
FiU		KOM(2011) 656	art. 53.1	Etableringsrätt	
FiU		KOM(2011) 683	art. 50, 114	Etableringsrätt, tillnärmning av lagstiftning	
FiU		KOM(2011) 452	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	ja
SkU	2010	KOM(2010) 331	art. 113	Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	
SkU	2011	KOM(2010) 749	art. 349	Särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena	
SkU		KOM(2010) 784	art. 115	Tillnärmning av lagstiftning	
SkU		KOM(2011) 121	art. 115	Tillnärmning av lagstiftning	ja
SkU		KOM(2011) 169	art. 113	Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	
SkU		KOM(2011) 443	art. 349	Särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena	
SkU		KOM(2011) 594	art. 113	Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	ja
SkU		KOM(2011) 714	art. 115	Tillnärmning av lagstiftning	
SkU		KOM(2011) 730	art. 113	Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	
SkU		KOM(2011) 706	art. (33*), 114	Tillnärmning av lagstiftning	
JuU	2010	PE-CONS 1/10	art. 82.2 b	Straffrättsligt samarbete	
JuU		PE-CONS 2/10	art. 82.1 d	Straffrättsligt samarbete	
JuU		KOM(2010) 61	art. 74, 77.1 b–c	Administrativt samarbete, gränskontroll	
JuU		KOM(2010) 82	art. 82.2	Straffrättsligt samarbete	
JuU		KOM(2010) 93	art. 77.2 a–b, 78.2 e, 79.2 c, 74, 82.1 d, 87.2 a	Gränskontroll, asyl- och invandringspolitik, polissamarbete, straffrättsligt samarbete, administrativt samarbete	
JuU		KOM(2010) 94	art. 82.2, 83.1	Straffrättsligt samarbete	
JuU		KOM(2010) 95	art. 82.2, 83.1	Straffrättsligt samarbete	
JuU		Initiativ från MS 9288/10	art. 82.1 a	Straffrättsligt samarbete	

Utskott	År	Utkast till lagstiftningsakt	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Mot. yttr.
JuU		KOM(2010) 376	art. 352	Flexibilitetsklausulen	
JuU		KOM(2010) 392	art. 82.2	Straffrättsligt samarbete	
JuU		KOM(2010) 517	art. 83.1	Straffrättsligt samarbete	
JuU		KOM(2010) 624	art. 77.2 e	Gränskontroll	
JuU	2011	KOM(2010) 708	art. 352	Flexibilitetsklausulen	
JuU		KOM(2011) 32	art. 82.1 d, 87.2 a	Straffrättsligt samarbete, polissamarbete	
JuU		KOM(2011) 118	art. 77.1, 77.2	Gränskontroll	
JuU		KOM(2011) 135	art. 325	Bekämpning av bedrägeri	
JuU		KOM(2011) 275	art. 82.2	Straffrättsligt samarbete	
JuU		KOM(2011) 276	art. 81.2 a, 81.2 e–f	Civilrättsligt samarbete	
JuU		KOM(2011) 335	art. 338	Statistik	
JuU		KOM(2011) 326	art. 82.2	Straffrättsligt samarbete	
JuU		KOM(2011) 559	art. 77.2 e	Gränskontroll	
JuU		KOM(2011) 560	art. 77.1, 77.2	Gränskontroll	ja
CU	2010	KOM(2010) 105	art. 81.3	Civilrättsligt samarbete	
CU	2011	KOM(2010) 748	art. 67.4, 81.2 a, c, e	Ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden, civilrättsligt samarbete	
CU		KOM(2011) 79	art. 50.2 g	Etableringsrätt	
CU		KOM(2011) 126	art. 81.3	Civilrättsligt samarbete	
CU		KOM(2011) 127	art. 81.3	Civilrättsligt samarbete	
CU		KOM(2011) 445	art. 81.2 a	Civilrättsligt samarbete	
CU		KOM(2011) 635	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
CU		KOM(2011) 684	art. 50.1	Etableringsrätt	
CU		KOM(2011) 707	art. 169	Konsumentskydd	
CU		KOM(2011) 770	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
UU	2010	KOM(2010) 102	art. 209.1	Utvecklingssamarbete	
UU		KOM(2010) 302	art. 212	Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	
UU	2011	KOM(2010) 804	art. 212	Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	
UU		KOM(2011) 396	art. 212	Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	

Utskott	År	Utkast till lagstiftningsakt	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Mot. yttr.
UU		KOM(2011) 446	art. 212	Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	
FöU	2010	KOM(2010) 473	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
FöU	2011	KOM(2010) 781	art. 192.1	Miljöpolitik	
FöU		KOM(2011) 688	art. 192.1	Miljöpolitik	
FöU		KOM(2011) 764	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
FöU		KOM(2011) 765	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
FöU		KOM(2011) 771	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
SfU	2010	KOM(2010) 256	art. 77.2	Gränskontroll	
SfU		KOM(2010) 378	art. 79.2 a–b	Invandringspolitik	
SfU		KOM(2010) 379	art. 79.2 a–b	Invandringspolitik	
SfU		KOM(2010) 555	art. 78.2	Asylpolitik	
SfU		KOM(2010) 662	art. 77.2	Gränskontroll	
SfU	2011	KOM(2010) 794	art. 48	Fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet)	
SfU		KOM(2011) 290	art. 77.2 a	Gränskontroll	
SfU		KOM(2011) 461	art. 77.2 b	Gränskontroll	
SoU		KOM(2010) 462	art. 153.2	Socialpolitik	
SoU	2011	KOM(2011) 709	art.168.5	Folkhälsa	
KrU	2010	KOM(2010) 76	art. 167	Kultur	
UbU	2011	KOM(2011) 810	art. 173, 183, 188	Industri, forskning och teknisk utveckling	
UbU		KOM(2011) 811	art. 182.4	Forskning och teknisk utveckling	
UbU		KOM(2011) 817	art. 173.3	Industri	
UbU		KOM(2011) 822	art. 173.3	Industri	
TU	2010	KOM(2010) 65	art. 338.1	Statistik	
TU		KOM(2010) 395	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
TU		KOM(2010) 475	art. 91.1	Transportpolitik	
TU		KOM(2010) 471	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	

Utskott	År	Utkast till lagstiftningsakt	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Mot. ytr.
TU		KOM(2010) 494	art. 43, 74, 77, 91, 100, 173, 175, 188, 192, 194, 195	Ingen uttrycklig rättslig grund. Omfattar dock följande områden: jordbruk och fiskeri, administrativt samarbete, gränskontroll, transportpolitik, industri, ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, forskning och teknisk utveckling, miljöpolitik, energipolitik, turism	
TU		KOM(2010) 520	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
TU		KOM(2010) 521	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
TU		KOM(2010) 542	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
TU		KOM(2010) 550	art. 172	Transeuropeiska nät	
TU		KOM(2010) 505	art. 338.1	Statistik	
TU		KOM(2010) 611	art. 100.2	Transportpolitik	
TU	2011	KOM(2011) 402	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
TU		KOM(2011) 439	art. 192	Miljöpolitik	
TU		KOM(2011) 451	art. 91	Transportpolitik	
TU		KOM(2011) 456	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
TU		KOM(2011) 555	art. 100.2	Transportpolitik	
TU		KOM(2011) 566	art. 100.2	Transportpolitik	
TU		KOM(2011) 657	art. 172	Transeuropeiska nät	
TU		KOM(2011) 659	art. 172, 173.3	Transeuropeiska nät, industri	
TU		KOM(2011) 665	art. 172	Transeuropeiska nät	
TU		KOM(2011) 710	art. 91	Transportpolitik	
MJU	2010	KOM(2010) 145	art. 43	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2010) 176	art. 203	Associering av utomeuropeiska länder och territorier	
MJU		KOM(2010) 249	art. 338.1	Statistik	
MJU		KOM(2010) 336	art. 42, 43	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2010) 325	art. 43.2	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2010) 362	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
MJU		KOM(2010) 393	art. 43	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2010) 359	art. 43	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2010) 375	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
MJU		KOM(2010) 486	art. 42, 43	Jordbruk och fiskeri	ja
MJU		KOM(2010) 490	art. 43.2	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2010) 498	art. 42, 43	Jordbruk och fiskeri	

Utskott	År	Utkast till lagstiftningsakt	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Mot. yttr.
MJU		KOM(2010) 506	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
MJU		KOM(2010) 537	art. 42, 43	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2010) 539	art. 42, 43	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2010) 607	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
MJU		KOM(2010) 597	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
MJU		KOM(2010) 728	art. 42, 43	Jordbruk och fiskeri	
MJU	2011	KOM(2010) 733	art. 43, 118.1	Jordbruk och fiskeri, tillnärmning av lagstiftning (immateriella rättigheter)	
MJU		KOM(2010) 767	art. 42, 43	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2010) 738	art. 43	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2010) 761	art. 42, 43.2	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2010) 745	art. 42, 43	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2010) 759	art. 42, 43	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2010) 764	art. 42, 43	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2010) 772	art. 43	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2010) 799	art. 42, 43.2	Jordbruk och fiskeri	ja
MJU		KOM(2011) 1	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
MJU		Rådsdok 5499/11	art. 43	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2011) 245	art. 192.1, 207	Miljöpolitik, gemensam handelspolitik	
MJU		KOM(2011) 353	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
MJU		KOM(2011) 416	art. 43	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2011) 425	art. 43	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2011) 481	art. 42, 43	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2011) 484	art. 43	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2011) 530	art. 43, 114	Jordbruk och fiskeri, tillnärmning av lagstiftning	
MJU		KOM(2011) 525	art. 43, 168.4 b	Jordbruk och fiskeri, folkhälsa	
MJU		KOM(2011) 625	art. 42, 43.2	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2011) 626	art. 42, 43.2	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2011) 627	art. 42, 43	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2011) 628	art. 43	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2011) 630	art. 43	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2011) 631	art. 43	Jordbruk och fiskeri	

Utskott	År	Utkast till lagstiftningsakt	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Mot. ytra.
MJU		KOM(2011) 634	art. 42, 43, 175.3	Jordbruk och fiskeri, ekonomisk, social och territoriell sammanhållning	ja
MJU		KOM(2011) 663	art. 42, 43	Jordbruk och fiskeri	
MJU		KOM(2011) 789	art. 192.1	Miljöpolitik	
NU	2010	KOM(2010) 117	art 338.1	Statistik	
NU		KOM(2010) 179	art 114, 337, 43	Tillnärmning av lagstiftning, inhämtande av information, jordbruk och fiskeri	
NU		KOM(2010) 283	art. 194.1	Energipolitik	
NU		KOM(2010) 350	art 118	Tillnärmning av lagstiftning (immateriella rättigheter)	
NU	2011	KOM(2010) 726	art. 194.2	Energipolitik	
NU		KOM(2011) 215	art. 118	Tillnärmning av lagstiftning (immateriella rättigheter)	
NU		KOM(2011) 216	art. 118	Tillnärmning av lagstiftning (immateriella rättigheter)	
NU		KOM(2011) 288	art. 114, 118	Tillnärmning av lagstiftning, tillnärmning av lagstiftning (immateriella rättigheter)	
NU		KOM(2011) 289	art. 49, 56, 114	Etableringsrätt, fri rörlighet för tjänster, tillnärmning av lagstiftning	
NU		KOM(2011) 315	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
NU		KOM(2011) 370	art. 194.2	Energipolitik	ja
NU		KOM(2011) 482	art. 177	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning	
NU		KOM(2011) 483	art. 177	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning	
NU		KOM(2011) 522	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
NU		KOM(2011) 540	art. 194.2	Energipolitik	
NU		KOM(2011) 577	art. 349	Särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena	
NU		KOM(2011) 610	art. 175, 209, 212	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, utvecklingssamarbete, ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredje länder	

Utskott	År	Utkast till lagstiftningsakt	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Mot. yttr.
NU		KOM(2011) 611	art. 178	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning	
NU		KOM(2011) 612	art. 177	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning	
NU		KOM(2011) 614	art. 178, 349	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena	
NU		KOM(2011) 615	art. 177	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning	
NU		KOM(2011) 655	art. 177	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning	
NU		KOM(2011) 658	art. 172	Transeuropeiska nät	
NU		KOM(2011) 766	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
NU		KOM(2011) 768	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
NU		KOM(2011) 769	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
NU		KOM(2011) 773	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	
AU	2010	KOM(2010) 204	art. 45, 46	Fri rörlighet för arbetstagare	
AU	2011	KOM(2011) 336	art. 175	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	
AU		KOM(2011) 348	art. 153	Socialpolitik	
AU		KOM(2011) 607	art. 164	Europeiska socialfonden	
AU		KOM(2011) 608	art. 42, 43, 175	Jordbruk och fiskeri, ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	ja
AU		KOM(2011) 609	art. 46 d, 149, 153.2 a, 175	Fri rörlighet för arbetstagare, sysselsättning, socialpolitik, ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	ja
AU		KOM(2011) 772	art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	

*Enligt artikel 33 i EUF-fördraget ska EU vidta åtgärder för att förstärka tullsamarbetet mellan medlemsstaterna. Inom detta område har EU exklusiv befogenhet.